

Ministerstwo Gospodarki

**Informacja na temat realizacji *Polityki energetycznej
Polski do 2030 roku* w 2010 roku**

**Dokument przyjęty
przez Radę Ministrów
w dniu 14 lipca 2011 roku**

Warszawa, 14 lipca 2011

1.	WSTĘP	3
2.	WNIOSKI.....	3
3.	STRESZCZENIE	4
4.	SYTUACJA W SEKTORZE ENERGETYCZNYM W 2010 R.	8
5.	REALIZACJA PROGRAMU DZIAŁAŃ WYKONAWCZYCH W 2010 r.....	11
5.1	Poprawa efektywności energetycznej	11
5.2	Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii.....	23
5.2.1	Węgiel	23
5.2.2	Gaz	32
5.2.3	Ropa naftowa i paliwa ciekłe	53
5.2.4	Energia elektryczna i ciepło	66
5.3	Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej	78
5.4	Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw.....	86
5.5	Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii	96
5.6	Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko	101
6.	PROPOZYCJE ZMIAN W DZIAŁANIACH WYKONAWCZYCH	116

1. WSTĘP

Celem niniejszego dokumentu jest wypełnienie zobowiązania wynikającego z treści *Polityki energetycznej Polski do 2030 roku*, przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. Zgodnie z zapisami zawartymi w rozdziale 9. *System wdrażania polityki energetycznej* ww. strategii, Minister Gospodarki we współpracy z właściwymi ministrami przedkłada Radzie Ministrów w terminie do dnia 31 marca każdego roku, informację o realizacji polityki energetycznej za rok poprzedni wraz z propozycjami modyfikacji sposobu realizacji działań, w dostosowaniu do bieżącej sytuacji.

W dniu 29 września 2010 r. Rada Ministrów podjęła Uchwałę Nr 157/2010 r. *zmieniającą uchwałę w sprawie „Polityki energetycznej Polski do 2030 roku”*, czego konsekwencją było poszerzenie treści ww. strategii w zakresie wzmocnienia pozycji konkurencyjnej polskich podmiotów energetycznych na rynku regionalnym. Ww. zmiana nie skutkowała modyfikacją *Programu działań wykonawczych na lata 2009-2012*.

Program działań wykonawczych na lata 2009-2012 zawiera 145 zadań, których termin realizacji został wyznaczony na 2010 rok. Istotna ich część to działania kluczowe dla sektora energetycznego, zaplanowane w sposób odważny i ambitny. Ponadto w 2010 r. konsekwentnie realizowane były działania przewidziane jako praca ciągła.

W celu usprawnienia współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi strategię energetyczną, Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2010 r. został powołany *Międzyresortowy Zespół ds. Realizacji „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.”*, którego zadaniem jest koordynacja i monitorowanie wdrażania *Programu działań wykonawczych na lata 2009-2012*.

2. WNIOSKI

1. Spośród 344 zadań określonych w *Programie działań wykonawczych na lata 2009-2012*, aż 145 zaplanowano na rok 2010. Oprócz wyżej wymienionych, w 2010 r. realizowano 81 zadań oznaczonych jako „praca ciągła”.
2. Łącznie, w 2010 r. zrealizowano 164 zadania, w tym działania wdrażane w jako „praca ciągła”, które mają na celu udzielenie wsparcia z funduszy europejskich, środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, udzielanie wsparcia dyplomatycznego podmiotom realizującym zadania ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz polegające na monitorowaniu wdrażanych rozwiązań.
3. Z pozostałych działań przewidzianych w 2010 r., 27 zadań znajduje się w zaawansowanym stopniu realizacji (np. regulacje mające na celu likwidację barier dla inwestycji infrastrukturalnych w elektroenergetyce, gazownictwie i sektorze paliw płynnych, w szczególności w zakresie inwestycji liniowych).
4. Opóźnienie, w stosunku do terminu z *Programu działań wykonawczych na lata 2009-2012*, wykazuje również 10 zadań, których realizacja była uzależniona od decyzji podejmowanych na forum UE (np. przedłużające się prace nad Rozporządzeniem Komisji Nr 1031/2010 z dnia 18 listopada 2010 r. w sprawie harmonogramu, kwestii administracyjnych oraz pozostałych aspektów sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji

gazów cieplarnianych na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami do emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie, brak w 2010 r. wytycznych umożliwiających wdrażanie dyrektywy 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych).

5. W związku z faktem, że *Polityka energetyczna Polski do 2030 roku*, została przyjęta przez Radę Ministrów w listopadzie 2009 roku, część działań wyznaczonych na 2009 rok, została zakończona 2010 roku, co spowodowało skumulowanie się w tym okresie dużej ilości zadań, często o charakterze strategicznym.
6. W 2010 r. rozpoczęto realizację części działań wyznaczonych na 2011 rok.
7. W 2010 roku polityka energetyczna Polski realizowana była także w oparciu o dokumenty strategiczne, dotyczące poszczególnych sektorów tj.: *Program dla elektroenergetyki* z dnia 28 marca 2006 r., *Politykę dla przemysłu naftowego w Polsce* z dnia 6 lutego 2007 r. oraz *Strategię działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007 – 2015* z dnia 31 lipca 2007 r.

W dniu 8 lipca 2010 r. uchylono dokument *Polityka dla przemysłu gazu ziemnego*.

Zagadnienia związane z prowadzeniem polityki energetycznej Polski zostały ponadto uwzględnione w innych dokumentach rządowych, m.in. w dokumencie *Założenia polityki morskiej RP do 2020 r.* z 2009 r., którego jednym z priorytetów jest poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju.

8. Realizacja zadań w 2010 roku wymagała znacznie szerszej współpracy pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za wdrażanie *Programu działań wykonawczych na lata 2009-2012*. W związku z powyższym ważnym krokiem było powołanie w dniu 14 czerwca 2010 r. *Międzyresortowego Zespołu ds. Realizacji „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.”* W ramach prac Zespołu powołano 9 grup/zespołów doradczych do opracowania poszczególnych zagadnień problemowych.
9. Należy stwierdzić, że wyznaczone w *Polityce energetycznej Polski do 2030 roku* priorytety oraz cele pozostają aktualne. W związku z powyższym nie jest celowa korekta założeń polityki energetycznej.

3. STRESZCZENIE

W 2010 r. prowadząc politykę energetyczną kraju, kontynuowano realizację działań zgodnie z kierunkami priorytetowymi: poprawa efektywności energetycznej, wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii w tym tworzenie warunków dla wzmacniania pozycji konkurencyjnej polskich podmiotów energetycznych na rynku regionalnym, dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej, rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii (w tym biopaliw), rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii, ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

W zakresie działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej w szczególności: przygotowano ustawę o *efektywności energetycznej* wraz z aktami wykonawczymi, kontynuowano kampanię edukacyjno-informacyjną pn. „Czas na oszczędzanie energii”, udzielano wsparcia na realizację inwestycji proefektywnościowych ze środków Programu

Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, regionalnych programów operacyjnych, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z zastosowaniem kredytów preferencyjnych na zasadach określonych w ustawie o *wspieraniu termomodernizacji i remontów*.

Ponadto, prowadzono działania mające na celu stymulowanie rozwoju kogeneracji. W marcu 2010 r. weszła w życie nowelizacja ustawy – *Prawo energetyczne*, wprowadzająca m.in. mechanizm cen referencyjnych dla ciepła wytwarzanego w jednostkach kogeneracji. W dniu 17 września 2010 r. zostało wydane rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie *szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło*, jak również przygotowano projekt rozporządzenia MG w sprawie *sposobu obliczania danych podanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji oraz szczegółowego zakresu obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia tych świadectw, uiszczania opłaty zastępczej i obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji*. Resort Gospodarki prowadził prace nad założeniami do programu rozwoju kogeneracji w Polsce do roku 2030.

W zakresie zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego podejmowano działania mające na celu zapewnienie stabilnych dostaw paliw i energii, przy założeniu optymalnego wykorzystania krajowych surowców energetycznych oraz poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw ropy naftowej, paliw ciekłych i gazowych.

W 2010 r. kontynuowano działania mające na celu zniesienie barier prawnych w zakresie udostępniania nowych złóż węgla kamiennego i brunatnego, jak również działania zmierzające do wprowadzenia zmian legislacyjnych wzmacniających ochronę strategicznych złóż węgla kamiennego i brunatnego. Opracowano projekt „Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030”, przygotowane zostały wstępne propozycje zmian w ustawie *Prawo geologiczne i górnicze* mające na celu m.in. określenie definicji strategicznego złoża węgla, wskazanie kryteriów i stopnia ochrony złóż węgla kamiennego i brunatnego oraz opracowanie wykazu złóż strategicznych podlegających ochronie przed zabudową. Nowelizacja ustawy *Prawo energetyczne* uchwalona dnia 8 stycznia 2010 r. stworzyła podstawę prawną do działań w zakresie zwiększenia wykorzystania metanu z kopalń węgla kamiennego, obejmując go systemem wsparcia dla energii elektrycznej wytwarzanej w kogeneracji.

W sektorze węgla kamiennego kontynuowano działania organizacyjne i strukturalne ukierunkowane na tworzenie silnych podmiotów gospodarczych.

W odniesieniu do sektora gazu ziemnego i ropy naftowej, prowadzono działania umożliwiające dywersyfikację dostaw tych surowców. Ponadto opracowano projekt nowelizacji ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o *zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym*, w której znajdują się przepisy dotyczące reagowania w sytuacjach kryzysowych. Przygotowano projekt zmiany rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 6 lutego 2008 r. w sprawie *szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf dla paliw gazowych oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi*. W 2010 r. realizowane prace przygotowawcze do budowy portu zewnętrznego, falochronu, stanowiska przeładunkowego oraz terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego (LNG) w Świnoujściu wraz z siecią przyłączeniową. Realizowano projekty rozbudowy systemu przesyłowego paliw płynnych i gazowych oraz połączeń transgranicznych, przy wsparciu z funduszy unijnych. Kontynuowano działania na rzecz zapewnienia dostępu do złóż gazu ziemnego i ropy naftowej – krajowych i zagranicznych.

W 2010 r. podejmowano szereg działań legislacyjnych nakierowanych na likwidację barier dla inwestycji infrastrukturalnych w elektroenergetyce, gazownictwie i sektorze paliw płynnych, w szczególności w zakresie inwestycji liniowych. Zakończono prace nad *ustawą o zmianie ustawy o lasach oraz ustawy o ochronie przyrody*, przygotowano projekt ustawy o *korytarzach przesyłowych* oraz projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu zawierającego zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego w zakresie rozwoju sieci przesyłowych elektroenergetycznych. Podjęto prace nad analizą możliwości i zakresu wprowadzenia w Polsce inteligentnych sieci elektroenergetycznych.

Inwestycje związane z rozwojem elektroenergetycznych sieci przesyłowych i dystrybucyjnych w dalszym ciągu mogły uzyskać wsparcie z funduszy europejskich (w tym PO IiŚ) oraz środków NFOŚiGW.

W marcu 2010 r. weszła w życie znówelizowana ustawa – Prawo energetyczne, która przewiduje m.in. rozwiązania wpływające na rozwój konkurencyjnego rynku energii elektrycznej, wprowadzając obowiązek upublicznienia części obrotu energią elektryczną. W dniu 17 września 2010 r. zostało wydane rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie *określenia sposobu i trybu organizowania i przeprowadzania przetargu na sprzedaż energii elektrycznej oraz sposobu i trybu sprzedaży energii elektrycznej na internetowej platformie handlowej*. Trwają prace nad nową architekturą rynku energii elektrycznej. Ministerstwo Gospodarki przygotowało także projekt założeń do zmian w prawie wprowadzających system ochrony odbiorców wrażliwych energii elektrycznej.

Działania związane z wprowadzeniem energetyki jądrowej w Polsce prowadzono zgodnie z zaleceniami Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej. Opracowano projekt *Programu polskiej energetyki jądrowej*, który określa m.in. zakres, terminy, koszty i skutki realizacji niezbędnych działań na rzecz wdrożenia energetyki jądrowej w Polsce. W MG prowadzone są prace nad modelem funkcjonowania polskiej energetyki jądrowej oraz odpowiednimi regulacjami prawnymi. Przygotowano projekt ustawy o *zmianie ustawy Prawo atomowe oraz o zmianie niektórych innych ustaw* oraz projekt założeń do projektu ustawy o *przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących*. Sporządzono listę kryteriów wyboru potencjalnych lokalizacji elektrowni jądrowej oraz wykonano ranking 27 lokalizacji elektrowni jądrowych. Przygotowywana jest kampania edukacyjno-informacyjna nt. rozwoju w Polsce energetyki jądrowej.

Kontynuowano działania mające na celu rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dnia 7 grudnia 2010 r. Rada Ministrów przyjęła *Krajowy plan działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych*, którego obowiązek opracowania wynika z Dyrektywy 2009/28/WE. Ww. dokument został przekazany do KE. W celu wdrożenia dyrektywy 2009/28/WE, w Ministerstwie Gospodarki przygotowano również projekt ustawy o *energii ze źródeł odnawialnych* wraz z aktami wykonawczymi, jak również opracowano założenia do projektu ustawy o *zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych*. W dniu 13 lipca 2010 r. Rada Ministrów zatwierdziła dokument „Kierunki rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce w latach 2010-2020”. Nowelizacja ustawy - *Prawo energetyczne* z 8 stycznia 2010 r. stworzyła podstawę prawną do podłączania biogazowi do gazowych systemów przesyłowych, jak również skorelowała system świadectw biogazu z systemem świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w OZE. Ponadto inwestycje w OZE mogły uzyskać wsparcie w ramach PO IiŚ, RPO oraz ze środków NFOŚiGW.

Ministerstwo Gospodarki we współpracy z Ministerstwem Środowiska opracowało projekt *Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej*. Na podstawie ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o *systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych lub innych*

substancji funkcjonują Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami oraz Krajowy system zielonych inwestycji (GIS). Trwają prace związane z wdrożeniem dyrektywy 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. *zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych* (dyrektywa ETS). W związku z Rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1031/2010 z dnia 18 listopada 2010 r. *w sprawie harmonogramu, kwestii administracyjnych oraz pozostałych aspektów sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami do emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie*, dnia 15 lutego 2011 r. Rada Ministrów podjęła decyzję o utworzeniu krajowej platformy aukcyjnej, na której sprzedawane będą uprawnienia do emisji CO₂. Trwają prace nad projektem ustawy *o bilansowaniu i rozliczaniu emisji dwutlenku siarki (SO₂) i tlenków azotu (NO_x) dla dużych źródeł spalania*. W Ministerstwie Gospodarki opracowano projekt programu *Kierunki wdrażania Czystych Technologii Węglowych w Polsce*.

Zagadnienia związane z prowadzeniem polityki energetycznej Polski zostały uwzględnione również w innych dokumentach rządowych, m.in. *Założeniach polityki morskiej RP do 2020 r. z 2009 r.*, która uwzględnia działania na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, tj.: przygotowanie infrastruktury morskiej i budowę terminala LNG w Świnoujściu, modernizację portowych terminali przeładunkowo-składowych dla węgla kamiennego, zwiększenie pojemności i zdolności przeładunkowej portowych terminali dla ropy i produktów naftowych, rozwój morskiej energetyki wiatrowej. W 2010 r. prowadzono prace nad dokumentem strategicznym pt. *Polityka Morska RP do roku 2020*.

W kontekście bezpieczeństwa energetycznego i występujących awarii systemowych, za właściwy kierunek rozwoju należy uznać energetykę rozproszoną. Warto także zauważyć, że w przypadku występowania awarii w źródłach rozproszonych, skutki dla pracy systemu energetycznego są dużo mniejsze niż w przypadku dużych źródeł. W związku z tym w dalszym ciągu wspierany będzie rozwój lokalnych źródeł wytwarzania w tym małych źródeł kogeneracyjnych, źródeł odnawialnych czy wykorzystanie pomp ciepła przez gospodarstwa domowe. *Polityka energetyczna Polski do 2030 roku* podkreśla wagę rozwoju rozproszonych źródeł energii, a systematyczne wdrażanie działań wykonawczych służyć będzie ich dalszemu rozwojowi. Rozwój tego typu energetyki pozwala również na ograniczenie inwestycji sieciowych, w szczególności w system przesyłowy.

Potencjał redukcji emisji gazów cieplarnianych dla Polski był przedmiotem analiz prowadzonych przez Bank Światowy „*Transition to a low-emission economy in Poland*”, Międzynarodową Agencję Energetyczną „*Energy and CO₂ emissions scenarios for Poland*”, oraz McKinsey & Company pt.: „*Ocena potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2030*”. Przedmiotowe analizy wskazują na realność osiągnięcia założonego celu redukcji CO₂, pod warunkiem poniesienia odpowiednich kosztów i nakładów inwestycyjnych.

Polityka energetyczna Polski była przedmiotem oceny Międzynarodowej Agencji Energetycznej w ramach przeprowadzonego w 2010 roku przeglądu. Raport *Energy Policies of Poland 2011 Review* pozytywnie ocenia priorytety *Polityki energetycznej Polski do 2030 r.*, jako zgodne z celami polityki MAE, nakierowanymi na osiągnięcie bezpieczeństwa energetycznego, ochronę środowiska naturalnego i rozwój gospodarczy. Jednym z kluczowych zaleceń wynikających z ww. przeglądu jest kontynuacja wdrażania strategii zawartych w *Polityce energetycznej Polski do 2030 r.* i *Programie działań wykonawczych na lata 2009-2012*.

4. SYTUACJA W SEKTORZE ENERGETYCZNYM W 2010 R.

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, w załączniku *Program działań wykonawczych na lata 2009-2012* przewiduje szereg działań mających na celu przygotowanie sektora energetycznego do stojących przed nim wyzwań. Najważniejsze wyzwania to konieczność spełnienia zobowiązań dotyczących ograniczenia emisji zanieczyszczeń oraz konieczność rozwoju infrastruktury wytwórczej i przesyłowej paliw i energii. W związku z tym w okresie realizacji dokumentu należy oczekiwać rozpoczęcia procesu zasadniczych zmian w sektorze energetycznym, które doprowadzą do jego modernizacji.

Polski sektor energetyczny w zasadniczy sposób różni się od sektorów w innych krajach Unii Europejskiej. Charakterystyczną cechą jest wysoki udział węgla w bilansie energii pierwotnej, a w szczególności bilansie energii elektrycznej. W Polsce ok. 88% energii elektrycznej zostało wytworzone z węgla kamiennego i brunatnego, co jest ewenementem w skali Unii Europejskiej. Warto jednak zauważyć, że następuje powolny spadek udziału tego paliwa w bilansie energii elektrycznej w ciągu ostatnich lat z perspektywą osiągnięcia poziomu 60% w 2030 roku. Należy podkreślić, że dzięki dużemu udziałowi węgla z rodzimych złóż w bilansie energetycznym Polska jest najbardziej bezpiecznym energetycznie Państwem w Unii Europejskiej. To dzięki temu surowcowi wskaźnik bezpieczeństwa energetycznego rozumiany jako stosunek energii produkowanej z krajowych zasobów do energii z importowanego paliwa, jest w Polsce znacznie wyższy niż w innych krajach UE.

W ostatnich latach wykorzystanie gazu ziemnego kształtuje się na stałym poziomie natomiast systematycznie rośnie wykorzystanie źródeł odnawialnych, które także ze względu na konieczność realizacji dyrektywy 2009/32/WE staną się w przyszłości bardzo istotnym elementem sektora energetycznego.

PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ Z POSZCZEGÓLNYCH PALIW										
Wyszczególnienie	2005		2006		2007		2008		2009	
	GWh	%	GWh	%	GWh	%	GWh	%	GWh	%
Węgiel kamienny	86 920	55,4	93 422	57,7	92 784	58,2	85 527	55,0	83 001	54,7
Węgiel brunatny	54 796	34,9	53 393	33,0	50 981	32,0	53 235	34,3	50 781	33,5
Gaz ziemny	5 156	3,3	4 575	2,8	4 483	2,8	4 609	3,0	4 730	3,1
Biomasa i biogaz	1 511	0,9	1 991	1,3	2 555	1,6	3 453	2,2	5 171	3,4
Pozostałe paliwa	4 639	3,0	5 085	3,1	5 084	3,2	4 897	3,2	3 985	2,6
Wodne	3 778	2,4	3 020	1,9	2 939	1,8	2 747	1,8	2 974	2,0
Wiatrowe	135	0,1	256	0,2	522	0,3	837	0,5	1 077	0,7
RAZEM	156 935	100,0	161 742	100,0	159 348	100,0	155 305	100,0	151 720	100,0
1) oleje opałowe i napędowe, gaz ciekły										

Źródło: Opracowanie MG na podstawie publikacji pt. Statystyka elektroenergetyki polskiej, ARE S.A.

Przedstawiona struktura bilansu różni się znacząco od innych krajów Unii Europejskiej, w której jedynie ok. 29% energii elektrycznej jest wytwarzane z węgla, za ok. 28% odpowiada energetyka nuklearna, 22,5% gaz ziemny, energia odnawialna 15% a ok. 3% z ropy i produktów naftowych¹. Duży udział węgla występuje jeszcze w następujących krajach UE: Grecja 55% (tylko węgiel brunatny), Bułgaria 52% (38% stanowi węgiel brunatny), Niemcy 47% (26% stanowi węgiel brunatny), Rumunia 41% (38% stanowi węgiel brunatny), a także kraje w których wykorzystywany jest tylko węgiel kamienny: Wielka Brytania 35%, Portugalia 26%, Hiszpania 24%.

¹ Dane za 2007 rok. Źródło: EU ENERGY IN FIGURES 2010, DG ENER.

Według prognoz Międzynarodowej Agencji Energetycznej węgiel pozostanie głównym paliwem w sektorze elektroenergetycznym. Światowy popyt na energię elektryczną do 2030 r. wg tej prognozy ma wzrastać o 2,5% rocznie, a udział węgla w światowej produkcji energii elektrycznej wzrośnie z 41 do 44% w 2030 r. Ponadto warto zauważyć, że ceny węgla kamiennego na rynkach światowych rosną wolniej i są bardziej stabilne od innych surowców energetycznych. W okresie od stycznia 1999 roku do stycznia 2011 r. średniomiesięczne ceny węgla energetycznego (CIF ARA spot) wzrosły z 29,71 do 124,75 dolarów za tonę tj. ok. 4 krotnie, natomiast średniomiesięczne ceny ropy naftowej (Europa Brent FOB spot) wzrosły 8,7 krotnie (z 11,11 do 96,52 dolarów za baryłkę).

Warto także zauważyć, że koszt wytwarzania energii elektrycznej z węgla jest niższy w porównaniu do innych paliw. Poniższa tabela prezentuje jednostkowy koszt energii elektrycznej sprzedanej, wytworzonej w różnych źródłach.

Jednostkowy koszt energii elektrycznej sprzedanej (zł/MWh)						
Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
El. na węglu kamiennym	150,0	147,4	148,9	180,1	202,5	183,3
El. na węglu brunatnym	124,1	126,2	135,3	151,3	138,4	149,0
El. gazowe	198,3	222,3	217,2	233,5	230,8	227,2
El. wodne-dopływ naturalny	157,9	175,4	143,9	176,8	194,0	168,7
Farmy wiatrowe	bd	bd	bd	bd	274,9	326,0
Źródło: Sytuacja techniczno-ekonomiczna sektora elektroenergetycznego, ARE S.A.						
* dane wstępne						

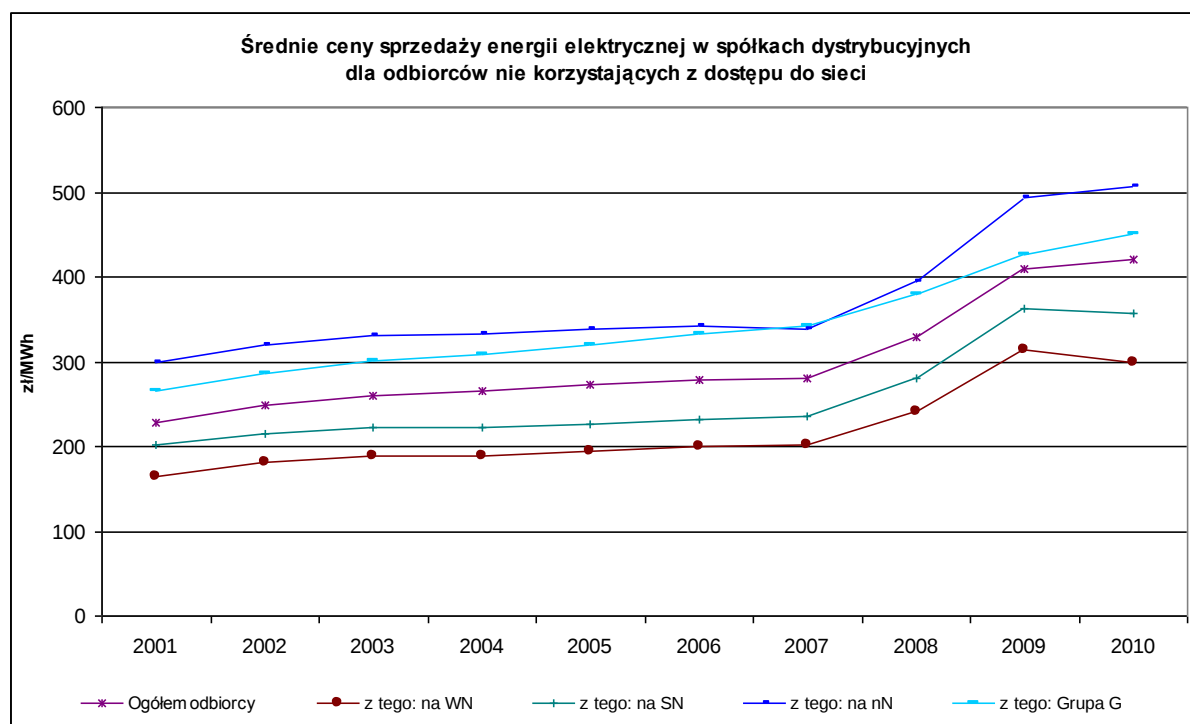
Kształt bilansu energetycznego oraz znaczące różnice w strukturze w stosunku do pozostałych członków UE stanowią jednak także znaczne wyzwanie dla Polski w kontekście konieczności ograniczenia emisji w tym zakupu uprawnień do emisji CO₂. Konieczność zakupu uprawnień do emisji stanowić będzie dużo większe obciążenie dla polskiej gospodarki niż dla gospodarek innych Państw Członkowskich. W związku z tym na szczeblu Unii Europejskiej podejmowane są działania mające na celu uwzględnienie w regulacjach UE specyfiki polskiego sektora energetycznego (np.: wprowadzenie okresów przejściowych).

Bardzo istotnym elementem rzutującym na konkurencyjność gospodarki są ceny energii. Jednym z celów polityki energetycznej jest utrzymanie cen na akceptowalnym poziomie. Średnia cena energii elektrycznej w pierwszym półroczu 2010 roku dla gospodarstw domowych w Polsce wyniosła 104,9 Euro za MWh². Jest to cena niższa od średniej dla Unii Europejskiej (122,3 Euro za MWh). Należy także zauważyć, że jest to cena niższa niż w większości sąsiadujących z nami krajach UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Szwecja).

Średnia cena dla odbiorców przemysłowych w pierwszym półroczu 2010 roku wyniosła 92,9 Euro za MWh, i ukształtowała się na poziomie zbliżonym do średniej dla całej Unii Europejskiej (91,8 Euro za MWh) oraz m.in. Niemiec (92,1 Euro za MWh).

² Źródło Eurostat. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/energy/data/main_tables
 Przedstawione ceny są prezentowane wg. metodologii Eurostat i nie zawierają opodatkowania.

Poniższy wykres obrazuje trendy cenowe energii elektrycznej w Polsce od 2001 roku. Należy zauważyć, że w latach 2008 i 2009 nastąpił znaczny wzrost cen energii, w 2010 r. natomiast wzrost ten był bardziej umiarkowany.

Źródło: Opracowanie MG na podstawie publikacji pt. Sytuacja w elektroenergetyce, ARE S.A.

Polska w dalszym ciągu wdraża mechanizmy konkurencji na rynkach paliw i energii, wynikające między innymi z tzw. trzeciego pakietu liberalizacyjnego.

Aktualnie rynek gazu, pomimo wprowadzenia struktur wymaganych przez dyrektywę 2003/55/WE, tj. wydzielenia i wyznaczenia przez Prezesa URE operatora systemu przesyłowego oraz operatorów systemów dystrybucyjnych gazowych, nadal nie może być uznany za konkurencyjny.

Więcej mechanizmów konkurencji wprowadzonych zostało na rynku energii elektrycznej. Nastąpiło wydzielenie operatorów systemu przesyłowego oraz systemów dystrybucyjnych, zlikwidowano kontrakty długoterminowe ograniczające zakres rynku, zniesiono obowiązek przedkładania do zatwierdzenia przez Prezesa URE taryf na energię elektryczną dla odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi, a także wprowadzono obowiązek sprzedaży części energii poprzez giełdę. Jednakże i tego sektora nie można uznać za w pełni konkurencyjny- na szczególną uwagę zasługuje niewielka ilość odbiorców, w szczególności w gospodarstwach domowych, którzy decydują się na zmianę sprzedawcy energii elektrycznej.

5. REALIZACJA PROGRAMU DZIAŁAŃ WYKONAWCZYCH W 2010 r.

5.1 Poprawa efektywności energetycznej

Działanie 1.1.1. Stworzenie ram prawnych dotyczących narodowego celu wzrostu efektywności energetycznej w zakresie zwiększenia oszczędności energii przez odbiorców końcowych w ustawie o efektywności energetycznej.

Działanie 1.2.1. Określenie ram prawnych dla systemu wsparcia poprzez ustawę o efektywności energetycznej.

(Termin realizacji: 2009 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Ministerstwo Gospodarki przygotowało projekt ustawy o efektywności energetycznej, który określa krajowy cel w zakresie oszczędnego gospodarowania energią, uwzględnia rolę sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, ustanawia mechanizmy wspierające (system tzw. białych certyfikatów) i wprowadza zasady sporządzania audytu efektywności energetycznej oraz uzyskania uprawnień audytora efektywności energetycznej. W dniu 15 kwietnia 2011 r. ustawa o efektywności energetycznej została uchwalona przez Sejm, a 29 kwietnia 2011 r. ww. akt prawny podpisał Prezydent RP.

Działanie 1.1.2. Wydanie rozporządzeń Rady Ministrów określających narodowy cel wzrostu efektywności energetycznej.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W ustawie o efektywności energetycznej zostały zapisane delegacje do wydania ww. aktów wykonawczych. Wstępne projekty rozporządzeń Ministra Gospodarki zostały przygotowane. Delegacja do wydania rozporządzeń Rady Ministrów określających narodowy cel wzrostu efektywności energetycznej została skreślona, gdyż cel został bezpośrednio zapisany w ustawie.

Działanie 1.1.3. Monitorowanie realizacji narodowego celu efektywności energetycznej.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny –podmiot wskazany w ustawie o efektywności energetycznej)

Zgodnie z art. 9 ustawy o efektywności energetycznej minister właściwy do spraw gospodarki monitoruje realizację krajowego celu w zakresie oszczędnego gospodarowania energią, na podstawie badań statystycznych przeprowadzonych zgodnie z programem badań statystycznych statystyki publicznej oraz danych dotyczących ilości uzyskiwanej oszczędności energii wynikającej ze sporządzonych audytów efektywności energetycznej.

Ponadto ustawa o efektywności energetycznej nakłada na Ministra Gospodarki obowiązek sporządzania co dwa lata i przedstawiania Radzie Ministrów do zatwierdzenia raportu zawierającego w szczególności informacje dotyczące realizacji krajowego celu w zakresie oszczędnego gospodarowania energią, wraz z oceną i wnioskami z jego realizacji. Ww. raport jest opracowywany na podstawie rocznych sprawozdań składanych przez wskazanych w ww. ustawie ministrów oraz wojewodów, jak również na podstawie

posiadanych danych o realizacji krajowego planu działań dotyczącego efektywności energetycznej,

Pierwszy taki raport zostanie sporządzony w 2012 r.

Działanie 1.3.1. Przygotowanie i sukcesywne wdrażanie nowych zasad regulacji cen ciepła sieciowego, które zapewnią likwidację skróśnego finansowania produkcji ciepła w skojarzeniu z przychodami z produkcji energii elektrycznej i certyfikatów poprzez wprowadzenie metody porównawczej (benchmarking) w zakresie sposobu ustalania cen ciepła.

(Termin realizacji: od 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

Ustawa z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr. 21, poz. 104), wprowadziła podstawę prawną do wdrożenia w drodze rozporządzenia wykonawczego nowych zasad regulacji cen ciepła wytworzonego w procesie kogeneracji, mających na celu likwidację finansowania skróśnego.

Zasady uproszczonego sposobu kalkulacji cen i stawek dla ciepła wytwarzanego w jednostkach kogeneracji z zastosowaniem wskaźnika referencyjnego zostały wprowadzone rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 17 września 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz. U. Nr 194, poz. 1291).

Działanie 1.3.2. Utrzymanie systemu wsparcia energii elektrycznej w technologii wysokosprawnej kogeneracji na poziomie zapewniającym opłacalność inwestowania w nowe moce oraz zapewnienie przewidywalności tego systemu w perspektywie kolejnych 10 lat.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

Od dnia 1 lipca 2007 r. obowiązuje system wsparcia wytwarzania energii elektrycznej w źródłach skojarzonych oparty na świadectwach pochodzenia energii elektrycznej z kogeneracji. Obowiązkiem zakupu tych świadectw objęte są przedsiębiorstwa zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym. Zgodnie z art. 91 ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne Prezes URE wydaje świadectwo pochodzenia z kogeneracji na wniosek przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się wytwarzaniem energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji. Poniżej przedstawiono zestawienie zawierające dane dotyczące wydanych świadectw pochodzenia z kogeneracji, wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.

Rodzaje jednostek kogeneracji	Rok 2009		Rok 2010	
	Ilość energii [GWh]	Liczba SP CHP	Ilość energii [GWh]	Liczba SP CHP
Opalana paliwami gazowymi lub o łącznej mocy elektrycznej zainstalowanej <1 MW	3069,812	143	1979,955	131

O łącznej mocy elektrycznej zainstalowanej ≥ 1 MW, nieopalona paliwami gazowymi.	21868,688	404	15035,140	266
Opalana metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy.	-	-	33,335	4

W 2010 r. Ministerstwo Gospodarki prowadziło działania mające na celu stymulowanie rozwoju kogeneracji. W dniu 17 września 2010 r. Minister Gospodarki podpisał rozporządzenie w sprawie *szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło*, którego istotą jest doprowadzenie do uproszczonego określania cen ciepła wytwarzanego w jednostkach kogeneracji w odniesieniu do cen z alternatywnych źródeł ciepła (ciepłowni). Ponadto przygotowano projekt rozporządzenia MG w sprawie *sposobu obliczania danych podanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji oraz szczegółowego zakresu obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia tych świadectw, uiszczania opłaty zastępczej i obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji* (tzw. rozporządzenie kogeneracyjne), który wprowadza zakres obowiązku pozyskania świadectw z jednostek kogeneracji opalanych metanem lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy oraz sposób obliczania ilości energii elektrycznej z kogeneracji ze spalania poszczególnych paliw w przypadku „współspalania” węgla, paliw gazowych lub metanu.

Ministerstwo Gospodarki podjęło współpracę z Polskim Towarzystwem Elektrociepłowni Zawodowych (PTEZ) oraz Izbą Gospodarczą Ciepłownictwo Polskie (IGCP) w celu wypracowania założeń do programu rozwoju kogeneracji w Polsce do roku 2030. W programie tym przewidziane jest m.in. ustalenie dalszego mechanizmu wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji. Prace nad programem będą kontynuowane w 2011 roku. Finalna wersja programu będzie poddana konsultacjom społecznym i międzyresortowym.

Działanie 1.3.5. Prowadzenie oceny efektywności funkcjonującego systemu wsparcia energii z kogeneracji.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

W 2010 r. działanie realizowane było przez Prezesa URE, w szczególności podczas udzielania bądź zmiany koncesji dla źródeł kogeneracyjnych oraz ustalania opłat zastępczych obowiązujących w 2011 roku. W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – *Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2010, Nr 21, poz. 104), Prezes URE ogłosił 3 rodzaje jednostkowych opłat zastępczych obowiązujących w 2011 roku., tj.:

- 1) dla jednostki kogeneracji opalanej paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej źródła poniżej 1 MW;
- 2) dla jednostki kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy;

- 3) dla jednostki kogeneracji innej niż wymienionej w pkt 1 i 2.

Minister Gospodarki realizuje bieżącą ocenę efektywności funkcjonowania systemu wsparcia energii z kogeneracji poprzez analizę zbieranych danych statystycznych w tym zakresie oraz sporządzany, zgodnie z art. 9n ustawy – Prawo energetyczne, co cztery lata, raport oceniający postęp osiągnięty w zwiększaniu udziału energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji w całkowitej krajowej produkcji energii elektrycznej. Kolejny ww. raport zostanie opracowany w 2011 roku.

Działanie 1.3.6. Rozważenie możliwości wprowadzenia w planach zagospodarowania przestrzennego obowiązku przyłączenia się do sieci ciepłowniczej dla nowych inwestycji realizowanych na terenach, gdzie istnieje taka sieć.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: gminy)

Ww. działanie jest współrealizowane z działaniem 1.6.4., opisanym poniżej.

Działanie 1.4.1. Wydawanie uprawnień dla osób uprawnionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynku i lokali mieszkaniowych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej)

Od dnia 1 stycznia 2009 roku, poprzez ustawę z dnia 19 września 2007 r. o zmianie ustawy - Prawo budowlane (Dz. U. Nr 191, poz. 1373), wprowadzony został system oceny energetycznej budynków, obejmujący m.in. obowiązek sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków, lokali oraz części budynku stanowiących samodzielną całość techniczno-użytkową przy uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie oraz przy sprzedaży i najmie.

Zmienione przepisy techniczno-budowlane wprowadziły zaostrenie wymogów dotyczących przegród zewnętrznych poprzez zmianę współczynnika przenikania ciepła, mającego decydujący wpływ na ograniczenie strat ciepła przez przegrody budowlane. Ponadto, wprowadzony został obowiązek sporządzania świadectwa charakterystyki energetycznej, dla każdego nowoprojektowanego budynku, w zakresie projektowanych przegród zewnętrznych, urządzeń instalacji ogrzewczych wentylacyjnych, klimatyzacyjnych i przygotowania ciepłej wody użytkowej.

Jednocześnie, sukcesywnie prowadzone jest postępowanie egzaminacyjne dla osób chcących zdobyć uprawnienie do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków. Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej prowadzi jawny rejestr osób, uprawnionych do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków. Wpisowi do przedmiotowego rejestru podlegają osoby, które złożyły z wynikiem pozytywnym egzamin lub ukończyły odpowiednie studia podyplomowe i spełniają jednocześnie wymogi określone w art. 5 ust. 8 pkt 1-3 ustawy - Prawo budowlane..

Według stanu na 31 grudnia 2010 roku rejestr osób, które uzyskały uprawnienia do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynków w wyniku złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu lub ukończenia odpowiednich studiów podyplomowych zawierał 7699 osób. W liczbie tej 2601 osób to osoby po Państwowym egzaminie prowadzonym przez właściwy departament Ministerstwa Infrastruktury, zaś 5096 osób zostało wpisanych po ukończeniu właściwych studiów podyplomowych, przy czym wśród

osób wpisanych do rejestru w roku 2010 zdecydowaną większość (4616 osób) stanowili absolwenci studiów podyplomowych.

Działanie 1.4.2. Udział w pracach legislacyjnych UE nad zwiększeniem efektywności systemu świadectw charakterystyki energetycznej budynków.

oraz

Działanie 1.4.3. Zaostrzenie minimalnych standardów w zakresie efektywności energetycznej budynków.

(Termin realizacji: od 2009 r., Odpowiedzialny: minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej)

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach Komisji Europejskiej nad dyrektywą 2010/31/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 2010 roku w sprawie *charakterystyki energetycznej budynków*, przekształcającą dotychczasową dyrektywę 2002/91/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2002 roku.

W Ministerstwie Infrastruktury podjęto prace nad implementacją ww. dyrektywy 2010/31/UE do przepisów krajowych – termin implementacji 9 lipca 2012 roku.

Działanie 1.5.1 Udział w pracach legislacyjnych UE nad wzorem nowej etykiety oraz rozszerzeniem zakresu obowiązku oznaczania energochłonności urządzeń.

(Termin realizacji: 2009-2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach legislacyjnych Komisji Europejskiej, które zostały zakończone opracowaniem i przyjęciem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie *wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcji, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią*. Termin wdrożenia zapisów dyrektywy 2010/30/UE przez Państwa Członkowskie do swojego porządku prawnego upływa w dniu 20 czerwca 2011 r.

Działanie 1.5.3. Udział w pracach legislacyjnych Komisji Europejskiej nad rozporządzeniem implementującym dyrektywę 2005/32/WE dotyczącą wymagań ekoprojektu dla produktów zużywających energię.

(Termin realizacji: 2009-2011 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W celu zmniejszenia energochłonności urządzeń do użytku domowego oraz stosowanych w sektorach usług i przemysłu, została wydana Dyrektywa 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 lipca 2005 r., ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów wykorzystujących energię, zmieniona Dyrektywą 2009/125/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 października 2009 r., ustanawiającą ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie *procedur oceny zgodności wyrobów wykorzystujących energię oraz ich oznakowania* (Dz. U. z 2011, Nr 8, poz. 32) wdraża postanowienia dyrektywy 2009/125/WE.

Polska aktywnie uczestniczy w pracach legislacyjnych Komisji Europejskiej nad opracowaniem rozporządzeń wykonawczych zawierających wymagania dotyczące poszczególnych grup urządzeń. Rozporządzenia te są bezpośrednio stosowane we wszystkich

państwach członkowskich UE od dnia ich wejścia w życie. W latach 2008 – 2010 wydano ogółem 13 rozporządzeń w powyższej kwestii, w tym 3 w 2010 r.:

1. Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 347/2010 z dnia 21 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie Komisji (WE) nr 245/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla lamp fluorescencyjnych bez wbudowanego statecznika, lamp wyładowczych dużej intensywności oraz stateczników i opraw oświetleniowych służących do zasilania takich lamp,
2. Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1015/2010 z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2009/125/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla pralek dla gospodarstw domowych,
3. Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1016/2010 z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla zmywarek do naczyń dla gospodarstw domowych.

Działanie 1.6.1. Określenie wykazu środków wzrostu efektywności energetycznej stosowanych przez podmioty sektora publicznego.

Działanie 1.6.2. Wprowadzenie obowiązku dla jednostek sektora publicznego do dokonywania oszczędności energii oraz informowania o realizowanych środkach wzrostu efektywności energetycznej.

oraz

Działanie 1.6.3. Realizacja obowiązku oszczędności energii przez jednostki sektora publicznego.

(Termin realizacji: od 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, podmioty sektora publicznego)

Ustawa o efektywności energetycznej uchwalona przez Sejm 15 kwietnia 2011 r. i podpisana przez Prezydenta RP w dniu 29 kwietnia 2011 r., określa zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, które będą zobowiązane stosować co najmniej dwa ze środków poprawy efektywności energetycznej, o których mowa w przedmiotowym projekcie ustawy. Jednostki sektora publicznego będą również informować społeczeństwo, za pośrednictwem stron internetowych lub w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości o stosowanych środkach poprawy efektywności energetycznej.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ww. ustawy, minister właściwy do spraw gospodarki monitoruje stosowanie środków poprawy efektywności energetycznej.

Działanie 1.6.4. Rozszerzenie zakresu założeń i planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe o planowanie i organizację działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - gminy)

Ustawa o efektywności energetycznej wprowadza zmiany w ustawie - Prawo energetyczne, które polegają na dodaniu do zadań własnych gminy dotyczących zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe, nowego zadania dotyczącego planowania i organizacji działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy. Ponadto, przygotowywane ww. zmiany w ustawie – Prawo energetyczne, uwypuklają rolę przedsięwzięć służących poprawie

efektywności energetycznej w opracowywanych przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) projektach założeń do planów oraz w planach zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Dodatkowo, ustawa *o efektywności energetycznej* poprzez zmianę w obowiązujących aktach prawnych tj. w ustawach *Prawo budowlane* oraz *Prawo energetyczne*, wprowadza regulację mającą na celu skłonienie nowych inwestorów do efektywnego wykorzystywania lokalnych zasobów paliw lub energii przez przyłączenie obiektu do sieci ciepłowniczej, w której odpowiedni udział ciepła w skali roku stanowi ciepło wytworzone w odnawialnych źródłach energii, ciepło z kogeneracji lub ciepło odpadowe z instalacji przemysłowych albo wyposażanie obiektu w indywidualne odnawialne źródło ciepła, źródło ciepła użytkowego w kogeneracji lub źródło ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych. Mając na uwadze powyższe, dostosowano przepisy dotyczące audytu efektywności energetycznej do potrzeb oceny efektywności energetycznej sposobu dostarczania ciepła do obiektu budowlanego oraz zaproponowano, aby regulacje te wchodziły w życie dopiero od dnia 1 lipca 2012 r., w związku z koniecznością wprowadzenia okresu przejściowego, w którym inwestorzy będą mogli zapoznać się z nowymi przepisami.

Działanie 1.6.6. Dostosowanie budynku głównego Ministerstwa Gospodarki do pełnienia wzorcowej roli w zakresie efektywności energetycznej.

(Termin realizacji: 2010-2011 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Realizując ww. działanie, w 2010 r. budynek główny Ministerstwa Gospodarki poddano termomodernizacji, m.in. wykonano izolację fundamentów gmachu głównego oraz dokonano wymiany pokrycia dachu jednej z sal konferencyjnych.

Działanie 1.7.1. Zabezpieczenie środków na wsparcie inwestycji w zakresie efektywności energetycznej, w szczególności środków budżetowych na realizację ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów.

oraz

Działanie 1.7.2. Udzielanie kredytów preferencyjnych na podstawie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. finansów publicznych, minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej)

W ustawie budżetowej na 2010 rok nie zostały przewidziane środki na zasilenie Funduszu Termomodernizacji i Remontów, wobec czego Fundusz dysponował kwotą 135 mln zł, stanowiącą kwotę tzw. wolnych środków według stanu na 31 grudnia 2009 r. Z tej kwoty 125 mln zł zostało przeznaczonych na wsparcie inwestycji w zakresie oszczędności energii na zasadach określonych w ustawie *o wspieraniu termomodernizacji i remontów*.

W 2010 r. Bank Gospodarstwa Krajowego przyznał wsparcie stanowiące spłatę części kredytów zaciągniętych przez inwestorów na realizację przedsięwzięć o łącznym koszcie wynoszącym 1.053,3 mln zł, w tym:

- 2.823 przedsięwzięć termomodernizacyjnych, oraz
- 520 przedsięwzięć remontowych.

Łącznie zostało w 2010 r. przyznane wsparcie na kwotę 159,2 mln zł. Oznacza to, że wykorzystanych zostało 100% środków przeznaczonych na realizację zadania w 2010 roku,

oraz cała kwota środków zarezerwowanych w 2009 roku na potencjalne zobowiązania Funduszu Termomodernizacji i Remontów wynikające z wniosków o przyznanie wsparcia przyjętych, lecz nie rozpatrzonych w 2009 roku.

Działanie 1.7.3. Wsparcie inwestycji w zakresie stosowania najlepszych dostępnych technologii w przemyśle, wysokosprawnej kogeneracji, ograniczenia strat w sieciach elektroenergetycznych i ciepłowniczych oraz termomodernizacji budynków w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 - 2013 oraz regionalnych programów operacyjnych.

oraz

Działanie 1.7.4. Preferowanie przy wsparciu z funduszy europejskich projektów przynoszących pozytywne efekty w zakresie oszczędności energii.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska, zarządy województw, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) przewidziane są środki na projekty przynoszące pozytywne efekty w zakresie oszczędności energii. W szczególności należy wskazać działania: 9.1. Wysokosprawne wytwarzanie energii, 9.2 Efektywna dystrybucja energii oraz 9.3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej realizowane w ramach priorytetu IX Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna POIiŚ. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) jako Instytucja Wdrażająca ww. działań zrealizowała następujące prace:

- Działanie 9.1. Wysokosprawne wytwarzanie energii

Pierwszy konkurs z zakresu tego działania został ogłoszony w 2009 r. W związku z rozstrzygnięciem konkursu, w 2010 r. zawarto 11 umów na dofinansowanie wybranych przedsięwzięć na łączną kwotę dotacji w wysokości ponad 164 mln zł, przy łącznym koszcie całkowitym przedsięwzięć wynoszącym ok. 536 mln zł.

W sierpniu 2010 r. ogłoszono drugi konkurs dotyczący tego działania. Nabór wniosków przeprowadzono w dniach od 27 września do 29 października 2010 r. Na planowaną w konkursie alokację w wysokości 58 mln zł wpłynęło 30 wniosków o łącznym koszcie całkowitym 831,2 mln zł i wnioskowaną kwotą dofinansowania 331,7 mln zł.

Do dnia 31 grudnia 2010 r. w ramach ww. działania wypłacono ponad 25 mln zł ze środków Funduszu Spójności w ramach zaliczek i refundacji, w tym ok. 22,5 mln zł z limitu przyznanego na 2010 rok i ok. 2,5 mln zł z rezerwy celowej.

- Działanie 9.2. Efektywna dystrybucja energii

W 2010 r. ogłoszono pierwszy konkurs na dofinansowanie przedsięwzięć w ramach tego działania. Nabór wniosków przeprowadzono w dniach od 14 czerwca do 5 lipca 2010 r. Wpłynęły 52 wnioski o łącznym koszcie całkowitym 2 121,8 mln zł i wnioskowaną kwotą dofinansowania 1 059,6 mln zł. W 2010 r. przeprowadzono ocenę formalną i merytoryczną I stopnia zgłoszonych wniosków oraz opublikowano listę przedsięwzięć zakwalifikowanych na tym etapie do dofinansowania ze środków UE. Rekomendowana kwota dofinansowania wynikająca z listy rankingowej obejmującej listę podstawową wniosków (28 szt.) oraz listę rezerwową (20 szt.) wynosi 910,5 mln zł. W wyniku pozytywnie rozpatrzonych dwóch odwołań, ostatecznie 30 projektów ma status projektu podstawowego. Planowany termin złożenia pełnej dokumentacji projektów celem umożliwienia przeprowadzenia oceny merytorycznej II stopnia upłynął 5 kwietnia 2011 roku.

▪ Działanie 9.3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej

W ramach tego działania ogłoszono konkurs w dniu 15 grudnia 2008 r. Nabór wniosków trwał od 2 lutego do 6 marca 2009 r. Wpłynęło 135 projektów. W 2010 r. prowadzono prace związane z realizacją listy rankingowej konkursu. Kwota rekomendowanego dofinansowania na liście rankingowej po zwiększeniu alokacji do 76,67 mln euro wynosi 289,4 mln zł. Na liście podstawowej znajduje się 37 projektów. W wyniku zakończonej oceny merytorycznej II stopnia podpisano łącznie 34 umowy na kwotę dofinansowania ponad 263 mln zł dla projektów o łącznym koszcie całkowitym ponad 440 mln zł. W związku z niepełnym wykorzystaniem alokacji planowane jest rozszerzenie listy podstawowej o najwyżej ocenione projekty podstawowe, co pozwoli na dofinansowanie dodatkowej grupy projektów w kwocie ok. 42 mln zł.

Do dnia 31 grudnia 2010 r. w ramach ww. działania wypłacono 55,6 mln zł ze środków Funduszu Spójności w ramach zaliczek i refundacji, w tym ok. 41 mln zł z limitu przyznanego na 2010 rok i ok. 14 mln zł z rezerwy celowej.

W ramach wdrażania IV priorytetu PO IiŚ *Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska*, występują działania uwzględniające aspekt efektywności energetycznej, jakim jest zmniejszenie zużycia energii elektrycznej (cieplnej) w powstających, bądź modernizowanych instalacjach przemysłowych.

• Działanie 4.2. Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach

W latach 2008-2009 odbyły się 2 tury aplikacyjne. W trakcie naborów wpłynęło ogółem 55 wniosków o dofinansowanie projektów. Kwota wnioskowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) wyniosła łącznie ponad 195 mln zł. Po zakończeniu oceny wniosków, na listach rankingowych projektów rekomendowanych do dofinansowania znalazło się 42 projekty na kwotę dofinansowania blisko 180 mln zł. Według stanu na koniec 2010 r., zawarto 32 umowy na kwotę dofinansowania blisko 133,3 mln zł.

• Działanie 4.3. Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie Najlepszych Dostępnych Technik (BAT)

W latach 2008-2009 odbyły się 2 tury aplikacyjne. W trakcie naborów wpłynęło ogółem 40 wniosków o dofinansowanie projektów. Kwota wnioskowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) wyniosła łącznie ponad 430 mln zł. Po zakończeniu oceny wniosków, na listach rankingowych projektów rekomendowanych do dofinansowania znalazło się 27 projektów na kwotę dofinansowania przeszło 272 mln zł. Według stanu na koniec 2010 r., zawartych zostało 20 umów na łączną kwotę dofinansowania ponad 203 mln zł.

Ponadto, w wyniku przeprowadzonych w ramach 16 RPO konkursów wsparcie uzyskiwały głównie projekty dotyczące modernizacji sieci ciepłowniczych oraz termomodernizacji; łącznie podpisano 306 umów na kwotę dofinansowania ponad 511 mln zł.

Działanie 1.7.5 Przygotowanie i realizacja programów wsparcia efektywności energetycznej z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności realizacja:

- Programu dla przedsięwzięć służących wdrażaniu technologii zapewniających czystsza i energooszczędną produkcję oraz oszczędności surowców naturalnych i energii pierwotnej.
- Programu dla przedsięwzięć w zakresie oszczędzania energii.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)

W roku 2010 w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej prowadzone były prace, których celem było przygotowywanie i wdrażanie następujących programów w zakresie oszczędzania energii i poprawy efektywności energetycznej:

- Program Systemu Zielonych Inwestycji (GIS) - „Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej”. Budżet Programu na lata 2010 – 2012 wynosi 1 565 mln zł. Szczegółowe informacje nt. realizacji ww. programu zawarto w opisie zadania 6.1.4.
- Program Systemu Zielonych Inwestycji (GIS) „Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych”. Przewidywany budżet Programu na lata 2011-2014 wynosi 500 mln zł.
- Program Priorytetowy „Efektywne wykorzystanie energii”. Na okres 2011-2015 zarezerwowano w budżecie programu łączną kwotę 820 mln zł.

W odniesieniu do list rankingowych z lat 2008 - 2010 r., w 2010 r. NFOŚiGW realizował bądź zawierał umowy na dofinansowanie przedsięwzięć dotyczących oszczędności energii finansowanych ze środków krajowych. Łącznie w 2010 r. obsługiwano 43 umowy tego rodzaju. Kwota wypłat wyniosła w formie dotacji niemal 37 mln zł i w formie pożyczki 4 mln zł. W ramach środków Ekologicznego Funduszu Partnerskiego SIDA z zawartych 2 umów dotacyjnych wypłacono kwotę 4,4 mln zł.

Ponadto w 2010 r. prowadzono intensywne prace przygotowawcze dotyczące opracowania Programu p.n.: Inteligentne sieci energetyczne (ISE). Celem programu jest uruchomienie działań informacyjno – promocyjnych, przygotowywania technicznych studiów wykonalności, prac rozwojowych oraz zadań inwestycyjnych realizowanych w przestrzeniach pilotażowych na rzecz wzrostu efektywności energetycznej, w tym dotyczących gospodarstw domowych i przedsiębiorców sektora energetycznego, które prowadzą do uzyskania wymiernych oszczędności energii i efektów ekologicznych. Planowany Budżet Programu – ok. 300 - 500 mln zł w formie dotacji. Lata realizacji - 2012-2018

W listopadzie 2010 roku projekt Programu Priorytetowego został rozesłany do konsultacji które objęły 140 adresatów (m.in. potencjalnych beneficjentów, szkoły wyższe, izby gospodarcze, firmy konsultingowe, agencje energetyczne, firmy specjalistyczne). Zakończenie pierwszej tury konsultacji w II kwartale 2011.

Działanie 1.8 Wspieranie prac naukowo-badawczych w zakresie nowych rozwiązań i technologii zmniejszających zużycie energii we wszystkich kierunkach jej przetwarzania oraz użytkowania.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. nauki)

W 2010 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego finansowało 49 projektów badawczych, międzynarodowych, celowych i rozwojowych o tematyce związanej z powyższym działaniem. Na ww. projekty przyznano łączną kwotę ponad 44,905 mln zł, z której w 2010 r. wydatkowano ponad 8,374 mln zł.

Działanie 1.9.1. Nałożenie na operatora systemu przesyłowego energii elektrycznej obowiązku wdrożenia architektury nowego modelu rynku energii elektrycznej, w tym wprowadzenie rynku dnia bieżącego.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Rządowe Centrum Legislacji)

W październiku 2009 r. Minister Gospodarki powołał *Zespół Doradczy do spraw zmian w funkcjonowaniu rynku energii elektrycznej*. Celem powołanego Zespołu jest opracowanie nowego modelu hurtowego handlu energią elektryczną w Polsce. Praca Zespołu rozłożona jest na trzy etapy, z których pierwszy powinien zakończyć się do końca I kwartału 2011 r., zaś ostatni w 2016 r.

W listopadzie 2010 r. na posiedzeniu ww. Zespołu przyjęto raport dotyczący *Koncepcji Mechanizmu Bilansowania Zasobów Krajowego Systemu Elektroenergetycznego*. Zawiera on wyniki I etapu prac projektowych w zakresie realizacji zadania pt. *Opracowanie podstawowych reguł działania poszczególnych segmentów rynków bilansowania zasobów systemu elektroenergetycznego*. Raport ten stał się podstawą pracy dla grup roboczych, których obecnym zadaniem jest opracowanie następujących zagadnień:

- opracowanie koncepcji funkcjonowania rynku detalicznego (dostosowanie rozwiązań);
- opracowanie koncepcji uwzględnienia energetyki odnawialnej (wiatrowej) oraz kogeneracji.

Działanie 1.9.2. Stopniowe wprowadzenie obowiązku stosowania liczników elektronicznych umożliwiających przekazywanie sygnałów cenowych odbiorcom energii.

(Termin realizacji: od 2011 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Rządowe Centrum Legislacji)

W Ministerstwie Gospodarki powołano *Zespół Doradczy do spraw związanych z wprowadzeniem inteligentnych sieci elektroenergetycznych w Polsce*. Do głównych zadań przedmiotowego zespołu należeć będzie:

- Przygotowanie analizy możliwości i zakresu wprowadzenia w Polsce inteligentnych sieci elektroenergetycznych, ze szczególnym uwzględnieniem inteligentnych systemów pomiarowych,
- Zebranie i porównanie doświadczeń z państw, które już wprowadziły inteligentne systemy pomiarowe,
- Wypracowanie jednolitego modelu inteligentnych sieci ze szczególnym uwzględnieniem jednolitego modelu inteligentnego opomiarowania,
- Przygotowanie założeń do aktów prawnych wprowadzających system inteligentnych sieci.

Działanie 1.9.3. Zastosowanie technik zarządzania popytem (DSM) umożliwiających podwyższenie współczynnika czasu użytkowania największego obciążenia energii elektrycznej.

(Termin realizacji: praca ciągła, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Przedsiębiorstwa energetyczne (obróć i dystrybucja))

Zarządzanie popytem (DSM) jest jednym z instrumentów realizacji zintegrowanego planowania w energetyce i dotyczy głównie szczebla regionalnego i lokalnego. Właściwie określone cele sterowania popytem, wybór programów DSM i sposobów ich wdrożenia,

decydują o skuteczności oraz akceptacji przez odbiorców technik DSM., wdrażanych przez przedsiębiorstwa energetyczne.

Inicjatywy podejmowane przez Rząd mające na celu: kreowanie postaw i zachowań społecznych zmierzających do racjonalnego korzystania z energii, promowanie rozwiązań energooszczędnych i inteligentnego opomiarowania, wspierają stosowane przez przedsiębiorstwa energetyczne działania związane z zarządzaniem popytem.

Działanie 1.10 Kampanie informacyjne i edukacyjne promujące racjonalne wykorzystanie energii.

(Termin realizacji: 2009-2012 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

W roku 2010 Ministerstwo Gospodarki w ramach kontynuowania kampanii pn. „Czas na oszczędzanie energii” przeprowadziło szeroko zakrojoną kampanię edukacyjno-informacyjną w telewizji ogólnopolskiej i radiu, wpływającej na zmianę zachowań społeczeństwa w zakresie wykorzystania energii. W tym celu Ministerstwo Gospodarki zakupiło w terminie od 11 października do 15 listopada 2010 r. czas antenowy w Telewizji Polskiej S.A. na emisję 28 spotów zachęcających do racjonalnego i oszczędnego korzystania z energii w życiu codziennym. Kampanię telewizyjną obejrzało ponad 7,5 mln osób. Ponadto Ministerstwo Gospodarki zakupiło czas antenowy w Radiu RMF FM, w którym od 8 do 29 listopada 2010 r. prowadzona była emisja 34 spotów zachęcających do zmiany postawy i zachowań społecznych na bardziej energooszczędne. Spoty w radiu RMF FM usłyszało ogółem ponad 13 mln osób.

Zrealizowane elementy kampanii informacyjnej w także spoty są dostępne na stronie internetowej MG.

Ponadto w roku 2010 szereg wydarzeń informacyjno-edukacyjnych w zakresie efektywności energetycznej organizowały m.in. Ministerstwo Środowiska oraz Urząd Regulacji Energetyki.

Podejmując działania mające na celu upowszechnianie wiedzy nt. racjonalnego wykorzystania energii i zasobów naturalnych, MG, MŚ i URE organizowały lub uczestniczyły w 2010 r. w wielu wydarzeniach (konferencjach, sympozjach, warsztatach), w których eksperci ww. urzędów przedstawiali zagadnienia problemowe związane z szeroko rozumianą efektywnością energetyczną.

Ministerstwo Środowiska m.in. kontynuowało kampanię edukacyjną polegającą na emisji spotów o oszczędzaniu prądu, ciepła i wody w TVP S.A. oraz oddziałach regionalnych TVP, a także w Multikinie.

Urząd Regulacji Energetyki prowadząc zróżnicowane akcje edukacyjne w zakresie racjonalnego korzystania z energii elektrycznej i promowania idei jej oszczędzania, specjalną uwagę poświęcił seniorom (debaty, warsztaty szkoleniowe, wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku) oraz młodzieży szkolnej. Programy edukacyjne skierowane do młodzieży (obejmujące m.in. szkolenia, konkursy) miały na celu upowszechnianie zachowań proekologicznych, jak również podnoszenie świadomości energetycznej wśród przyszłych i obecnych odbiorców energii.

Działania edukacyjne URE dotyczyły ponadto funkcjonowania rynku energii, ekonomicznych i prawnych aspektów zmiany sprzedawcy, problemów z jakimi na rynku energii styka się grupa tzw. odbiorców wrażliwych społecznie. W sierpniu 2010 r. na stronach URE opublikowano - „Ciepło w przystępnych cenach. Podręcznik poprawy efektywności

energetycznej w zasobach budownictwa socjalnego, przeznaczony dla zarządców budynków socjalnych, mieszkańców i organizacji wspierających”, jako efekt partnerskiego projektu FinSH, którego celem było opracowanie materiałów informacyjnych dotyczących zwalczania „ubóstwa energetycznego” w budynkach socjalnych.

O aktywności Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska oraz Urzędu Regulacji Energetyki w zakresie upowszechniania zachowań proefektywnościowych świadczą również materiały publikowane w prasie specjalistycznej i o zasięgu ogólnokrajowym, uczestnictwo przedstawicieli ww. urzędów w audycjach radiowych i programach telewizyjnych, materiały zamieszczane na macierzystych stronach internetowych. Ponadto, istotną częścią działań promocyjnych są patronaty udzielane wydarzeniom o charakterze edukacyjnym, informacyjnym, społecznym.

5.2 Wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii

5.2.1 Węgiel

W 2010 r. oprócz działań wyznaczonych w *Programie działań wykonawczych na lata 2009-2012*, kontynuowano realizację zadań wynikających z dokumentu *Strategia działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015*, który określa pożądane kierunki funkcjonowania polskiego sektora górnictwa węgla kamiennego.

Działanie 2.1.1. Utworzenie w drodze ustawy funduszu węglowego na utrzymywanie odpowiednich mocy wydobywczych, w tym na tworzenie frontów rezerwowych.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W celu wsparcia tworzenia frontów rezerwowych w górnictwie węgla kamiennego, w roku 2010 notyfikowana została w KE pomoc publiczna pozwalająca na przekazanie przedsiębiorstwom górniczym przewidzianej w budżecie państwa kwoty 400 mln zł na dofinansowanie do inwestycji początkowych. Dotacje otrzymały wszystkie spółki wydobywające węgiel.

Od 1 stycznia 2011 r. nie obowiązuje rozporządzenia Rady (WE) 1407/2002 z dnia 23 lipca 2002 r. w sprawie pomocy państwa dla przemysłu węglowego, które umożliwiało udzielenie pomocy na inwestycje początkowe. Nowa Decyzja Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (2010/787/UE) możliwości takiej pomocy dla górnictwa nie przewiduje, a więc tym bardziej ważnym jest utworzenie funduszu węglowego.

W roku 2010 powołany został Zespół Problemowy ds. opracowania najlepszych dla górnictwa rozwiązań w ramach realizacji „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.”, z udziałem przedstawicieli pracodawców oraz central związkowych funkcjonujących w sektorze węgla kamiennego. Zespół przygotował m.in. propozycję utworzenia funduszu węglowego pod nazwą „Fundusz Bezpieczeństwa Paliwowego”, zasilanego środkami pochodzącymi z tzw. opłaty cieplnej. Opłata obciążałaby każdy GJ ciepła zawartego w sprzedawanym i spalonym węglu. Utworzenie Funduszu mogłoby nastąpić w drodze nowelizacji ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego 2008-2015 oraz ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Aktualnie rozpatrywane są możliwości utworzenia funduszu węglowego wspierającego działania inwestycyjne w górnictwie węgla kamiennego, przy założeniu, że nie będzie to stanowić pomocy publicznej dla sektora.

Działanie 2.1.2. Wprowadzenie zmian w Prawie ochrony środowiska umożliwiających finansowanie ze środków NFOŚiGW rozwoju zmodernizowanych technologii przygotowania węgla do energetycznego wykorzystania (np. pył węglowy, paliwa płynne i gazowe z węgla oraz ekologiczne paliwa węglowe).

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, Prezes Rządowego Centrum Legislacji)

Prace dotyczące możliwości wprowadzenia zmian w prawie ochrony środowiska w zakresie finansowania ze środków NFOŚiGW rozwoju zmodernizowanych technologii przygotowania węgla do energetycznego wykorzystania, będą kontynuowane w następnych latach.

Działanie 2.2. Zniesienie barier prawnych w zakresie udostępniania nowych złóż węgla kamiennego i brunatnego.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, minister właściwy ds. środowiska, Prezes Rządowego Centrum Legislacji)

W 2010 r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego prowadziło prace nad projektem „Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030”, który uwzględnił zasadę hierarchiczności planowania. W „Planie działań służących realizacji KPZK 2030” przyjęto „ustalenie” wprowadzenia do planów zagospodarowania przestrzennego województw, przez samorząd województwa „delimitacji wszystkich obligatoryjnych obszarów funkcjonalnych określonych w KPZK, w tym obszarów strategicznych złóż kopalin”.

W lipcu 2010 r. weszła w życie znowelizowana ustawa *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

W 2010 r. kontynuowano trwające w Ministerstwie Infrastruktury prace nad projektem ustawy *o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw*, który miał na celu m.in. zwiększenie skuteczności i spójności planowania przestrzennego przez wzmocnienie zasady hierarchiczności planowania przestrzennego. Ww. projekt przewidywał również m.in. skrócenie i uproszczenie procedur planistycznych przez odstąpienie, co do zasady, od wyrażania stanowiska przez upoważnione organy w formie uzgodnienia wszystkich projektów aktów planistycznych na rzecz opiniowania tych aktów. Projekt ustawy został przyjęty przez Komitet Rady Ministrów oraz rozpatrzony przez Komisję Prawniczą RCL. Ze względu na umieszczenie ww. projektu w *Wykazie dokumentów procedowanych bezterminowo Planu pracy Rady Ministrów na rok 2011 r.* oraz brak zgody Zespołu do Spraw Programowania Prac Rządu na dalsze procedowanie, prace nad ww. projektem ustawy zostały wstrzymane w marcu 2011 r.

Działanie 2.3. Identyfikacja krajowych zasobów strategicznych węgla kamiennego i brunatnego oraz ich ochrona poprzez ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego. Zabezpieczenie dostępu do zasobów strategicznych poprzez realizację przedsięwzięć inwestycyjnych, jako inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Rządowego Centrum Legislacji, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

Minister Gospodarki we współpracy z Ministrem Środowiska, Ministrem Infrastruktury i Ministrem Rozwoju Regionalnego prowadził w 2010 r. działania zmierzające do wprowadzenia ochrony strategicznych złóż węgla kamiennego i brunatnego.

W Ministerstwie Gospodarki przygotowane zostały wstępne propozycje zmian w ustawie *Prawo geologiczne i górnicze* mające na celu m.in. określenie definicji strategicznego złoża węgla, wskazanie kryteriów i stopnia ochrony złóż węgla kamiennego i brunatnego oraz opracowanie wykazu złóż strategicznych podlegających ochronie przed zabudową. W projekcie zakłada się, że strategiczne złoża węgla brunatnego powinny być przeznaczone wyłącznie na cele związane z ich rozpoznawaniem i eksploatacją, natomiast złoża węgla kamiennego powinny być chronione przed zabudową infrastrukturalną.

W przypadku węgla kamiennego zakładana ochrona złóż strategicznych przed zabudową infrastrukturalną wydaje się wystarczająca, co pozwala zrezygnować z instytucji inwestora zastępczego. W odniesieniu do węgla brunatnego utrzymanie tej instytucji może okazać się konieczne.

W 2010 r. kontynuowano prace nad projektem „Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030” (KPZK 2030), w którym ujęte zostały zadania dotyczące identyfikacji, opracowania wykazu oraz ochrony przed zabudową strategicznych złóż węgla kamiennego i brunatnego. Zgodnie z przygotowywanym projektem KPZK 2030, ochronie podlegają w szczególności obszary zalegania złóż węgla brunatnego: „Legnica”, „Gubin” i „Gubin 1”, „Złoczew” oraz złoża węgla kamiennego „Bzie-Dębina”, „Śmiłowice”, „Brzezinka”.

W dniu 6 grudnia 2010 r. powołany został *Zespół doradczy do spraw krajowych zasobów strategicznych węgla kamiennego i brunatnego*, działający przy *Międzyresortowym Zespole do spraw Realizacji „Polityki energetycznej do 2030 r.”*. Dalsze prace i uzgodnienia dotyczące ochrony złóż węgla prowadzone będą z udziałem ww. Zespołów.

W 2010 r. prowadzono prace projektem ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, który przewidywał m.in. wzmocnienie zasady hierarchiczności planowania przestrzennego, skrócenie i uproszczenie procedur planistycznych oraz w przypadku inwestycji celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim i krajowym, czasowe ustanawianie, w formie aktu prawa, rezerw dla tych inwestycji. Projekt ww. ustawy przewidywał ponadto zwiększenie kontroli wojewody nad sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w przypadkach inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym lub wojewódzkim, poprzez wykonanie zastępcze czynności organów gminy składających się na procedurę sporządzania planu miejscowego. Prace nad ww. projektem ustawy zostały wstrzymane w marcu 2011 r. (wyjaśnienie przyczyn znajduje się w opisie działania 2.2).

W Ministerstwie Gospodarki prowadzono prace nad dalszymi zmianami w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, które zakładają wprowadzenie określenia „strategicznych złóż węgla” oraz obowiązek ich uwzględniania (zgodnie z zasadą hierarchiczności planowania) w dokumentach planistycznych szczebla krajowego, wojewódzkiego i gminnego. Przyjmuje się, że wszystkie inwestycje związane z rozpoznaniem i eksploatacją strategicznych złóż węgla traktowane będą jako inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Działanie 2.4 Intensyfikacja badań geologicznych w celu powiększenia bazy zasobowej węgla z wykorzystaniem nowoczesnych technik poszukiwawczych i rozpoznawczych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: przedsiębiorstwa górnicze)

W 2010 r. zakończono realizację zadania pt. *Aktualizacja bazy zasobowej wybranych złóż węgla brunatnego Polski* zleconego przez Ministra Środowiska i finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Ponadto w 2010 r. na zlecenie Ministra Środowiska realizowano przedsięwzięcie pn. *„Możliwości zagospodarowania i eksploatacji partii pokładów węgla kamiennego o niewielkich rozmiarach, nieregularnych kształtach i tzw. „reszkowych partii złóż”. Potencjał zasobowy i ocena znaczenia gospodarczego”*. Praca finansowana jest przez NFOŚiGW. Planowany termin zakończenia prac: 30 września 2011 r. Celem pracy jest ocena możliwości zagospodarowania i eksploatacji partii pokładów węgla kamiennego o niewielkich rozmiarach, nieregularnych kształtach jak również tzw. „reszkowych partii złóż” pozostawionych w czynnych zakładach górniczych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Stanowić ona będzie instrument kontrolny dla Ministra Środowiska w zakresie prowadzenia racjonalnej gospodarki złożami kopalin.

Na wniosek Ministra Gospodarki, Minister Środowiska przygotował projekt rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska związane poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż węgla kamiennego. Celem regulacji jest ustanowienie programu pomocy na tego typu przedsięwzięcia.

W ramach polityki koncesyjnej Minister Środowiska w 2010 r. udzielił 3 koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węgla kamiennego oraz 1 koncesję na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węgla brunatnego.

Działanie 2.5.1. Działania organizacyjne i strukturalne ukierunkowane na tworzenie silnych podmiotów gospodarczych, które mogłyby z powodzeniem konkurować na rynku Dokończenie trwających zmian organizacyjnych i strukturalnych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Kontynuowano działania w ramach realizacji *Strategii działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007 – 2015* w celu dokończenia tworzenia Grupy Węglowo - Koksowej na bazie Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A.

Kombinat Koksochemiczny „Zabrze” S.A.

Prowadzony jest proces wnoszenia 85% akcji spółki Kombinat Koksochemiczny „Zabrze” S.A. (KKZ) na podwyższenie kapitału zakładowego Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. (JSW). W dniu 1 kwietnia 2010 r. uzyskano zgodę Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez Jastrzębską Spółkę Węglową S.A. kontroli nad Kombinatem Koksochemicznym „Zabrze” S.A. W lipcu 2010 r. Jastrzębska Spółka Węglowa przekazała do Ministerstwa Skarbu Państwa i Ministerstwa Gospodarki wyceny spółek JSW i KKZ, które przedstawiają oszacowanie wartości tych podmiotów. W dalszej kolejności przewiduje się konsultacje celem ustalenia szczegółowych warunków transakcji, a następnie uzyskanie zgody Rady Ministrów na jej przeprowadzenie.

Wałbrzyskie Zakłady Koksownicze „Victoria” S.A.

Przyjęto, że racjonalnym rozwiązaniem będzie wybór indywidualnej ścieżki prywatyzacji WZK „Victoria” S.A. W dniu 25 listopada 2010 r. JSW S.A. dostarczyła do MSP odpowiedź na publicznie ogłoszone zaproszenie do negocjacji w sprawie nabycia akcji WZK „Victoria” S.A. W dniu 21 grudnia 2010 r. JSW otrzymała odpowiedź z MSP o dopuszczeniu do dalszego etapu prywatyzacji. Zgodnie z postanowieniami statutu JSW S.A. nabycie udziałów w spółce wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia JSW S.A.

Koksownia „Przyjaźń” Sp. z o.o.

W przypadku Koksowni „Przyjaźń” Sp. z o.o., Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. zaproponowała zwiększenie zaangażowania kapitałowego w tej spółce w drodze zakupu jej udziałów od Skarbu Państwa. Na początku stycznia br. Minister Skarbu poinformował o zamiarze zbycia przez Skarb Państwa 190.000 udziałów Koksowni „Przyjaźń” Sp. z o.o. stanowiących 11,42% w kapitale zakładowym tej spółki oraz zwrócił się o złożenie przez Jastrzębską Spółkę Węglową S.A. stosownej oferty, w przypadku zainteresowania nabycia przedmiotowych udziałów. JSW S.A. odpowiedziała pozytywnie i zwróciła się z prośbą o wszczęcie przez Skarb Państwa procedury przewidzianej zapisami umowy spółki Koksowni „Przyjaźń”.

Ponadto, podjęto analizy dotyczące utworzenia silnego podmiotu gospodarczego poprzez powiązanie organizacyjne Węglokoksu S.A. z Katowickim Holdingiem Węglowym S.A.

W 2010 r. kontynuowano działania mające na celu dokapitalizowanie Kompanii Węglowej S.A. (KW S.A.) zgodnie z treścią *Strategii działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015*.

W dniu 16 marca 2010 r. Rada Ministrów przyjęła wniosek Ministra Skarbu Państwa wyrażając zgodę na wniesienie do Kompanii Węglowej S.A., wszystkich należących do Skarbu Państwa akcji w Hucie Łabędy S.A. (93,33%) o łącznej wartości ok. 287,8 mln zł. Ponadto Rada Ministrów w dniu 4 sierpnia 2010 r. wyraziła zgodę na wniesienie do Kompanii Węglowej S.A. udziałów należących do Skarbu Państwa w Nadwiślańskiej Spółce Energetycznej Sp. z o.o. Wartość aportu oszacowano na kwotę ok. 29,8 mln. zł.

W grudniu 2010 r. Skarb Państwa przeniósł na rzecz Kompanii Węglowej S.A. własność ww. akcji w Hucie Łabędy S.A. oraz ww. udziałów w Nadwiślańskiej Spółce Energetycznej Sp. z o.o., jak również wniósł wkład pieniężny w wysokości ok. 98,2 mln zł, celem pokrycia w podwyższonym kapitale zakładowym Kompanii Węglowej S.A. akcji, które Skarb Państwa objął w wyniku realizacji podwyższenia kapitału zakładowego tego podmiotu.

Łączna wartość aportu oraz wkładu pieniężnego wyniosła: 416 013 000,00 zł. Tym samym zobowiązanie zawarte w *Strategii działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015*, w kwestii dokapitalizowania Kompanii Węglowej S.A. kwotą 416 mln zł zostało ostatecznie wykonane.

Działanie 2.5.2. Tworzenie, po zasięgnięciu opinii Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, w uzasadnionych ekonomicznie przypadkach, grup kapitałowych na bazie spółek węglowych i spółek produkujących energię, z zachowaniem zasad dialogu społecznego.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

W dniu 8 kwietnia 2010 r. Tauron Polska Energia S.A. i Kompania Węglowa S.A. zawarły umowę o Wspólnym Przedsięwzięciu, której przedmiotem jest wniesienie do Grupy Tauron, Kopalni Węgla Kamiennego „Bolesław Śmiały” oraz akcji Południowego Koncernu Węglowego S.A. będących własnością KW S.A., w zamian za objęcie akcji Tauron PE S.A. Ww. transakcja odbywać się będzie z zachowaniem zasad dialogu społecznego.

Z uwagi na niekorzystne dla przedsięwzięcia warunki debiutu Tauron Polska Energia S.A. na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie (kurs akcji dużo niższy od ich wartości nominalnej), wystąpiła przeszkoda w postaci konieczności objęcia przez KW S.A. akcji Tauron za cenę wyższą niż ich wartość rynkowa, co powodowałoby, że Tauron mógłby stać się beneficjentem niedozwolonej pomocy publicznej. Podjęto czynności zmierzające do ostatecznego uzgodnienia składników majątkowych oraz kluczowych założeń do wycen. Objęcie akcji Tauron przez KW S.A. w ramach Przedsięwzięcia powinno zostać dokonane w IV kwartale 2011 r.

Działanie 2.6.1. Stworzenie systemu wsparcia dla gospodarczego wykorzystania metanu uwalnianego przy eksploatacji węgla w kopalniach węgla kamiennego poprzez ustanowienie świadectw pochodzenia dla energii elektrycznej wytwarzanej z metanu.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny: minister właściwy ds. gospodarki)

W marcu 2010 roku weszła w życie ustawa o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw, przewidująca objęcie metanu uwalnianego i ujmowanego przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego systemem wsparcia dla energii elektrycznej wytwarzanej w kogeneracji. Ww. nowelizacja stworzyła podstawę prawną do działań w zakresie zwiększenia wykorzystania metanu z kopalń węgla. W Ministerstwie Gospodarki przygotowano projekt rozporządzenia w sprawie sposobu obliczania danych podanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji oraz szczegółowego zakresu obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia tych świadectw, uiszczania opłaty zastępczej i obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji (tzw. rozporządzenie kogeneracyjne), które wprowadza zakres obowiązku pozyskania świadectw z jednostek kogeneracji opalanych metanem lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy oraz sposób obliczania ilości energii elektrycznej z kogeneracji ze spalania poszczególnych paliw w przypadku „współspalania” węgla, paliw gazowych lub metanu.

Analiza skuteczności ww. systemu wsparcia została zaplanowana na 2011 r. Obecnie poziom zagospodarowania metanu w kopalniach węgla kamiennego w odniesieniu do całkowitej metanowości wynosi ok. 21 %.

Działanie 2.7.1. Ocena możliwości zastosowania dostępnych na świecie technologii wykorzystania metanu z powietrza wentylacyjnego.

(Termin realizacji: od 2010 r., Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: spółki węglowe)

W 2010 r. odbyły się spotkania robocze pomiędzy zarządem Kompanii Węglowej S.A. oraz przedstawicielem szwedzkiej firmy Megtec, która opracowała technologię zagospodarowania metanu wentylacyjnego. Technologia polega na przechwyceniu powietrza nad szybem wentylacyjnym, w którym stężenie metanu wynosi zaledwie 0,5 do 0,9 %. Następnie strumień powietrza kierowany jest do specjalnych kontenerów, w których w

temperaturze ok. 1000 st.C następuje spalanie metanu. W kontenerze znajduje się wymiennik ciepła, który umożliwia produkcję ciepła bądź pary wodnej do produkcji energii elektrycznej.

Na podstawie projektu badawczego realizowanego przez Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, wytypowano szyb, który spełnia wymagania technologiczne. Obecnie nadal prowadzone są rozmowy, które mają doprowadzić do rozpoczęcia prac nad projektem pilotażowym w KWK "Brzeszcze"

Działanie 2.8.1. Prywatyzacja przedsiębiorstw górniczych z zachowaniem zasad dialogu społecznego, przy założeniu pozyskania środków z prywatyzacji na utrzymanie zdolności produkcyjnych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. w 2010 r. prowadziła kompleksowe działania zmierzające do zwiększenia wartości całej grupy kapitałowej. W lutym 2011 r. Walne Zgromadzenie Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. podjęło uchwałę w sprawie upoważnienia Zarządu Spółki do wszczęcia mających na celu przygotowanie oferty publicznej. Aktualnie rozważane jest przeprowadzenie procesu prywatyzacji spółki w drodze pierwszej oferty publicznej (IPO). Intencją Skarbu Państwa jest sprzedaż akcji Spółki na rynku regulowanym rozproszonemu akcjonariatowi przy założeniu, iż Skarb Państwa zachowa kontrolę nad Spółką. W Ministerstwie Skarbu Państwa trwają analizy dotyczące sposobu oraz wielkości pakietu akcji Skarbu Państwa planowanego do sprzedaży. Prowadzone analizy uwzględniają postanowienia *Strategii działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015*.

Spółka Węglokoks S.A. opracowała strategię rozwoju na lata 2010-2015, w której przyjęto wariant przekształceń własnościowych związany z pierwszą ofertą publiczną akcji na Giełdzie Papierów Własnościowych. Decyzja dotycząca terminu oferty publicznej powinna być podjęta z uwzględnieniem stopnia przygotowania Węglokoks S.A. i spodziewanej sytuacji rynkowej. Rozważana jest także koncepcja ewentualnego wcześniejszego podwyższenia kapitału zakładowego ww. spółki, przez wniesienie aportem akcji KHW S.A., a następnie sprywatyzowanie nowej struktury poprzez debiut giełdowy na GPW.

Rozstrzygnięcia dotyczące prywatyzacji Kompanii Węglowej S.A. zapadną w późniejszym terminie. Ewentualne działania prywatyzacyjne powinny być poprzedzone zakończeniem programu restrukturyzacji finansowej.

W 2009 r. przeprowadzono pierwszą ofertę publiczną spółki Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A. Środki pochodzące z pierwszej oferty publicznej w całości pozostały w spółce z przeznaczeniem na jej potrzeby rozwojowe. W grudniu 2009 r. w celu poprawienia płynności akcji spółki na GPW, Skarb Państwa zbył około 5 % pakiet akcji spółki. Na skutek przeprowadzonej przez Skarb Państwa transakcji uprawnieni pracownicy uzyskali możliwość objęcia tzw. akcji pracowniczych. Zbycie akcji poprzedzono dwiema rundami negocjacji ze stroną społeczną. Uwzględniając wariant postulowany przez Zarząd Spółki i przedstawicieli strony społecznej, MSP skierowało ofertę do inwestorów finansowych (odrzucono opcję zakupu akcji spółki przez inwestora branżowego).

W dniu 9 marca 2010 r., mając na uwadze sprzyjające warunki rynkowe, zadecydowano o sprzedaży 46,7 % akcji spółki Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A. za ponad 1,1 mld złotych. Akcje zaoferowane przez Skarb Państwa zostały nabyte przez

polskie Otwarte Fundusze Emerytalne. Po dokonaniu transakcji Bogdanka stała się prywatną spółką ze śladowym akcjonariatem SP, na poziomie 4,3%.

Ponadto, Ministerstwo Skarbu Państwa prowadzi łącznie proces prywatyzacji następujących spółek:

- Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. z siedzibą w Turku
Procentowy udział Skarbu Państwa: 100%
Pakiet przeznaczony do zbycia: 85%
- Kopalnia Węgla Brunatnego Konin w Kleczewie S.A. z siedzibą w Kleczewie
Procentowy udział Skarbu Państwa: 100%
Pakiet przeznaczony do zbycia: 85%
- Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. z siedzibą w Koninie
Procentowy udział Skarbu Państwa: 50% (drugi główny akcjonariusz Grupa Elektrim S.A. posiadający ponad 47% akcji, sprawuje kontrolę operacyjną)
Pakiet przeznaczony do zbycia: 50%

Prywatyzacja ww. Spółek prowadzona jest w trybie negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia. Przyjęty w ramach trwającego procesu prywatyzacji tryb negocjacji umożliwia negocjowanie z potencjalnymi inwestorami kwestii sfinansowania nakładów inwestycyjnych w nabywanych spółkach. Jednocześnie w przypadku parafovania umowy sprzedaży akcji MSP, umożliwia potencjalnemu inwestorowi podjęcie negocjacji ze stroną społeczną w sprawie zabezpieczeń socjalnych.

Działanie 2.8.2. Równoczesne pozyskiwanie środków na inwestycje początkowe i odtworzeniowe, służące utrzymaniu poziomu wydobycia w celu poprawy bezpieczeństwa energetycznego kraju, poprzez:

- kredyty z międzynarodowych instytucji finansowych, np. z Banku Światowego,
- emisję obligacji przez spółki węglowe,
- poszukiwanie alternatywnych sposobów finansowania
(Termin realizacji: praca ciągła, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: zarządy spółek węglowych)

Od 2008 r. nastąpił wzrost inwestycji realizowanych przez spółki węglowe. Nakłady finansowe na ten cel kształtują się na poziomie przekraczającym 2 mld zł rocznie. Inwestycje finansowane są w większości ze środków własnych.

Wykorzystywany jest także leasing finansowy oraz obligacje węglowe. W roku 2010 r., w celu wsparcia tworzenia frontów rezerwowych w górnictwie węgla kamiennego, notyfikowana została w KE pomoc publiczna pozwalająca na przekazanie przedsiębiorstwom górniczym przewidzianej w budżecie państwa kwoty 400 mln zł na dofinansowanie do inwestycji początkowych.

W roku 2010, wg wstępnych danych, w KW S.A., JSW S.A., KGK S.A. oraz PKW S.A. wydatkowano na inwestycje 2 003,1 mln zł, z czego ze środków własnych pochodziło 1 309,9 mln zł, z dotacji budżetowych 369,3 mln zł i z leasingu finansowego 323,9 mln zł. Na odtworzenie frontów wydobywczych przeznaczono 703,0 mln zł, a na zakup maszyn i urządzeń 909,6 mln zł.

Działanie 2.9 Wsparcie prac badawczych i rozwojowych nad technologiami wykorzystania węgla do produkcji paliw płynnych i gazowych, zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko procesów pozyskiwania energii z węgla oraz w zakresie węglowych ogniw paliwowych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. nauki, jednostki badawczo-rozwojowe, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: przedsiębiorstwa komercyjne)

W 2010 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego finansowało 87 projektów badawczych, międzynarodowych, celowych i rozwojowych o tematyce związanej z powyższym działaniem. Na ww. projekty przyznano łączną kwotę ok. 35,7 mln zł, z której w 2010 r. wydatkowano ok. 9,5 mln zł.

Ponadto, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju realizuje zlecony przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego strategiczny program badań naukowych i prac rozwojowych pt. „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii” w ramach Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych. Zakres tego programu obejmuje realizację czterech zadań badawczych, w tym m.in. „Opracowanie technologii zgazowania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej”, „Opracowanie technologii dla wysokosprawnych zero-emisyjnych bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO₂ ze spalin” oraz „Opracowanie technologii spalania tlenowego dla kotłów pyłowych i fluidalnych zintegrowanych wychwytem CO₂”. Budżet programu strategicznego przewidzianego do realizacji w latach 2009 – 2013 wynosi 300 mln zł.

W czerwcu 2010 r. w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie odbyło się inauguracyjne spotkanie Komitetu Sterującego Zadania Badawczego „Opracowanie technologii zgazowania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej”. W trakcie spotkania zatwierdzono plan realizacji projektu na 2010 r. oraz zakres prac wykonywanych przez poszczególnych partnerów biorących udział w realizacji zadania. Celem tych prac jest opracowanie optymalnych konfiguracji oraz wytycznych procesowych i projektowych układów zgazowania węgla (naziemnego i podziemnego) dla produkcji paliw i energii, stanowiących podstawę do budowy krajowych instalacji demonstracyjnych.

Energoprojekt – Katowice oraz Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla opracowały na zlecenie ZAK S.A. oraz PKE S.A. studium techniczno-ekonomiczne elektrowni poligeneracyjnej, w której obok energii elektrycznej planuje się także produkcję „ciepła technologicznego” dla ZAK S.A. oraz gazu syntezowego do produkcji metanolu. Przedmiotowa inwestycja będzie oparta na technologii zgazowania węgla ze zintegrowanym systemem parowo-gazowym – ang. IGCC. Planowana moc kompleksu energo-chemicznego szacowana jest na ok. 304 MW. Szacowany koszt inwestycyjny całości przedsięwzięcia wynosi ok. 5,6 mld zł. Według dostępnego harmonogramu realizacji projektu, inwestycja zostanie oddana do eksploatacji pod koniec 2015 r. Jednocześnie dzięki zastosowaniu technologii wychwytywania i składowania CO₂ będzie możliwe wychwycenie oraz geologiczne zeskładowanie ok. 2,2 mln t tego gazu na rok. Planuje się również, że kolejne 800 tys. ton CO₂ będzie zmagazynowane w postaci produktów chemicznych takich jak np. metanol. Ostateczna decyzja o realizacji wspólnego projektu PKE/ZAK ma zostać podjęta po ogłoszeniu decyzji Komisji Europejskiej o ewentualnym przyznaniu dla tej inwestycji wsparcia finansowego z NER 300, co jest planowane na przełom 2011 i 2012 roku.

Działanie 2.10. Zachowanie przez Ministra Gospodarki dotychczasowych kompetencji ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa w odniesieniu do przedsiębiorstw górniczych.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny: minister właściwy ds. gospodarki)

W dniu 2 listopada 2010 r. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o *zasadach wykonywania niektórych uprawnień Skarbu Państwa*, na mocy której nadzór właścicielski nad spółkami górnictwami sprawował będzie Minister Skarbu Państwa. Aktualnie projekt ustawy jest rozpatrywany w Sejmie. W przypadku przyjęcia przez Sejm ww. projektu ustawy, działanie 2.10. stanie się nieaktualne.

5.2.2 Gaz

W dniu 8 lipca 2010 r. Rada Ministrów na wniosek Ministra Gospodarki uznała dokument *Polityka dla przemysłu gazu ziemnego* za nieobowiązujący. Ww. decyzja została podjęta w związku z uchwaleniem *Polityki energetycznej Polski do 2030 r.*, zawierającej m.in. szczegółowy harmonogram działań przewidzianych do realizacji w zakresie gazu ziemnego, ze wskazaniem sposobu realizacji i podmiotów odpowiedzialnych.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju, w dniu 29 października 2010 r. zostały podpisane protokoły polsko-rosyjskiego porozumienia międzyrządowego w sprawie dostaw gazu ziemnego do Polski. W tym samym dniu został podpisany także aneks do tzw. kontraktu jamalskiego pomiędzy Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. i OAO Gazprom. W związku z powyższym zwiększyły się możliwości importu gazu ziemnego z kierunku wschodniego. Dzięki temu zagwarantowane jest zbilansowanie dostaw gazu ziemnego do Polski, zarówno w bieżącym roku, jak i w latach następnych. Dodatkowo strony umowy wyraziły wolę podpisania kontraktu umożliwiającego utrzymanie tranzytu gazu ziemnego przez terytorium Polski do 2045 r.

Działanie 2.11.1. Opracowanie metodologii przenoszenia kosztów użytkowania nowych elementów infrastruktury o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego państwa i dywersyfikacji dostaw, a także bezpieczeństwa systemu gazowego kraju, na wszystkich użytkowników systemu gazowego (np. poprzez przeniesienie części kosztów w opłatach przesyłowych).

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki,
Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

Koszty użytkowania elementów infrastruktury sieciowej (w tym elementów nowych) stanowią koszt uzasadniony i jako taki – w myśl postanowień ustawy *Prawo energetyczne* i rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 6 lutego 2008 r. w *sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi* – winny być pokrywane poprzez stawki przesyłowe i dystrybucyjne. W 2010 r. trwały prace zmierzające do zmiany ww. rozporządzenia Ministra Gospodarki. Jednym z elementów zmian będzie wprowadzenie obowiązku kalkulowania stawek przesyłowych jako stawki typu entry-exit, co jest wymagane przez przepisy III pakietu liberalizacyjnego. Zasady ich kalkulacji, pod warunkiem wprowadzenia obowiązku prowadzenia obrotu gazem na rynku wirtualnym, umożliwiają racjonalne przenoszenie kosztów nowych elementów infrastruktury o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego państwa i dywersyfikacji dostaw na wszystkich użytkowników systemu gazowego.

Działanie 2.11.2. Opracowanie i wdrożenie modelu regulacji przedsiębiorstw infrastrukturalnych działających w ramach sektora gazowego, w tym wprowadzenie modelowych zasad wyznaczania kosztów operacyjnych prowadzenia działalności, jak również zasad kalkulacji amortyzacji oraz wynagrodzenia kapitału w oparciu o rynkową wartość majątku zaangażowanego w prowadzenie działalności.

(Termin realizacji: 2011 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

Od 2009 r. działa zespół złożony z przedstawicieli Urzędu Regulacji Energetyki oraz Izby Gospodarczej Gazownictwa, którego celem jest wypracowanie długofalowego modelu regulacji działalności operatorów systemu dystrybucyjnego, w tym wypracowanie spójnej koncepcji w zakresie uzasadnionego poziomu kosztów operacyjnych i wartości regulacyjnej aktywów. W 2010 r. prace zostały zintensyfikowane i określono harmonogram działań, z którego wynikało, że finalna wersja modelu będzie gotowa w marcu 2011 r. Prace nad modelem przedłużyły się, niemniej jednak zakłada się, że przy zatwierdzaniu w 2011 r. taryf ww. operatorów model, o którym mowa wyżej zostanie zastosowany.

Działanie 2.11.3. Wsparcie rozbudowy infrastruktury gazowej na obszarach o bardzo niskim stopniu gazyfikacji oraz na obszarach planowanego rozwoju energetyki wiatrowej lub rozproszonej kogeneracji, w szczególności w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

W Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko przewidziano działanie 10.2 *Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji*, w ramach którego będą realizowane projekty z zakresu budowy lub modernizacji (przebudowy) sieci dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych, przede wszystkim na terenach Polski północno-wschodniej. Ponadto działanie obejmować będzie zakup i budowę urządzeń oraz obiektów technicznych zapewniających prawidłową pracę systemów dystrybucyjnych gazu ziemnego.

W ramach realizacji działania 10.2 POIiŚ ogłoszono 2 konkursy na całą dostępną alokację środków 181,88 mln EUR. Nabór wniosków prowadzono w terminach 18 grudnia 2009 r. – 29 stycznia 2010 r. oraz 18 października - 30 listopada 2010 r.

W ramach I konkursu zgłoszono 20 projektów na łączną kwotę ponad 1,3 mld zł. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła ponad 471,9 mln zł. W kwietniu 2010 r. została zakończona ocena formalna złożonych wniosków, w wyniku której 17 projektów uzyskało wynik pozytywny i przekazano je do oceny merytorycznej I stopnia (3 projekty zostały odrzucone). Ze względu na fakt, iż 7 projektów wycofało się przed oceną merytoryczną II stopnia, jest ona przeprowadzana jedynie dla 10 projektów.

Na dofinansowanie projektów w ramach organizowanego II konkursu przeznaczona została kwota 200 mln zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (kwota ta została zwiększona w maju 2011 roku do wysokości 300 mln zł). Termin składania dokumentacji do oceny merytorycznej upływa w listopadzie 2011r. W I i II konkursie w ramach działania 10.2, ze względu na trwającą ocenę, w 2010 r. nie podpisano żadnej umowy o dofinansowanie. Podpisanie umów dla projektów z I konkursu planowane jest na III kwartał 2011r., natomiast do końca II kwartału 2012 r. powinny zostać zawarte umowy

o dofinansowanie projektów wybranych w ramach II konkursu. Nie planuje się dodatkowych naborów.

Działanie 2.12.2. Przeprowadzenie niezbędnych prac przygotowawczych i uzgodnieniowych w zakresie oddziaływania na środowisko oraz pozwolenia na budowę.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. Skarbu Państwa, władze samorządowe, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Polskie LNG S.A.)

- W zakresie budowy falochronu

W dniu 24 listopada 2009 r. została podpisana umowa z wykonawcą nadzoru przyrodniczego. Dnia 14 stycznia 2010 r. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie zaakceptowała program monitoringu środowiskowego dla inwestycji pn. „Budowa falochronu osłonowego dla portu zewnętrznego w Świnoujściu”. Dnia 19 marca 2010 r. z Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym została podpisana umowa na przeprowadzenie przedinwestycyjnego monitoringu przyrodniczego z terminem wykonania do końca lipca 2010 r.

Nadzór nad realizacją inwestycji wraz z monitoringiem przyrodniczym środowiska w trakcie realizacji inwestycji wykonuje zespół Inżyniera Kontraktu zgodnie z umową zawartą w dniu 9 czerwca 2010 r. (Konsorcjum Grontmij).

- W zakresie budowy nabrzeża

W dniu 15 stycznia 2010 r. Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. uzyskał decyzję Wojewody Zachodniopomorskiego o pozwoleniu na budowę w ramach realizacji zadania „Budowa stanowiska statkowego LNG w porcie zewnętrznym w Świnoujściu”.

Dnia 19 marca 2010 r. zakończono postępowanie na Monitoring Przyrodniczy oraz podpisano umowę na świadczenie przedinwestycyjnego Monitoringu Przyrodniczego w ramach Projektu Składowego Nabrzeże.

- W zakresie budowy terminalu

W dniu 4 marca 2010 r. uprawomocniła się decyzja środowiskowa dotycząca Projektu Składowego Terminal wydana przez RDOŚ. W dniu 3 marca 2010 r. Wojewoda Zachodniopomorski udzielił pozwolenia na budowę części morskiej terminalu.

- W zakresie budowy gazociągu przyłączeniowego

W dniu 12 stycznia 2010 r. została wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla gazociągu i stała się ostateczna w marcu 2010 r. W dniu 20 grudnia 2010 r. OGP Gaz-System uzyskał decyzję Wojewody Zachodniopomorskiego o ustaleniu lokalizacji inwestycji.

Działanie 2.12.3. Budowa portu zewnętrznego, falochronu i stanowiska przeładunkowego.

(Termin realizacji: 2010-2012 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. Skarbu Państwa, minister właściwy ds. gospodarki morskiej, Urząd Morski w Szczecinie, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.)

- Budowa falochronu

Dnia 13 kwietnia 2010 r. Komisja Przetargowa Urzędu Morskiego w Szczecinie wybrała konsorcjum reprezentowane przez Boskalis (skład: Boskalis International B.V., HOCHTIEF Construction AG, HOCHTIEF Polska S.A., Per Aarsleff A/S, Aarsleff Sp. z o.o., Korporacja

Budowlana DORACO Sp. z o.o.) na wykonawcę robót budowlanych falochronu. Umowa została podpisana 21 maja 2010 r. Przekazanie placu budowy falochronu nastąpiło 28 maja 2010 r. Prace przebiegają zgodnie z harmonogramem.

W dniu 9 czerwca 2010 r. podpisano umowę z Konsorcjum Grontmij (skład: Grontmij Polska Sp. z o.o., Grontmij Nederland B.V., Grontmij Carl Bro A/S) na pełnienie funkcji Inżyniera Kontraktu wraz z monitoringiem przyrodniczym środowiska w trakcie realizacji inwestycji..

- Budowa portu zewnętrznego

W dniu 27 kwietnia 2010 r. wybrano najkorzystniejszą ofertę w postępowaniu na Wykonawcę Robót Głównych, zgłoszoną przez konsorcjum Josef MÖBIUS AG, Johann Bunte Bauunternehmung GmbH&Co.KG i E.Pihl&Son A.S., a 14 maja 2010 r. zawarto z nim kontrakt. Plac budowy przekazano wykonawcy 15 lipca 2010 r.

Dnia 30 kwietnia 2010 r. wybrano najkorzystniejszą ofertę i podpisano umowę z Inżynierem Kontraktu, którym zostało konsorcjum złożone z Przedsiębiorstwa Usług Inwestycyjnych „EKO-INWEST” S.A. oraz Domu Inżynierskiego „PROMIS” S.A.

Działanie 2.12.5. Budowa terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu wraz z siecią przyłączeniową.

(Termin realizacji: 2010-2014 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. Skarbu Państwa, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Polskie LNG S.A.)

- Budowa terminalu LNG – Polskie LNG S.A.

Po odbyciu procedury przetargowej Generalnym Realizatorem Inwestycji (GRI) zostało wybrane konsorcjum Saipem-Techint-PBG, w składzie: Saipem S.p.A (Włochy), Saipem SA (Francja), Techint Compagnia Tecnica Internzaionale S.p.A (Włochy), Snamprogetti Canada Inc. (Kanada), PBG S.A. (Polska), PBG Export Sp. z o.o. (Polska), z którym podpisano umowę w dniu 15 lipca 2010 r.

Nadzór inwestorski powierzono konsorcjum Atkins, w składzie: WS Atkins-Polska Sp. z o.o. i Atkins Ltd. (Wielka Brytania), na podstawie umowy z 10 czerwca 2010 r.

Plac budowy przekazano GRI w dniu 17 września 2010 r. Trwa przygotowywanie zaplecza budowy oraz gromadzenie materiału. Planowany termin zakończenia inwestycji – 2014 r.

W dniu 8 listopada 2010 r. Polskie LNG S.A. podpisało umowę z konsorcjum firm ubezpieczeniowych z PZU S.A. jako liderem konsorcjum, na ubezpieczenie budowy terminalu LNG na kwotę 4,5 mld zł.

- Budowa gazociągu przyłączeniowego – OGP Gaz-System S.A.

W dniu 12 stycznia 2010 r. została wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla gazociągu i stała się ostateczna w marcu 2010 r.

Dnia 19 kwietnia 2010 r. została podpisana umowa z BSiPG Gazoprojekt S.A. na opracowanie projektu gazociągu. Na 2011 r. zaplanowane jest opublikowanie ogłoszenia w sprawie wszczęcia postępowania przetargowego na zawarcie umów na roboty budowlane dla gazociągu.

W zakresie dostaw inwestorskich, 26 kwietnia 2010 r. opublikowano ogłoszenie w sprawie wszczęcia postępowania przetargowego na zawarcie umów ramowych na dostawy rur dla gazociągu, 2 czerwca 2010 r. na zawarcie umów ramowych na dostawy armatury,

a 28 czerwca 2010 r. na odbiór rur i armatur. Zakończono etap oceny ofert w dwóch pierwszych przetargach, w trzecim planowany termin oceny to I kwartał 2011 r.

W dniu 20 grudnia 2010 r. OGP Gaz-System S.A. uzyskał decyzję Wojewody Zachodniopomorskiego o ustaleniu lokalizacji inwestycji.

Planowany termin zakończenia inwestycji – 2013 r.

Trwają prace nad budową falochronu osłonowego w Świnoujściu koniecznego dla budowy terminala LNG.

Działanie 2.12.7. Złożenie wniosków o współfinansowanie inwestycji z PO Infrastruktura i Środowisko oraz European Economic Plan for Recovery.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Polskie LNG S.A.)

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ),

Budowa terminalu LNG znajduje się na Liście Projektów Indywidualnych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko ogłoszonej przez Ministra Rozwoju Regionalnego, z przewidzianą kwotą wsparcia 456 mln zł. Projekt został pozytywnie oceniony pod względem formalnym (18 czerwca 2010 r.) i merytorycznym (I stopnia – 8 lipca 2010 r., uzyskując 93,33% maksymalnej liczby punktów, oraz II stopnia – 20 grudnia 2010 r.) przez Instytucję Wdrażającą dla działania 10.1. POIiŚ, tj. Instytut Nafty i Gazu w Krakowie (INiG). INiG wystąpił do Instytucji Pośredniczącej o akceptację oceny, co pozwoli na rozpoczęcie procedury przygotowania dokumentacji oraz podpisanie umowy o dofinansowanie projektu przez Polskie LNG S.A.

- European Energy Programme for Recovery (EEPR),

Dnia 4 marca 2010 r. projekt budowy terminalu (zgłoszony przez Polskie LNG S.A. oraz Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.) oraz gazociągu przyłączeniowego (zgłoszony przez OGP Gaz-System S.A.) zostały wskazane przez Komisję Europejską do udzielenia dofinansowania, odpowiednio kwotami 80 mln EUR (z tego 55 mln przeznaczonych na budowę zbiorników LNG, a 24,5 mln na budowę nabrzeża) i 50 mln EUR.

Właściwe komórki Komisji Europejskiej sformułowały wątpliwości dotyczące: aspektów środowiskowych inwestycji (Dyrekcja Generalna ds. Środowiska) oraz trybu udzielania zamówień służących realizacji inwestycji w zakresie terminalu LNG (Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego). W lipcu 2010 r. Ministerstwo Skarbu Państwa zakończyło konsultacje z Dyrekcją Generalną ds. Rynku Wewnętrznego, w wyniku czego Komisja Europejska potwierdziła, iż na potrzeby przedsięwzięcia w zakresie terminalu LNG inwestorzy w sposób uprawniony wyłączyli stosowanie europejskiego prawa zamówień publicznych w oparciu o przesłankę istotnego interesu bezpieczeństwa państwa.

Pozytywnie zostały zakończone także konsultacje z Dyrekcją Generalną ds. Środowiska. We wrześniu przekazano do Komisji Europejskiej stanowisko strony niemieckiej potwierdzające brak zagrożenia ze strony inwestycji dla terytorium Republiki Federalnej Niemiec. W efekcie pomyślnego zakończenia rozmów z Komisją Europejską wydana została zgoda na dofinansowanie budowy terminalu oraz gazociągu przyłączeniowego ze środków European Energy Programme for Recovery (EEPR).

Środki przeznaczone na budowę gazociągu przyłączeniowego przyznano w październiku 2010 r. Dnia 5 listopada 2010 r. podpisana została umowa na dofinansowanie budowy

terminalu, a część środków została przekazana podmiotom odpowiedzialnym w grudniu 2010 r.

Działanie 2.13.1. Zawarcie na warunkach rynkowych kontraktów na dostawy gazu ziemnego dedykowanego dla terminalu do odbioru gazu skroplonego oraz z kierunku północnego.

(Termin realizacji: od 2009 r., Podmiot komercyjny rekomendowany do realizacji - PGNiG S.A.)

W dniu 29 czerwca 2009 r. podpisany został kontrakt pomiędzy Polskim Górnictwem Naftowym i Gazownictwem S.A. a Qatargas Operating Company Ltd. na dostawy gazu skroplonego w ilości 1 mln ton (1,38 mld m³) rocznie w latach 2014-2034. Przy podpisaniu umowy obecni byli przedstawiciele rządów Polski i Kataru.

Polskie LNG S.A. oraz PGNiG S.A. podpisały 18 marca 2010 r. umowę na świadczenie usług regazyfikacji katarskiego gazu. PGNiG S.A. prowadzi analizy dotyczące możliwości zawarcia kolejnych kontraktów (w tym tzw. kontraktów spotowych).

Działanie 2.13.2. Udzielenie wsparcia w negocjacjach z partnerami zagranicznymi dla podmiotów gospodarczych odpowiedzialnych za zawarcie umów.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. zagranicznych)

W związku z decyzją o kontynuowaniu fazy przedinwestycyjnej projektu budowy połączenia gazowego *Balic Pipe*, spółka Gaz-System S.A. realizuje w chwili obecnej dwa projekty studyjne, związane z tą inwestycją, współfinansowane w ramach programu TEN-E. W dniu 26 sierpnia 2010, przy poparciu Ministra Gospodarki, spółka Gaz-System S.A. otrzymała decyzję Komisji Europejskiej przyznającą w ramach programu EEPR 50 mln euro dla dwóch projektów związanych z rozbudową sieci przesyłowej gazu ziemnego, umożliwiającą w przyszłości budowę połączenia gazowego z Danią. Projekty te to gazociąg Świnoujście-Szczecin oraz tłocznia w Goleniowie.

Ponadto, Ministerstwo Spraw Zagranicznych udzielało wsparcia w negocjacjach z partnerami zagranicznymi podmiotom gospodarczym odpowiedzialnym za zawarcie umów związanych z budową terminalu LNG. Działania były ukierunkowane zarówno na rzecz pozyskania wsparcia w UE, jak i przeciwdziałania ujemnym skutkom budowy Gazociągu Północnego dla wolności żeglugi do/z planowanego terminalu.

Prowadzono działania na rzecz zagwarantowania możliwości dostaw LNG do przyszłego terminalu LNG z wykorzystaniem północnego i/lub zachodniego toru podejściowego.

Dnia 9 lutego 2010 r. Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. (ZMPSiŚ), z inicjatywy Ministerstwa Skarbu Państwa, odwołał się od decyzji Urzędu Górniczego w Stralsundzie z 21 grudnia 2009 r. w sprawie ustanowienia planu zabudowy (dot. zachodniego toru podejściowego). Dnia 19 sierpnia 2010 r. Urząd Górniczy w Stralsundzie wydał decyzję zmieniającą decyzję z 21 grudnia 2009 r. i nakazał zagłębienie gazociągu na skrzyżowaniu z zachodnim torem podejściowym, co pozwoli na przepływ statków o zanurzeniu do 13,2 m. Ww. decyzja zabezpiecza możliwość realizacji dostaw LNG do Świnoujścia za pomocą statków Q Flex.

Dnia 28 stycznia 2010 r. ZMPSiŚ złożył odwołanie od decyzji Federalnego Urzędu Żeglugi i Hydrografii w Hamburgu z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie zezwolenia na budowę i eksploatację gazociągu Nord Stream (dot. północnego toru podejściowego).

Odwołanie zostało oddalone przez Urząd 23 lutego 2011 r., a 23 marca 2011 r. decyzja z 28 grudnia 2009 r. została zaskarżona przed sądem administracyjnym – sprawa obecnie jest w toku. Korekta trasy gazociągu w miejscu skrzyżowania z północną trasą podejściową, na skutek działań strony polskiej, umożliwi żeglugę statków o zanurzeniu do 13,2 m, jednak nie gwarantuje żeglugi statków o zanurzeniu do 15 m.

Oprócz zaangażowania w działania związane z przeciwdziałaniem ujemnym skutkom budowy Gazociągu Północnego w kontekście gospodarczym, środowiskowym i bezpieczeństwa energetycznego, podejmowano działania mające na celu usunięcie wątpliwości KE dotyczących zgodności z prawem UE procedur zamówień publicznych realizowanych przy budowie terminala LNG. Działania te były istotne z punktu widzenia możliwości wykorzystania środków finansowych z Europejskiego Planu Naprawy Gospodarczej. Podobne wsparcie udzielone zostało w kwestii procedury oceny oddziaływań na środowisko w kontekście transgranicznym.

Ponadto MSZ i MSP (w ramach prowadzonego nadzoru właścicielskiego) udzielały wsparcia dla działań w zakresie poszukiwań, rozpoznawania i eksploatacji złóż gazu ziemnego (w kraju i za granicą; ze źródeł konwencjonalnych i niekonwencjonalnych).

Działanie 2.13.3. Stworzenie poprzez politykę taryfową i regulacyjną odpowiednich warunków dla dostaw gazu realizowanych poprzez terminal regazyfikacyjny i z kierunku północnego

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

W 2010 roku Prezes URE wypracował założenia dla taryf entry/exit. Realizacja tych założeń ułatwi wdrożenie rozwiązań rynkowych mających na celu umożliwienie dostaw, w tym zawieranie przez zainteresowane podmioty umów z wykorzystaniem infrastruktury do odbioru skroplonego gazu ziemnego z terminala LNG. Dotychczas prowadzona przez Prezesa URE polityka regulacyjna wraz z polityką taryfową zapewniała pozyskanie środków przez operatora systemu przesyłowego GAZ-SYSTEM S.A. na rozbudowę koniecznej infrastruktury do rozprowadzenia gazu z terminala regazyfikacyjnego. Jednocześnie GAZ-SYSTEM S.A., jako właściciel podmiotu odpowiedzialnego za budowę i eksploatację terminalu skroplonego gazu ziemnego tj. Polskie LNG S.A., może dzięki tak prowadzonej polityce taryfowej i regulacyjnej pozyskiwać część środków na dokapitalizowanie podmiotu (Polskie LNG S.A.) i w konsekwencji wykorzystywać je na realizację planów inwestycyjnych, w szczególności istotnych dla zapewnienia dostaw poprzez terminal regazyfikacyjny oraz z kierunku północnego. Do czasu uzyskania przez przedsiębiorstwo Polskie LNG S.A. koncesji na prowadzenie działalności, nie jest one objęte polityką taryfową i regulacyjną. Prezes URE prowadził w ramach uzgadniania projektu Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Terminalu i Umowy Regazyfikacyjnej, konsultacje ze spółką mające na celu dostosowanie sposobu działania przedsiębiorstwa do rynkowych zasad świadczenia usługi regazyfikacji,

w tym do zapewnienia faktycznej możliwości korzystania z zasady TPA, a także potrzeby opublikowania na stronie internetowej dokumentów powiązanych.

Oczekuje się, że podjęte przez Prezesa URE działania przyczynią się do zwiększenia stopnia otwarcia rynku i powszechnego wykorzystania terminala do odbioru skroplonego gazu ziemnego oraz poszerzenia kręgu odbiorców korzystających z terminala LNG.

Działanie 2.13.4. Wsparcie działań podmiotów gospodarczych w zakresie transportu morskiego skroplonego gazu ziemnego.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny – minister właściwy ds. gospodarki morskiej)

Minister Infrastruktury uczestniczy w bieżących pracach międzynarodowych organizacji morskich zajmujących się m.in. zapewnieniem bezpieczeństwa przewozu surowców energetycznych i paliw drogą morską oraz swobodą żeglugi morskiej i dostępu do usług transportu morskiego. Ministerstwo Infrastruktury uczestniczy również w tworzeniu bazy prawno – traktatowej dla transportu morskiego prowadząc negocjacje umów międzynarodowych o transporcie morskim z Ukrainą i Gruzją. Celem tych umów jest stworzenie odpowiednich warunków prawno – traktatowych dla przewozu drogą morską ropy naftowej z portu Gruzji do ukraińskiego terminala naftowego dla wykorzystania rurociągu naftowego z regionu Morza Kaspijskiego: Odessa-Brody-Płock-Gdańsk. Ponadto trwają przygotowania do rozpoczęcia negocjacji umowy o transporcie morskim z Azerbejdżanem i Turcją. W 2011 roku planowane jest podpisanie umowy o transporcie morskim z Islamską Republiką Iranu.

Działanie 2.14.1. Intensyfikacja badań geologicznych w celu powiększenia bazy zasobowej gazu ziemnego z wykorzystaniem nowoczesnych technik poszukiwawczych i rozpoznawczych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny – minister właściwy ds. środowiska)

W ramach realizacji ww. działania Minister Środowiska zamawia prace z dziedziny potrzeb geologii finansowane ze środków NFOŚiGW. W 2010 r. zostały zrealizowane następujące tematy: „*Rozpoznanie basenów węglowodorowych Polski pod kątem możliwości występowania i zasobów oraz możliwości koncesjonowania poszukiwań niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego – etap I.*” oraz „*Rekonstrukcja systemów naftowych Karpat zewnętrznych*”. Jednocześnie rozpoczęto realizację tematu: „*Ocena stopnia rozpoznania polskich basenów naftowych*” (termin zakończenia 2011 r.).

Działanie 2.14.3. Identyfikacja krajowych złóż strategicznych oraz ich ochrona przez ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

W 2010 r. kontynuowano prace nad projektem „Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030” (KPZK 2030), w wyniku których wytypowano złoża o strategicznym charakterze dla gospodarki kraju (w tym konwencjonalne złoża gazu ziemnego oraz potencjalne złoża gazu łupkowego i gazu zamkniętego).

W Ministerstwie Gospodarki, na podstawie opinii dostarczonych przez przedsiębiorstwa działające w zakresie poszukiwań niekonwencjonalnych złóż gazu (shale gas) sporządzane jest zestawienie wszystkich problemów pojawiających się w trakcie prac poszukiwawczych i eksploatacyjnych.

Dnia 14 grudnia 2010 roku odbyło się już drugie spotkanie z cyklu inicjatywy „Platformy współpracy” w zakresie shale gaz w Polsce. Tematem spotkania był „*Sektor gazowy – niekonwencjonalne złoża gazu*”. W trakcie spotkania zaprezentowano spostrzeżenia w zakresie obecnego rynku gazu ziemnego i jego perspektyw na przyszłość. Spotkanie to było kolejnym etapem uszczegółowienia i próby wyjaśnienia problematyki dotyczącej poszukiwań i potencjalnej, przyszłej eksploatacji niekonwencjonalnych złóż gazu.

Ministerstwo Środowiska powołało *Mędzyresortowy zespół ds. gazu łupkowego*, w skład którego wchodzi przedstawiciele MG, MŚ, MSZ i MSP. Do głównych celów należy wyszukiwanie możliwości poprawy efektywności realizacji projektu oraz stworzenie

wspólnej koncepcji działań. W ramach działań zespołu, w listopadzie 2010 r. rozpoczęto przygotowania do uczestnictwa w programie wizyt studyjnych International Visitor Leadership Program (IVLP) odbywający się pod patronatem Departamentu Stanu USA. Program wyjazdu jest ściśle związany z tematyką niekonwencjonalnych złóż gazu i jego eksploatacją.

Polska jest członkiem *Global Shale Gas Initiative (GSGI)*. Jest to inicjatywa Departamentu Stanu USA stwarzająca możliwość wsparcia ze strony amerykańskiej administracji w zakresie całokształtu zagospodarowania łupków gazonośnych w państwach będących członkami GSGI.

Działanie 2.14.4. Wsparcie polityczne działań w zakresie poszukiwań i eksploatacji złóż gazu ziemnego przez firmy polskiego sektora naftowego na szelfie Morza Bałtyckiego.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. Skarbu Państwa, minister właściwy ds. gospodarki.

W 2010 r. udzielano wsparcia działań w zakresie poszukiwań, rozpoznawania i eksploatacji złóż gazu ziemnego, prowadzonych przez polskie firmy sektora naftowego i gazowego na szelfie Morza Bałtyckiego.

Inwestycje w przedmiotowym zakresie prowadził Lotos Petrobaltic S.A., posiadający 8 koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz 4 koncesje wydobywcze. Zostały one przyznane na okresy: do 2016 r. (złóż B3), 2031 (złóż B8) oraz 2032 (złóż B4 i B6).

Zgodnie z danymi Polskiego Instytutu Geologicznego zasoby bilansowe polskiego szelfu wynoszą 5,84 mld m³, z czego przemysłowe (których eksploatacja jest ekonomicznie uzasadniona) to 4,7 mld w czterech złożach: 0,93 mld m³ w eksploatowanym B3 i przygotowywanym do eksploatacji B8 oraz 3,76 mld we wstępnie rozpoznanych B4 i B6. Gaz ziemny jest w nich surowcem towarzyszącym ropy naftowej. Roczna produkcja ze złóż B3 i B8 wyniosła w 2010 r. 217,9 mln m³. Lotos Petrobaltic S.A. prowadził starania o nawiązanie współpracy z PGNiG S.A. w kwestii wspólnego zagospodarowania złóż B4 i B6. Spółka prowadziła intensywne działania poszukiwawcze, obejmujące badania sejsmiczne 2D i 3D oraz odwierty w rejonach potencjalnego występowania węglowodorów.

W grudniu 2010 r. 6 koncesji szelfowych spółki Lotos Petrobaltic S.A. zostało uzupełnionych o możliwość poszukiwania i rozpoznawania niekonwencjonalnych złóż węglowodorów, co umożliwi poszukiwanie gazu łupkowego (shale gas). Potencjał tych złóż jest jeszcze nieoszacowany, a działania poszukiwawcze zaplanowane są na lata 2011-2016.

Działanie 2.15.1. Stopniowe odejście od regulacji kosztowej wydobycia po dokonaniu szczegółowej analizy rynku.

(Termin realizacji: od 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

Prowadzone są działania skutkujące stopniowym odejściem od regulacji kosztowej wydobycia gazu, co jest już częściowo realizowane w odniesieniu do ceny gazów zaazotowanych, ustalanych w relacji do ceny gazu wysokometanowego. Pozwala to na osiągnięcie zysku znacznie wyższego niż odpowiadający zwrotowi z kapitału ustalonemu w oparciu o rynkową wartość aktywów wydobywczych. Natomiast cena gazu wysokometanowego pochodzącego ze źródeł własnych istotnie oparta jest o koszty jego pozyskania zwiększone o zwrot z kapitału. Cena gazu z wydobycia nie podlega obowiązkowi przedłożenia jej Prezesowi URE do zatwierdzenia. Takim obowiązkiem jest natomiast objęty

obróć paliwami gazowymi. PGNiG S.A. oferuje odbiorcom za pomocą sieci przesyłowej gaz wysokometanowy pochodzący zarówno ze źródeł własnych, jak i z zakupu, zatem ustalona cena gazu musi opierać się na średnioważonym koszcie jego pozyskania.

Odejście od dotychczasowych metod ustalania cen gazu z wydobycia wymaga określenia pakietu działań eliminujących bariery rynkowe, które umożliwią faktyczny rozwój konkurencyjnego rynku gazu w Polsce, czego ostatnim etapem będzie uwolnienie cen gazu spod regulacji.

W dniu 6 grudnia 2010 r. powołano *Zespół Doradczy do spraw związanych z liberalizacją rynku gazu ziemnego w Polsce*, działający w ramach *Międzyresortowego Zespołu do spraw Realizacji Polityki energetycznej Polski do 2030 roku*.

Działanie 2.15.2. Opracowanie regulacji prawnych skutkujących przyspieszeniem procesów zagospodarowania udokumentowanych złóż gazu i ropy, w tym uproszczeniem ścieżki uzyskania koncesji poszukiwawczych, rozpoznawczych i eksploatacyjnych m.in. poprzez zmniejszenie zakresu wymaganej dokumentacji i uzgodnień.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, minister właściwy ds. środowiska)

Przepisy prawne mające na celu m.in. upraszczanie procesów uzyskiwania koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin zostały zawarte w przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 18 listopada 2008 roku, projekcie ustawy *Prawo geologiczne i górnicze*. Do chwili obecnej trwają prace nad ww. ustawą w Sejmie RP.

Działanie 2.15.3. Polityka koncesjonowania zachęcająca do inwestycji w złoża krajowe.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. środowiska)

W ramach polityki koncesyjnej Minister Środowiska kontynuuje działania promujące możliwości poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania złóż węglowodorów w Polsce, co przełożyło się w roku 2010 na udzielenie 26 nowych koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów, w tym na tzw. "shale gas" 24 koncesji oraz 8 koncesji na wydobywanie węglowodorów.

Działanie 2.15.4. Polityka właścicielska zachęcająca do inwestycji w złoża krajowe.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

Minister Skarbu Państwa prowadzi politykę właścicielską zachęcającą do inwestycji w krajowe złoża gazu ziemnego. W szczególności udziela wsparcia polskim podmiotom (PGNiG S.A., PKN Orlen S.A., Grupa LOTOS S.A.), zainteresowanym poszukiwaniem, rozpoznawaniem i wydobywaniem gazu ziemnego ze złóż niekonwencjonalnych.

Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.

Dominujący udział w zagospodarowaniu krajowych złóż gazu ziemnego ma Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. (72,48% akcji posiada Skarb Państwa). Według stanu z 1 stycznia 2011 r. spółka posiadała 89 koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów o łącznej powierzchni przekraczającej 57,5 tys. km², z czego 82 dotyczyło złóż wyłącznie konwencjonalnych, a 7 – łącznie konwencjonalnych i niekonwencjonalnych (gazu łupkowego). Oznacza to zwiększenie liczby koncesji o 8 w porównaniu ze stanem z 1 stycznia 2010 r. PGNiG S.A. współpracuje z podmiotami

krajowymi i zagranicznymi przy prowadzeniu poszukiwań i eksploatacji złóż, m.in. z FX Energy, Aurelian Oil&Gas, EuroGas, CalEnergy oraz PKN Orlen S.A. Zasoby złóż znajdujących się na obszarze koncesyjnym PGNiG S.A. to 98 mld m³.

Spółka posiada ponadto 222 koncesje na wydobywanie węglowodorów (tj. ropy naftowej i gazu ziemnego) ze złóż. Liczba koncesji jest większa o 5 w porównaniu ze stanem z 1 stycznia 2010 r.

W 2010 r. wydobyte gazu przez PGNiG S.A. wyniosło (wg wstępnych szacunków) 4,2 mld m³ i było o około 100 mln m³ większe, niż rok wcześniej. Jest to efektem zakończenia czterech inwestycji zagospodarowania złóż. Obecnie przygotowywanych jest do eksploatacji 20 kolejnych złóż, spośród których osiem zostanie włączonych do eksploatacji w 2011 r., jedenaście w 2012 i jedno w 2013 r., o łącznej zdolności wydobywczej około 1,2 mld m³ rocznie. Najważniejszą krajową inwestycją PGNiG S.A., będącą w trakcie realizacji, jest projekt LMG (Lubiatów-Międzychód-Grotów), który przewiduje zagospodarowanie złóż naftowo-gazowych na granicy województwa wielkopolskiego i lubuskiego do 2013 r., zwiększające poziom wydobywania o 0,12 mld m³.

Strategicznym celem PGNiG S.A. jest stopniowe zwiększenie krajowego wydobywania do 4,4-4,5 mld m³ rocznie do 2015 r., a w połączeniu ze złożami zagranicznymi – 6,2 mld. Na poszukiwanie złóż gazu ziemnego w kraju PGNiG S.A. planuje wydawać 600-650 mln zł rocznie do 2015 r.

PGNiG S.A. jest ponadto zaangażowany w poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów niekonwencjonalnych. Działania w zakresie poszukiwania gazu zaciśniętego prowadzone są na obszarze Wielkopolski i Lubelszczyzny. W odwiertach w skałach potencjalnie mogących zawierać złoża gazu przeprowadzono szczelinowania hydrauliczne (Czarna Wieś-5 w Wielkopolsce, zakończone sukcesem i zwiększeniem przepływu gazu; Markowola-1 na Lubelszczyźnie, bez wpływu na przepływ gazu; Lubocino-1 na Pomorzu - koncesja Wejherowo, zakończone wykryciem obecności gazu), jednak zasobność złóż i opłacalność wydobywania nie została jeszcze oszacowana. Wstępne analizy sugerują możliwość występowania złóż gazu łupkowego. Zakończenie i podsumowanie dotychczasowych działań poszukiwawczych powinno nastąpić w II kwartale 2011 r.

Do prowadzenia działań poszukiwawczych gazu niekonwencjonalnego spółka posiada 7 koncesji (Wejherowo, Kartuzy-Szemud na Pomorzu Gdańskim, 172, 173, 192, 193 w rejonie Płocka oraz Wiszniów-Tarnoszyn na Lubelszczyźnie). Potencjalne obszary występowania gazu zaciśniętego, nieobjęte ww. koncesjami, to 6 obszarów koncesyjnych w Wielkopolskiej Prowincji Naftowej oraz 8 obszarów Pomorskiej Prowincji Naftowej, a gazu łupkowego – 6 obszarów (Górowo Iławieckie, Bartoszyce, Warka-Ursynów, Pionki-Kazimierz, Kock-Tarkawica, Ryki-Żyrzyn). Eksploracja prowadzona jest na dużych głębokościach, rzędu 3000-6000 m PGNiG S.A. planuje wydawać na poszukiwania niekonwencjonalnych złóż gazu około 100 mln zł rocznie.

PKN Orlen S.A.

PKN Orlen S.A. poprzez spółkę zależną Orlen Upstream uzyskał 5 koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów, w tym niekonwencjonalnych (gazu łupkowego). W ich ramach prowadzi dwa projekty poszukiwawcze zlokalizowane na Mazowszu i Lubelszczyźnie oraz znajdujące się w początkowej fazie poszukiwawczej. PKN Orlen S.A. po przeprowadzeniu wstępnych analiz w zakresie dalszych możliwości rozwoju swojego portfela projektów w Polsce wytypował kilka nowych lokalizacji dla swoich przyszłych poszukiwań i wystąpił do Ministra Środowiska o nowe koncesje. Trzeci projekt realizowany wspólnie z PGNiG S.A. dotyczy wydobywania ropy naftowej. W tym zakresie ORLEN

Upstream i PGNiG S.A. rozpoczęły w okolicach Sierakowa pierwszy z trzech odwiertów w celu zbadania zasobów ropy. Obecnie PKN Orlen S.A. nie posiada udokumentowanych złóż gazu ziemnego i ropy naftowej w Polsce.

Działanie 2.16.1. Budowa systemu przesyłowego umożliwiającego dostawę gazu z kierunków północnego, zachodniego i południowego.

(Termin realizacji: od 2010 r., Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: OGP Gaz-System S.A.)

W odniesieniu do inwestycji liniowych towarzyszących budowie terminalu LNG na mocy ustawy o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikującego skroplonego gazu w Świnoujściu (Dz.U. z 2009, nr 84, poz. 700), prowadzone są prace na następujących odcinkach:

- Szczecin-Gdańsk (DN 700, długość: 265 km, budowa: 2011-2013, koszt: 929,2 mln zł, z czego dofinansowanie z POIiŚ: 226,9 mln zł). Budowa w etapach (I-IV): Płoty-Karlino, Karlino-Koszalin, Koszalin-Słupsk, Słupsk-Wiczlino.

Dnia 16 kwietnia 2010 r. została podpisana umowa z ILF Consulting Engineers na wykonanie projektu gazociągu i uzyskanie pozwolenia na budowę dla etapów II-IV, które powinno zostać wydane w sierpniu 2011 r.

W dniu 30 lipca 2010 r. została wydana decyzja o uwarunkowaniach środowiskowych dla gazociągu, przygotowano także dokumentację niezbędną do uzyskania decyzji na zmieniony odcinek gazociągu w rejonie planowanego przez GDDKiA węzła drogowego „Koszalin”.

W 2011 r. planowane jest opublikowanie ogłoszenia w sprawie wszczęcia postępowania przetargowego na zawarcie umów na roboty budowlane dla etapu I.

Planowane zakończenie całości inwestycji – listopad 2013 r. Brak opóźnień mogących wpłynąć na zmianę tego terminu.

- Gustorzyn-Odolanów (DN 700, długość: 180 km, budowa: 2011-2014, koszt: 638 mln zł, z czego dofinansowanie z POIiŚ: 175,5 mln zł). Budowa w etapach (I-II): Gustorzyn-Turek, Turek-Odolanów.

W lipcu 2010 r. podpisana została umowa z BSiPG Gazoprojekt S.A. na wykonanie projektu gazociągu i uzyskanie pozwolenia na budowę.

Dnia 10 września 2010 r. została wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla gazociągu i stała się ostateczna 17 listopada 2010 r.

W 2011 r. planowane jest opublikowanie ogłoszenia w sprawie wszczęcia postępowania przetargowego na zawarcie umów na roboty budowlane.

Planowany termin zakończenia inwestycji – marzec 2014 r. Brak opóźnień mogących wpłynąć na zmianę tego terminu.

- Szczecin-Lwówek (DN 700, długość: 186 km, budowa: 2009-2014, koszt: 709,6 mln zł, z czego dofinansowanie z POIiŚ po podpisaniu umowy w 2011 r.: 136,57 mln zł). Budowa w etapach: Goleniów-Gorzów Wielkopolski, Gorzów Wielkopolski-Lwówek oraz Tłocznia Goleniów,

W listopadzie 2009 r. została podpisana umowa z ILF Consulting Engineers na wykonanie projektu gazociągu i uzyskanie pozwolenia na budowę, które powinno zostać wydane do czerwca 2011 r.

W dniu 27 października 2010 r. został złożony w RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim raport oddziaływania na środowisko. Planowany termin uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest określony na początek 2011 r.

W 2011 r. planowane jest opublikowanie ogłoszenia w sprawie wszczęcia postępowania przetargowego na zawarcie umów na roboty budowlane.

Planowany termin zakończenia inwestycji – styczeń 2014 r.

- Włocławek-Gdynia (DN 500, długość: 63 km, budowa: 2008-2011, koszt: 118 mln zł, z czego dofinansowanie z POIiŚ: 30,95 mln zł). Budowa w etapach: Gniew-Pszczółki oraz Pszczółki-Wiczlino.

Etap Gniew-Pszczółki został zrealizowany. Przekazano do użytkowania odcinek o długości 35,4 km.

W ramach etapu Pszczółki-Wiczlino, uzyskano wszystkie wymagane pozwolenia na budowę gazociągu oraz węzła Wiczlino. Zawarto umowy na budowę gazociągu na terenie gmin Żukowo, Szemud oraz Gdynia, o łącznej długości 28,3 km oraz węzła Wiczlino.

- Rembelszczyzna-Gustorzyn (DN 700, długość: 176 km, budowa: 2011-2013, koszt: 628,8 mln zł, z czego dofinansowanie z POIiŚ 121 mln zł). Budowa w etapach: Rembelszczyzna-Płońsk, Gustorzyn-Płońsk, Płońsk-Płock (przyłączenie PKN Orlen).

We wrześniu 2009 r. podpisana została umowa z ILF Consulting Engineers na wykonanie projektu gazociągu i uzyskanie pozwolenia na budowę.

Dnia 15 października 2010 r. uzyskano decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych dla gazociągu. W dniu 22 grudnia 2010 r. została wydana przez Wojewodę Mazowieckiego decyzja o ustaleniu lokalizacji mazowieckiego odcinka rurociągu, Rembelszczyzna-Gustorzyn. W 2011 r. planowane jest opublikowanie ogłoszenia w sprawie wszczęcia postępowania przetargowego na zawarcie umów na roboty budowlane. Planowany termin zakończenia inwestycji – maj 2014. Brak opóźnień mogących wpłynąć na zmianę tego terminu.

Działanie 2.16.2. Budowa połączeń międzysystemowych.

(Termin realizacji: od 2009 r., Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: OGP Gaz-System S.A., inne podmioty komercyjne)

W fazie realizacji znajdują się dwa projekty transgraniczne OGP Gaz-System S.A.: modernizacja łącznika w Lasowie (granica polsko-niemiecka) we współpracy z ONTRAS-VNG Gastransport GmbH oraz budowa nowego łącznika w okolicy Cieszyna (granica polsko-czeska) we współpracy z Net4Gas (do marca 2010 r. RWE Transgas Net). W fazie przedinwestycyjnej znajduje się projekt Baltic Pipe (łącznik polsko-duński), a także łączniki międzysystemowe z Litwą i Słowacją.

Rozbudowa interkonektora Polska-Niemcy

a. Węzeł w Lasowie

Inwestycja polega na zwiększeniu przepustowości z 0,9 mld m³ rocznie do 1,5 mld m³ w pierwszym etapie, z możliwością dalszego zwiększenia do 2,3 mld pod warunkiem dalszego zmodernizowania sieci po stronie niemieckiej i polskiej. W pierwszym etapie realizowane są inwestycje w sieć gazociągową (Węzeł Jeleniów-Tłocznia Jeleniów, Taczalin-Radakowice, Radakowice-Gałów, Jeleniów-Dziwiszów, Dziwiszów-Taczalin; łączna długość nowych gazociągów: 105 km, zmodernizowanych: 54 km) oraz węzeł w Lasowie.

Realizacja projektu rozpoczęła się w grudniu 2009 r. i ma zostać zakończona w grudniu 2011 r. Łączny koszt inwestycji to 266 mln zł, w tym środki europejskie: 14,4 mln euro z European Energy Recovery Programme (EEPR) oraz 65,1 mln zł z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

b. Gazociąg Jeleniów-Dziwiszów

We wrześniu 2009 r. uzyskano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla gazociągu, a 25 października 2010 r. decyzję o ustaleniu lokalizacji. W dniu 14 grudnia 2010 r. uzyskano pozwolenia na budowę.

Planowany termin zakończenia inwestycji – grudzień 2011 r. Brak opóźnień mogących wpłynąć na zmianę tego terminu.

Inwestycja objęta przepisami *ustawy o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikującego skroplonego gazu w Świnoujściu*.

c. Gazociągi Taczalin-Radakowice i Radakowice-Gałów

Uzyskano decyzje środowiskowe i pozwolenia na budowę, a także podpisano umowy na dostawę rur i armatury oraz umowy na wykonanie robót – z firmami Gazobudowa Sp. z o.o. i Pol-Aqua S.A. Zakończono dostawę i rozłożenie rur na obu odcinkach, obecnie trwają prace spawalnicze.

Termin zakończenia inwestycji: kwiecień 2011 r.

Inwestycja objęta przepisami *ustawy o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikującego skroplonego gazu w Świnoujściu*.

Budowa interkonektora Polska-Czechy

Inwestycja obejmuje budowę rurociągów DN 500 po stronie polskiej (Skoczów-Cieszyn, 22 km) przez OGP Gaz-System S.A., po stronie czeskiej (Cieszyn-Tranovice, 10 km) przez RWE Transgas Net (od marca 2010 r. – Net4Gas) oraz punktu pomiarowo-rozliczeniowego po stronie polskiej w Cieszynie. W wyniku rozpoczętej przez OGP Gaz-System S.A. i RWE Transgas Net procedury udostępniania przepustowości w rejonie Podbeskidzia w dniu 5 stycznia 2010 r. zostały podpisane umowy na świadczenie usługi przesyłu dla PGNiG S.A., Handen Sp. z o.o. oraz KRI S.A.

Całkowity koszt inwestycji wynosi około 90 mln zł, z czego 10,5 mln euro pochodzi z dofinansowania z EEPR.

Planowana przepustowość rurociągu ma wynieść:

- w kierunku Czechy-Polska w okresie zimowym około 140 tys. m³/h, w okresie letnim około 15,8 tys. m³/h – łącznie około 0,5 mld m³ rocznie,
- w kierunku Polska-Czechy (rewers) w okresie zimowym około 40 tys. m³/h, w okresie letnim około 67 tys. m³/h, wykorzystywane w przypadku wystąpienia znacznego niedoboru gazu w Czechach.

a. Budowa gazociągu po stronie polskiej

Wykonano wszystkie prace związane z budową, dokonano odbiorów technicznego i końcowego. W dniu 2 grudnia 2010 r. zgłoszono zakończenie robót budowlanych.

b. Budowa stacji pomiarowo-regulacyjnej w Cieszynie

Została podpisana umowa z wykonawcą. Zgodnie z harmonogramem inwestycji budowa zakończy się w czerwcu 2011 r. Nie ma opóźnień mogących wpłynąć na zmianę tego terminu.

c. Budowa gazociągu po stronie czeskiej

Prowadzone są prace projektowe dla gazociągu. Zakontraktowane zostały dostawy inwestorskie. Zakończenie budowy przewidywane jest w II połowie 2011 r.

Połączenia Polska-Dania (Baltic Pipe)

Projekt obejmuje budowę gazociągu łączącego sieci przesyłowe Polski i Danii. Zakładane parametry to:

- dla części morskiej: DN 600, przepustowość 3 mld m³, długość 257-294 km w zależności od miejsca lądowania na wybrzeżu Polski,
- dla części lądowej: DN 700, długość 40-45 km.

Koszt inwestycji dla części morskiej szacowany jest na 323-363 mln euro, lądowej – 45-70 mln euro.

W związku z zawieszeniem w dniu 29 kwietnia 2009 r. przez konsorcjum Skanled prac nad gazociągiem o tej samej nazwie, mającym zaopatrywać rynek duński w gaz z norweskich złóż wyniki procedur Open Season, realizowanych przez OGP Gaz-System S.A. były niepomyślnie (brak zainteresowania przesyłem). W związku z tym projekt jest obecnie w fazie przedinwestycyjnej, polegającej na zabezpieczeniu lokalizacji rurociągu. Prowadzona jest w tym zakresie współpraca ze stosownymi władzami państwowymi (Polska, Dania, Szwecja, Niemcy) w celu uzyskania pozwoleń na badania dna morskiego, uzgodnienia lokalizacji w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Wyłącznej Strefy Ekonomicznej Niemiec na Morzu Bałtyckim, uzyskanie dofinansowań z funduszy UE na realizację badań przedinwestycyjnych, uzyskanie decyzji w sprawie uzgodnienia lokalizacji oraz sposobów utrzymywania gazociągu na obszarze polskiego morza terytorialnego oraz wyłącznej strefy ekonomicznej.

Prowadzone są działania promujące inwestycję na forum europejskim w ramach BEMIP (Baltic Energy Market Interconnection Plan), Baltic Gas (organizacji firm branży gazowej działających w basenie Morza Bałtyckiego) oraz NETS/V4 (w kontekście tworzenia zharmonizowanej sieci przesyłowej w Europie Środkowej i Wschodniej).

Połączenie Polska-Litwa

W ramach współpracy OGP Gaz-System S.A. z AB Lietuvos Dujos w lipcu 2010 r. podpisano umowę o współpracy w zakresie wspólnego projektu i dofinansowania z TEN-E. Łącznik jest elementem BEMIP (Baltic Energy Market Interconnection Plan), planu rozwoju rynku energetycznego basenu Morza Bałtyckiego przez rozbudowę infrastruktury przesyłowej.

Połączenie Polska-Słowacja

W ramach współpracy OGP Gaz-System S.A. z Eustream a.s. - słowackim operatorem sieci przesyłowej, we wrześniu 2010 r. zdecydowano o podpisaniu listu intencyjnego w zakresie możliwej współpracy dotyczącej budowy gazociągu Polska-Słowacja, co zostało zrealizowane 5 stycznia 2011 r. Zgodnie z treścią porozumienia, obejmuje ona wykonanie analiz ekonomicznych, technicznych, środowiskowych i prawnych, na podstawie których przygotowywane będzie studium wykonalności projektu.

Działanie 2.16.3. Monitorowanie tempa realizacji inwestycji oraz okresowe raporty z postępów w rozwoju infrastruktury liniowej.

*(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki,
minister właściwy ds. Skarbu Państwa)*

Ministerstwo Gospodarki prowadzi na bieżąco monitoring projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”. W ramach działania 10.1

Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego PO LiŚ realizowane są następujące inwestycje mające na celu rozbudowę sieci przesyłowej gazu ziemnego w Polsce:

- Gazociąg Szczecin – Gdańsk,
- Gazociąg Gustorzyn – Odolanów,
- Gazociąg Szczecin – Lwówek,
- Gazociąg Rembelszczyzna – Gustorzyn,
- Gazociąg Włocławek – Gdynia,
- Gazociąg Jeleniów – Dziwiszów,
- Gazociąg Polkowice – Żary.

Wszystkie wyżej wymienione projekty realizowane są przez OGP Gaz-System S.A.

Ponadto, Ministerstwo Skarbu Państwa prowadzi bieżący monitoring realizacji poszczególnych inwestycji. OGP Gaz-System S.A. cyklicznie przekazuje raporty dotyczące realizowanych inwestycji.

Działanie 2.17.1. Udzielenie podmiotom gospodarczym realizującym inwestycje wsparcia dyplomatycznego w poszczególnych krajach dla realizacji projektów.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. Skarbu Państwa, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. zagranicznych)

W listopadzie 2010 r. Minister Gospodarki brał udział w III Szczycie Unia Europejska – Unia Afrykańska. W czasie tej wizyty podejmowane były rozmowy dotyczące rozwoju współpracy polskich przedsiębiorstw w państwach Afryki Północnej w zakresie dostępu do złóż węglowodorów.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych udzielało wsparcia dyplomatycznego podmiotom gospodarczym realizującym inwestycje w poszczególnych krajach w zakresie dostępu do złóż gazu ziemnego. Przykładem takich działań było wsparcie udzielane następującym podmiotom:

- PGNiG S.A. – pomoc w związku z problemami spółki poszukiwawczo-wydobywczej Dewon na Ukrainie (przekazano dokument interwencyjny *Aide Memoire* Ministrowi Spraw Zagranicznych Ukrainy p. K. Hryszczyko);
- PNiG Jasło Sp. z o.o. i PNiG Kraków Sp. z o.o. – wsparcie w związku z ofertą świadczenia usług serwisowych w Libii, Egipcie, Turkmenistanie i Azerbejdżanie;
- PGNiG S.A. – wsparcie związana z pozyskiwaniem koncesji i wydobywaniem gazu ze złóż na Morzu Północnym;
- członkom Organizacji Polskiego Przemysłu Poszukiwawczo-Wydobywczego zainteresowanym potencjałem złóż gazu łupkowego na Ukrainie i Białorusi.

Ponadto, Minister Skarbu Państwa udziela, w ramach swoich kompetencji, wsparcia dyplomatycznego w poszczególnych krajach podmiotom gospodarczym realizującym inwestycje w zakresie pozyskania dostępu do złóż gazu ziemnego poza granicami kraju.

Działania na rzecz pozyskania zagranicznych złóż gazu ziemnego podejmuje Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Prace poszukiwawcze prowadzone przez PGNiG S.A. odbywają się w Norwegii (szelf kontynentalny Morza Północnego), Danii, Egipcie, Libii oraz Pakistanie. Spółka planowała wydać w 2010 r. 570 mln zł na poszukiwania

węglowodorów prowadzone za granicą i utrzymywać je na poziomie 300-500 mln zł rocznie do 2015 r.

PKN ORLEN prowadzi rozmowy z partnerami na temat możliwych inwestycji w wydobycie gazu ziemnego poza granicami Polski. Rezultaty rozmów mogą być znane z w połowie 2011 roku.

Działanie 2.17.3. Zawieranie stosownych umów międzypaństwowych w celu unikania podwójnego opodatkowania związanego z prowadzeniem działalności wydobywczej poza granicami kraju.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. finansów publicznych)

Działanie zostało opisane łącznie z zadaniem 2.25.4.

Działanie 2.18.1. Wsparcie inwestycji infrastrukturalnych w zakresie przesyłu, dystrybucji oraz magazynowania gazu ziemnego w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” oraz regionalnych programów operacyjnych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, zarządy województw)

W ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” przewidziane jest działanie 10.1 *Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego*. Na liście projektów indywidualnych dla tego działania znajduje się siedem projektów dotyczących budowy gazociągów przesyłowych realizowanych przez OGP Gaz-System S.A. (o których wspomniano w opisie działania 2.16.1 niniejszego dokumentu), realizowane przez PGNiG S.A. cztery projekty dotyczące podziemnych magazynów: PMG Starchocina, PMG Wierzchowice, KPMG Mogilno i PMG Kosakowo, jak również projekt wdrażany przez Polskie LNG S.A. dotyczący budowy terminala regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (szczegółowo opisany w Działaniu 2.12.7).

Dotychczas podpisano umowy o dofinansowanie dla większości projektów znajdujących się na liście podstawowej dla ww. działania 10.1. na łączną kwotę dofinansowania 1 319 mln zł. Wśród projektów, które są w trakcie procedury i oczekują na podpisanie umowy znajdują się:

- gazociąg Szczecin – Lwówek – planowany termin podpisania umowy o dofinansowanie: II kwartał 2011 r.,
- budowa terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego LNG w Świnoujściu.

W ramach 16 RPO wartość dofinansowania podpisanych umów to ponad 15,5 mln zł, a ich przedmiotem były projekty w zakresie budowy sieci dystrybucji i przyłączy gazowych.

Działanie 2.18.2. Działania polskiej administracji na forum Unii Europejskiej mające na celu stworzenie warunków do budowy infrastruktury zapewniającej bezpieczeństwo energetyczne Unii Europejskiej w oparciu o środki wspólnotowe.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. zagranicznych)

Ministerstwo Gospodarki i Ministerstwo Spraw Zagranicznych zaangażowane są w szereg inicjatyw związanych ze stworzeniem warunków do wsparcia ze środków wspólnotowych istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego Polski projektów infrastrukturalnych. Zaangażowanie to dotyczy prac m.in. nad Strategią Energetyczną dla Europy na lata 2011-2020 oraz pakietem infrastrukturalnym (m.in. reforma TEN-E). MG i MSZ uczestniczyło w szeregu spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami państw członkowskich oraz Komisji Europejskiej, których celem było silne zaakcentowanie polskich priorytetów i oczekiwań wobec finansowania infrastruktury energetycznej.

W lutym 2010 r. przedstawiciele Ministerstwa Gospodarki brali w spotkaniu roboczym z przedstawicielami Komisji Europejskiej (DG TREN) w sprawie nowego instrumentu finansowego zastępującego TEN-E i projektów energetycznych kluczowych dla Polski w perspektywie 2020 r.

Dnia 24 lutego 2010 r. państwa Grupy Wyszehradzkiej (V4) i m.in. Rumunia, Chorwacja, Austria i Słowenia, podpisały tzw. Deklarację Budapesztańską w sprawie m.in. finansowania wspólnych priorytetowych inwestycji infrastrukturalnych ze środków UE. W następstwie deklaracji zdynamizowano współpracę energetyczną V4 (forum współpracy z zaangażowaniem zarówno administracji centralnych jak i przedsiębiorstw energetycznych), czego wynikiem jest m.in. wspólne stanowisko V4 wobec sposobu finansowania priorytetów energetycznych w ramach przyszłego pakietu infrastrukturalnego.

We wrześniu 2010 r. w ramach Grupy Wyszehradzkiej (V-4+) państwa członkowskie wystosowały list do Komisarza UE ds. Energii – G. Oettingera w sprawie nowego instrumentu finansowania infrastruktury energetycznej. Do listu dołączono aneks z priorytetowymi projektami, zwracający uwagę na projekt interkonektorów gazowych osi Północ-Południe (North-South Gas Interconnections Axis), od bałtyckiego gazoportu LNG w Świnoujściu, przez Polskę, Czechy, Słowację i Węgry po terminal "LNG Adria" w Chorwacji, obejmujący wiele interkonektorów dwustronnych lub narodowych gazociągów już istniejących, bądź będących na różnym etapie planowania bądź budowy.

W maju 2010 w ramach TEN-E Komisja Europejska przyznała dofinansowanie na przeprowadzenie badań związanych z fazą przedinwestycyjną dla gazociągu bałtyckiego (Baltic Pipe) łączącego Polskę z Danią (1,12 mln EUR). Jest to już drugie wsparcie prac przygotowawczych dla tego projektu (pierwsze w wysokości 3,19 mln EUR). W ramach programu TEN-E projekt budowy połączenia gazowego Polska-Litwa jest w trakcie konsultacji. Komitet finansowania TEN-E wstępnie pozytywnie zaopiniował wniosek tego projektu złożony przez Gaz-System i AB Lietuvos Dujos.

Natomiast, w ramach programu European Energy Programme for Recovery (EERP) wybrano cztery projekty:

- projekt Scanled/Baltic Pipe – decyzja KE z dnia 26 sierpnia 2010 r. na dofinansowanie w wysokości 50 mln euro;
- rozbudowa systemu przesyłowego w rejonie Lasowa (połączenie Polska-Niemcy) - decyzja KE z dnia 15 października 2010 r. na dofinansowanie w wysokości 14,4 mln euro;
- budowa połączenia międzysystemowego pomiędzy Polską a Czechami – decyzja KE z dnia 19 sierpnia 2010 r. na dofinansowanie w wysokości 10,5 mln euro;
- budowa Terminalu LNG w Świnoujściu – decyzja KE z dnia 5 listopada 2010 na dofinansowanie w wysokości 79,56 mln euro.

MSZ sprawuje nadzór kompetencyjny nad Grupą Wysokiego Szczebła ds. Bałtyckiego Planu Połączeń Rynku Energii (HLG BEMIP). W ramach prac HLG BEMIP wspiera identyfikację i realizację priorytetowych projektów infrastrukturalnych w regionie oraz działa

na rzecz usuwania barier inwestycyjnych (w tym finansowych i administracyjnych) utrudniających ich szybką realizację.

MSZ wspierało także koncepcję rozbudowy południowego korytarza energetycznego poprzez udzielanie wsparcia m.in. dla realizacji projektu Nabucco w państwach o strategicznym znaczeniu dla przyszłości tej inwestycji (tj. Azerbejdżan i Turkmenistan).

Działanie 2.19.1. Zobowiązanie wszystkich przedsiębiorstw wykonujących działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu ziemnego do posiadania planów wprowadzania ograniczeń w poborze gazu poprzez nowelizację ustawy prawo energetyczne lub ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym.

oraz

Działanie 2.19.2. Analiza możliwości zwiększenia skuteczności działania ograniczeń w poborze gazu ziemnego poprzez wprowadzenie zmian w odpowiednich przepisach prawnych.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Rządowego Centrum Legislacji)

W Ministerstwie Gospodarki trwają prace nad ustawą *prawo gazowe*, które regulować będzie kwestie związane z realizacją ww. działań.

Działanie 2.19.3. Udział w pracach nad nowelizacją dyrektywy 2004/67/WE dotyczącej środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W dniu 12 listopada 2010 r. Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej zostało opublikowane Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 994/2010 z dnia 20 października 2010 r. *w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylenia dyrektywy Rady 2004/67/WE.*

MG i MSZ były od początku zaangażowane w proces negocjacji ww. rozporządzenia. Współpraca przebiegała na następujących płaszczyznach: analitycznej, planowania strategii negocjacyjnej na każdym etapie uzgadniania projektu aktu prawnego, wdrażanie zaplanowanych działań wspierających realizację stanowiska Rządu oraz działań dyplomatycznych.

Działanie 2.19.4. Wdrożenie nowych regulacji prawnych dotyczących reagowania w sytuacjach kryzysowych.

*(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki,
Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: przedsiębiorstwa zobowiązane do utrzymywania zapasów gazu)*

W Ministerstwie Gospodarki przygotowano projekt ustawy o zmianie ustawy *o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz ustawy Prawo energetyczne*, w której znajdują się przepisy dotyczące

reagowania w sytuacjach kryzysowych. Ww. projekt został w 2010 r. poddany konsultacjom międzyresortowym i społecznym.

Działanie 2.19.5. Wypracowanie spójnej i efektywnej koncepcji mechanizmu wczesnego ostrzegania (*Early Warning Mechanism*) w ramach dialogu UE-Rosja obejmującego ropę naftową, gaz ziemny i energię elektryczną, a także odpowiednich zapisów w ramach PostPCA.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W 2009 r. Rosja i UE podpisały *Memorandum on Early Warning Mechanism In the Energy Sector within the Framework of the UE-Russia Energy Dialogue*. Dokument odnosi się do dostaw ropy naftowej, gazu ziemnego oraz energii elektrycznej. Memorandum określa warunki, w jakich mechanizm wczesnego ostrzegania zostanie uruchomiony. W rezultacie odbytych w kwietniu 2010 r. rozmów Komisarza UE ds. Energii – G. Oettinger ze stroną rządową Rosji i Gazpromem, postanowiono wzmocnić działania w ramach dialogu energetycznego UE-Rosja. W szczególności dotyczy to zainteresowania Rosji kwestiami implementacji III Pakietu Liberalizacyjnego. W dniu 22 listopada 2010 r. odbyło się w Brukseli *EU-Russia Permanent Partnership Council on Energy*, na którym poruszono m.in. następujące kwestie:

- propozycję Rosji dla UE w zakresie stworzenia nowego, prawnie obowiązującego dokumentu dla stron - sygnatariuszy konwencji i określającego wszystkie aspekty działań w obszarze energii w kontekście bezpieczeństwa energetycznego tzw. *Convention on Ensuring International Energy Security*;
- znaczenie *EU-Russia Partnership for Modernisation* – partnerstwa modernizującego strategię w obszarze gospodarczym, innowacji, technologii i na płaszczyźnie politycznej;
- konieczność przygotowania tzw. wspólnych map drogowych w zakresie współpracy UE–Rosja (tj. współpracy w ramach czterech przestrzeni – gospodarczej; wolności, bezpieczeństwa i praworządności; bezpieczeństwa zewnętrznego; badań naukowych i szkolnictwa);
- konieczność wyjaśnienia wątpliwych kwestii związanych z Trzecim Pakietem.

Działanie 2.19.6. Wypracowanie spójnej i efektywnej koncepcji mechanizmu wczesnego ostrzegania (*Early Warning Mechanism*) obejmującego ropę naftową, gaz ziemny i energię elektryczną, pomiędzy Unią Europejską a krajami tranzytowymi i pozostałymi krajami dostarczającymi nośniki energii.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Z uwagi na brak mechanizmów rozwiązywania sporów na tle dostaw energii oraz niewłączenie do mechanizmu wczesnego ostrzegania (o którym mowa w opisie działania 2.19.5.) państw tranzytowych, jest wątpliwe, aby ww. mechanizm był w stanie na trwałe zapobiec kolejnym kryzysom energetycznym między krajami tranzytowymi i pozostałymi krajami dostarczającymi nośniki energii oraz Unią Europejską.

Działanie 2.20. Zabezpieczenie interesów państwa w strategicznych spółkach sektora gazowego.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

W dniu 20 kwietnia 2010 r. Minister Skarbu Państwa zaakceptował rekomendowane przez Zarząd PGNiG S.A. oraz pozytywnie zaopiniowane przez Radę Nadzorczą PGNiG S.A. kandydatury przedstawicieli PGNiG S.A. na stanowiska Prezesa oraz Członka Zarządu EuRoPol Gazu S.A.

W dniu 17 listopada 2010 r. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wydał decyzję w sprawie wyznaczenia spółki OGP Gaz-System S.A. (100% udziałów Skarbu Państwa) na niezależnego operatora odcinka gazociągu jamalskiego, będącego własnością EuRoPol Gaz S.A., na okres do 31 grudnia 2025 r.

Zakończenie Umowy Leasingu Operacyjnego (ULO) pomiędzy PGNiG S.A. a OGP Gaz-System S.A. jest przewidziane na koniec 2011 r. Działania zainteresowanych spółek w tym zakresie przebiegają zgodnie z przyjętym harmonogramem. Uchwała Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PGNiG S.A. z dnia 20 kwietnia 2011 r. ustaliła wysokość dywidendy niepieniężnej należnej Skarbowi Państwa na poziomie nie wyższym niż 30,104 mln zł brutto, która zostanie przekazana w formie podsystemów systemu przesyłowego objętych ULO i posiadających zdolność aportową. Składniki majątkowe przydatne dla systemu przesyłowego, aktualnie objęte ULO, ale nieposiadające zdolności aportowej o wartości ok. 2,7 mln zł netto zostaną objęte innym rodzajem umowy pozwalającym OGP Gaz-System S.A. na ich wykorzystywanie. Działania powyższe zakończą obowiązywanie ULO.

Działanie 2.21.2. Stworzenie poprzez odpowiednią politykę taryfową i regulacyjną korzystnych warunków dla budowy pojemności magazynowych, w szczególności poprzez stosowanie podwyższonych stawek wynagradzania kapitału zaangażowanego w nowe projekty inwestycyjne.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

Działanie zrealizowane na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 6 lutego 2008 r. w *sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf dla paliw gazowych oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi*. Projekt rozporządzenia aktualizującego ww. rozporządzenie jest na etapie uzgodnień z Urzędem Regulacji Energetyki.

Prowadzona przez Prezesa URE polityka taryfowa dotycząca wyceny usług magazynowania tworzy sprzyjające warunki do inwestowania w budowę pojemności magazynowych. Taryfa ustalana przez operatora systemu magazynowania (OSM) zapewnia zarówno zwrot kapitału zaangażowanego w działalność magazynową (amortyzacja), jak i jego wynagrodzenie na atrakcyjnym poziomie. Stopa zwrotu z kapitału inwestowanego w budowę/rozbudowę pojemności magazynowych uwzględniona w zatwierdzonej w 2010 r. taryfie wyniosła ponad 10 % pre tax, czyli była znacznie wyższa niż stopa, o której mowa w art. 45 ust. 1, pkt 1a ustawy - *Prawo energetyczne*.

Samo istnienie warunków taryfowych do inwestowania w infrastrukturę magazynową może nie zapewnić rzeczywistego zwiększenia pojemności magazynowych, zwłaszcza w sytuacji gdy OSM jest oddziałem w grupie kapitałowej przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo. Niezbędne jest monitorowanie postępu w realizacji planów budowy nowych i rozbudowy istniejących pojemności magazynowych.

Działanie 2.22.2. Przygotowanie projektu ustawy ułatwiającej realizację inwestycji liniowych.

oraz

Działanie 2.22.3. Opracowanie projektów regulacji prawnych upraszczających procedury realizacji inwestycjach liniowych w gazownictwie, w tym dotyczących gospodarki nieruchomościami, postępowania administracyjnego, planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony środowiska oraz ochrony przyrody.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Rządowego Centrum Legislacji, minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. rozwoju wsi)

Realizacja ww. zadania została szczegółowo opisana w rozdziale 5.2.4 Energia elektryczna i ciepło – działanie 2.32.

Działanie 2.22.5. Monitorowanie tempa realizacji inwestycji oraz okresowe raporty z postępów w rozwoju infrastruktury liniowej.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: operatorzy systemów przesyłowych, magazynowych i dystrybucyjnych)

Działanie to realizowane jest w sposób ciągły przez Prezesa URE w ramach uzgadniania planów rozwoju przedsiębiorstw sieciowych, w szczególności przez operatora systemu przesyłowego i operatorów dystrybucyjnych. W 2010 r. plany rozwoju OSP i OSD w zakresie rzeczowym uzgodnione zostały na okres 5 lat, a ich aktualizacja przez przedsiębiorstwa energetyczne odbywa się corocznie. Rezultaty przedstawiane są zarówno w krajowym raporcie Prezesa URE, jak i w raporcie składanym przez Prezesa URE do Komisji Europejskiej. Prowadzone są prace nad wdrożeniem w 2011 r. nowego modelu oceny uzasadnionego poziomu nakładów inwestycyjnych OSD. W przypadku OSP do momentu wejście w życie III Pakietu Legislacyjnego monitorowanie tempa realizacji prowadzone będzie na dotychczasowych zasadach. Sposób realizacji zadania dla OSP związany ze zmianami wprowadzanymi na mocy III Pakietu Legislacyjnego, w szczególności w odniesieniu do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu, implikuje konieczność implementacji zapisów (art. 22) dyrektywy do prawa krajowego.

Ponadto, Ministerstwo Gospodarki na bieżąco monitoruje tempo realizacji dużych inwestycji infrastrukturalnych w oparciu o raportowanie dotyczące Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”, indywidualne raporty przygotowywane przez OGP Gaz-System S.A. dotyczące realizacji budowy terminala LNG oraz zapytania do firm wysyłane ad hoc.

Działanie 2.23. Kontynuacja prac pilotażowych udostępnienia metanu ze złóż węgla kamiennego.

(Termin realizacji: od 2009r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Od 2010 r. funkcjonuje system wsparcia metanu uwalnianego i ujmowanego przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego. Ww. mechanizm wsparcia wpływa na intensyfikację działań w zakresie zwiększenia wykorzystania ww. metanu.

Obecnie poziom zagospodarowania metanu w kopalniach węgla kamiennego w odniesieniu do całkowitej metanowości wynosi ok. 21 %.

5.2.3 Ropa naftowa i paliwa ciekłe

Działanie 2.24.1. Podjęcie, po przeprowadzeniu odpowiednich analiz, decyzji o realizacji i zakresie projektu budowy ropociągu Odessa-Brody-Płock-Gdańsk.

(Termin realizacji: 2010 r., Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągu Naftowego „Przyjaźń”, Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Rurociągowie „Sarmatia” lub inny podmiot powołany dla realizacji tego zadania)

Zagadnienia budowy ropociągu EAKTR były przedmiotem wielu spotkań krajowych, jak również międzynarodowych (co przedstawiono w opisie działania 2.24.2).

Ponadto, kwestie budowy i zaangażowania Polski w projekt Odessa-Brody-Płock były przedmiotem posiedzenia Międzyresortowego Zespołu ds. Realizacji „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.” w dniu 21 marca 2011 r. Zgodnie z ustaleniami podjętymi na ww. posiedzeniu, PERN „Przyjaźń” S.A. przygotował opracowanie nt. generalnych uwarunkowań budowy rurociągu Odessa-Brody-Płock-Gdańsk. Po analizie zebranego materiału zostaną podjęte dalsze decyzje co do realizacji projektu.

Działanie 2.24.2. Budowa infrastruktury umożliwiającej transport ropy naftowej z innych regionów świata, w tym z regionu Morza Kaspijskiego w ramach projektu Euro-Azjatyckiego Korytarza Transportu Ropy - Wsparcie dyplomatyczne na arenie międzynarodowej.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. zagranicznych)

Wsparcie dyplomatyczne na arenie międzynarodowej jest realizowane w ramach Międzyrządowych Komisji ds. Współpracy Gospodarczej i działających przy nich grup roboczych, gdzie m.in. omawiane są sprawy realizacji EAKTR, np.:

- I posiedzenie Polsko-Gruzińskiej Międzyrządowej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej – 4 marca 2010 roku (Tbilisi),
- IV posiedzenie Polsko-Ukraińskiej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej oraz Grupy Roboczej ds. Współpracy w Sektorze Energetycznym – 29-30 września 2010 roku (Warszawa),
- IV posiedzenie Polsko-Azerbejdżańskiej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej – 24 listopada 2010 roku (Baku).

Ministerstwo Spraw Zagranicznych udzielało wsparcia na forum UE dla projektów dywersyfikujących źródła i trasy przesyłu ropy naftowej do UE (w tym EAKTR), w tym także w kontekście inicjatywy Partnerstwa Wschodniego oraz rozwoju współpracy w ramach Wspólnoty Energetycznej. MSZ poprzez placówki, udzielało wsparcia dyplomatycznego w zakresie pozyskania zainteresowania państw tranzytowych i ewentualnych dostawców ropy naftowej do projektu EAKTR. Podobnie w kontaktach bilateralnych w państwami istotnymi z punktu widzenia przyszłości projektu (Azerbejdżan, Gruzja, Ukraina – właściwe komisje międzyrządowe ds. współpracy gospodarczej) MSZ promowało umocowanie EAKTR we wspólnych dokumentach stron, potwierdzając w ten sposób na poziomie politycznym wspólne zainteresowani dalszą jego realizacją.

Ponadto, MSZ promowało koncepcję przedłużenia ropociągu „Przyjaźń” do Wilhelmshaven.

Działanie 2.24.3 Wykorzystanie środków UE w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 - 2013.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, Podmiot komercyjny rekomendowany do realizacji - Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Rurociągowie „Sarmatia” lub inny podmiot powołany dla realizacji tego zadania)

Projekt „Budowa rurociągu naftowego Brody-Płock z możliwością jego przedłużenia do Gdańska lub w kierunku zachodnim” (stanowiący element projektu EAKTRN) znajduje się na liście projektów indywidualnych Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”. Beneficjentem jest Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Rurociągowie SARMATIA Sp. z o.o.

W dniu 27 stycznia 2010 r. podpisana została *pre-umowa* pomiędzy MPR Sarmatia Sp. z o.o. a Instytutem Nafty i Gazu w Krakowie na przygotowanie projektu „Budowa rurociągu naftowego Brody-Płock z możliwością jego przedłużenia do Gdańska lub w kierunku zachodnim”.

Na początku 2010 roku Walne Zgromadzenie Wspólników MPR Sarmatia Sp. z o. o. (PERN Przyjaźń S.A., Ukrtransnafta, SOCAR, GOGC, Klaipedos Nafta) podjęło jednomyślną decyzję o dokapitalizowaniu Spółki umożliwiającą jej dalszą działalność przy projekcie Euroazjatyckiego Korytarza Transportu Ropy Naftowej (EAKTR) i przygotowania wymaganej dokumentacji niezbędnej do realizacji projektu oraz pozyskania środków finansowych z Unii Europejskiej (495 mln zł).

Został także ogłoszony przetarg na wykonanie studium wykonalności dla budowy rurociągu Brody-Płock, raportu o szczegółowym przebiegu trasy rurociągu, raportu o oddziaływaniu projektu na środowisko oraz wniosku o dofinansowanie ze środków PO IiŚ. W dniu 30 lipca 2010 r. zakończono postępowanie przetargowe, wybierając wykonawcę ww. raportów. W dniu 15 grudnia 2010 r. zostały przekazane przez MPR Sarmatia Sp. z o.o. do Instytutu Nafty i Gazu (Instytucja Wdrażająca dla POIiŚ): wniosek o dofinansowanie dla projektu budowa rurociągu naftowego Brody-Płock ze środków POIiŚ wraz ze studium wykonalności. Dokumenty te obecnie podlegają ocenie przeprowadzanej przez Instytut Nafty i Gazu.

Terminy realizacji poszczególnych etapów projektu, przedstawione w harmonogramie stanowiącym element wniosku o dofinansowanie oraz studium wykonalności dla projektu budowa rurociągu naftowego Brody-Płock są bardzo napięte, co może stwarzać zagrożenie dla jego terminowej realizacji oraz ryzyko niewykorzystania środków unijnych zarezerwowanych na ten projekt w obecnej perspektywie finansowej w ramach POIiŚ. MPR Sarmatia Sp z o.o., musi złożyć jeszcze do Instytucji Wdrażającej pozostałe dokumenty, w tym m.in. raport oceny oddziaływania na środowisko i dokumentację techniczną. Dopiero po dostarczeniu pełnej dokumentacji będzie mogła zostać dokończona ocena merytoryczna projektu Brody-Płock.

Działanie 2.24.4. Dążenie do wypracowania na poziomie Unii Europejskiej narzędzi wspierających realizację inwestycji między innymi poprzez rozszerzenie systemu TEN-E na infrastrukturę naftową.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W grudniu 2009 roku przyjęte zostało stanowisko Rządu do Zielonej księgi „W kierunku bezpiecznej, zrównoważonej i konkurencyjnej europejskiej sieci energetycznej”, w którym zaproponowano m.in. rozszerzenie finansowania unijnego na projekty infrastruktury naftowej. Ww. stanowisko zostało podtrzymane w przyjętych w dniu 5 lipca 2010 roku „Oczekiwaniach Polski wobec Planu Działań Polityki Energetycznej UE na lata 2011-2020” oraz w przyjętym

w dniu 3 stycznia 2011 r. stanowisku rządu do Komunikatu Komisji Europejskiej „Priorytety w odniesieniu do infrastruktury energetycznej do roku 2020 i latach następnych. Plany zintegrowanej europejskiej sieci energetycznej”

Powyższa linia prezentowana była przez przedstawicieli MG m.in. podczas spotkania roboczego z KE dniu 8 lutego 2010 r., wspólnych wystąpieniach państw V4 do KE z dat 5 marca 2010 r. i 14 września 2010 r. oraz w ramach dyskusji na forum EWP.

Działanie 2.24.5. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie inwestorom możliwości uzyskania wsparcia z funduszy wspólnotowych oraz takich inicjatyw jak Partnerstwo Wschodnie oraz Baltic Interconnection Plan na budowę infrastruktury mającej znaczenie dla bezpieczeństwa Polski.

(Termin realizacji: od 2009 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Rurociągowie „Sarmatia” lub inny podmiot powołany do realizacji tego zadania)

Platforma 3. „Bezpieczeństwo energetyczne” Partnerstwa Wschodniego spotykała się dotychczas czterokrotnie – w czerwcu i listopadzie 2009 r. oraz 20 maja i 27 października 2010 r. Podczas pierwszego posiedzenia uczestnicy zapoznali się z założeniami Programu oraz wyrazili opinie co do trybu przyszłego procedowania prac, zamierzeń i oczekiwań. Podczas drugiego spotkania przyjęto Program Prac Platformy 3. na lata 2010-2011, który zakłada także wsparcie projektów infrastrukturalnych. Trzecie spotkanie Platformy poświęcone zostało w większości zagadnieniom rozwoju projektu Korytarza Południowego, który jest także wspierany przez Polskę. Już podczas pierwszego posiedzenia w czerwcu 2009 r. Polska zaproponowała listę projektów które zamierza popierać w ramach Programu Partnerstwa Wschodniego. W październiku 2010 r. miało miejsce czwarte posiedzenie Platformy 3 „Bezpieczeństwo Energetyczne” w ramach Partnerstwa Wschodniego. Spotkanie poświęcone było prezentacji studium „*Technical aspects of variable use of oil Pipeline doming into EU from third Countries*”, w którym uwzględniono kwestie dotyczące budowy rurociągu Odessa-Brody-Płock.

W ramach Partnerstwa Wschodniego nie udało się jednak dotychczas wypracować wspólnej listy projektów infrastrukturalnych.

Działania na rzecz wsparcia realizacji projektów infrastruktury energetycznej ze środków unijnych prowadzone były również na innych forach, m.in. na forum Państw Grupy Wyszehradzkiej. Państwa V4 dwukrotnie prezentowały stanowisko dotyczące infrastruktury energetycznej w pismach skierowanych do KE z dnia 5 marca 2010 roku oraz z dnia 14 września 2010 roku (w tym dotyczące połączeń rurociągowych systemów państw V4 i rurociągu Odessa-Brody-Płock–Gdańsk oraz budowy drugiej nitki Rurociągu Pomorskiego).

Działania na rzecz rozszerzenia finansowania unijnego na projekty infrastruktury naftowej zostały podjęte również w ramach dyskusji nad modyfikacją mechanizmu finansowego TEN-E.

Działanie 2.25.1. Wspieranie polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej poprzez wsparcie prawno-ekonomiczne inwestycji o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz spółek z udziałem Skarbu Państwa realizujących projekty inwestycyjne w segmencie poszukiwań i wydobywania poza granicami kraju.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. zagranicznych, minister właściwy ds. finansów publicznych)

Działania na rzecz zapewnienia dostępu do złóż ropy naftowej – krajowych i zagranicznych – oraz zwiększenia produkcji ropy naftowej, podejmowane są przez spółki wydobywcze należące do – PGNiG S.A. i Grupę LOTOS S.A.

Lotos Exploration and Production Norge (spółka-córka Grupy LOTOS) posiada aktualnie 7 koncesji na poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej (6 poszukiwawczych i 1 wydobywczą). W trzech z nich spółka jest operatorem (spółką wiodącą w procesie zagospodarowania złoża). Grupa LOTOS S.A. jest właścicielem 20% udziałów w złożu Yme położonego na szelfie norweskim od 2008 r. Przedsiębiorstwo planowało w 2010 r. zainwestować w wspomniane złożo ok. 50 mln zł. Zaawansowane stan prac dotyczy przede wszystkim złoża Yme zlokalizowanego na Morzu Północnym, gdzie w 2011 r. planowane jest uruchomienie wydobywania ropy naftowej, w wielkości ok. 400 tys. ton rocznie.

W dniu 14 grudnia 2010 r. przedstawiciele LOTOS Petrobaltic zawarli umowę o przejęciu kontroli nad spółką AB Geonafta wydobywającą ropę naftową na terenie Republiki Litewskiej. Przeprowadzenie transakcji przejęcia AB Geonafta przez LOTOS Petrobaltic pozwoli zwiększyć zdolności produkcyjne (wydobywanie surowca) LOTOS Petrobaltic o około 50%.

Od 2006 r. PGNiG S.A. jest zaangażowane poprzez spółkę PGNiG Norway AS w działalność na Norweskim Szelfie Kontynentalnym. Spółka jest właścicielem kilku licencji poszukiwawczych zlokalizowanych na złożach Skarv/Snadd. W 2011 r. firma planuje zainwestować na poszukiwania w Norwegii ok. 124 mln zł. Roczna produkcja ma wynieść ok. 0,5 mln ton ropy naftowej oraz ok. 400 mln m³ gazu ziemnego. Na rynku krajowym trwają obecnie prace nad zagospodarowaniem złoża LMG (Lubiatów-Międzychód-Grotów), dzięki któremu ma nastąpić zwiększenie wydobywania ropy naftowej do ok. 1 mln ton rocznie (obecnie 0,5 mln ton), począwszy od 2013 r.

Działania mające na celu zapewnienie dostępu do złóż podejmuje również PKN Orlen S.A. przez spółkę zależną - ORLEN International Exploration and Production Company (OIEPCO). Projekt poszukiwania i wydobywania węglowodorów jest realizowany wspólnie z Kuwait Energy Company na Morzu Bałtyckim w strefie ekonomicznej Litwy. Spółka posiada 50% udziałów w firmie SIA BALIN ENERGY. Pozostałe 50% posiada partner – Kuwait Energy Company (KEC). Pierwsze odwierty planowane są na 2011/2012 r.

Działanie 2.25.2. Koordynacja planów inwestycyjnych przedsiębiorstw z udziałem Skarbu Państwa z uwzględnieniem analizy ryzyka inwestycyjnego.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

Działania na rzecz zapewnienia dostępu do złóż ropy naftowej – krajowych i zagranicznych – oraz zwiększenia produkcji ropy naftowej, podejmowane są przez spółki wydobywcze należące do PGNiG S.A. i Grupę LOTOS S.A.

Działania krajowe prowadzone przez PGNiG S.A. obejmują przede wszystkim eksploatację złóż, w których ropa naftowa jest surowcem towarzyszącym gazowi ziemnemu. Zwiększenie produkcji spółki (do około 0,9-1 mln ton rocznie) będzie możliwe po zrealizowaniu inwestycji LMG (Lubiatów-Międzychód-Grotów), zaplanowanej na lata 2009-2013.

Działania zagraniczne prowadzone przez PGNiG S.A. są skoncentrowane na Egipcie. Oddział spółki powstał w lipcu 2009 r.; koncesja (100% udziałów PGNiG) o powierzchni 4414,4 km² została przyznana w maju 2009 r. i znajduje się w prowincji naftowej Pustyni

Zachodniej. W 2010 r. prowadzone były prace grawimetryczne oraz ich analiza, rozpoczęto także badania sejsmiczne 2D. Szacunkowe zasoby złóż to 22 mln ton ropy naftowej. Pierwsze odwierty poszukiwawcze zostaną wykonane w latach 2012-13.

Podmiotem wydzielonym w celu prowadzenia poszukiwań i produkcji węglowodorów w Grupie LOTOS jest Lotos Petrobaltic. Działalność na szelfie litewskim Morza Bałtyckiego odbywa się poprzez należącą od 14 grudnia 2010 r. w 100% do Lotos Petrobaltic spółkę AB Geonafta (wcześniej – 40,59%). Dzięki temu Grupa LOTOS przejęła kontrolę nad potwierdzonymi zasobami spółki, sięgającymi 0,9 mln ton oraz zwiększy roczne wydobycie o 100 tys. ton rocznie. Działalność na szelfie Morza Północnego koncentruje się na obszarze koncesyjnym PL316 i złożu Yme, w którym spółka posiada 20% udziałów. W 2010 r. prowadzono prace przygotowawcze do rozpoczęcia wydobycia, które powinno rozpocząć się w 2011 r. Szacunkowe zasoby złoża przynależne spółce wynoszą 1,7 mln ton ropy.

PKN Orlen S.A. jest właścicielem 50% udziałów w projekcie ukierunkowanym na wydobycie ropy naftowej z szelfu morza Bałtyckiego, który zlokalizowany jest w łotewskiej strefie ekonomicznej. Pierwsze prace wiertnicze zmierzające do odkrycia akumulacji w wytypowanych wstępnie strukturach będą prowadzone na przełomie 2011 i 2012 roku.

Kolejnym projektem zmierzającym do produkcji ropy naftowej jest wspólny PKN Orlen S.A. z PGNiG S.A. projekt zagospodarowania złoża Sieraków. W chwili obecnej trwają prace wiertnicze na otworze rozpoznawczym Sieraków 5. W latach 2011 i 2012 planowane jest wiercenie kolejnych 3 otworów rozpoznawczych po których sporządzona zostanie dokumentacja geologiczna zasobów stanowiąca podstawę do opracowania projektu zagospodarowania złoża i inwestycji

Działanie 2.25.3. Wdrażanie przez spółki z udziałem Skarbu Państwa wewnętrznych systemów informacyjnych dla potrzeb planowania i realizacji projektów inwestycyjnych w zakresie poszukiwań i eksploatacji zasobów naftowych oraz wspierania inicjatyw i projektów międzynarodowych w tym zakresie.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa,

Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: przedsiębiorstwa sektora naftowego)

PKN ORLEN S.A., PGNiG S.A. oraz Grupa LOTOS S.A. wdrażają i eksploatują systemy informacyjne służące do planowania i realizacji projektów inwestycyjnych w zakresie poszukiwania i eksploatacji węglowodorów. PKN ORLEN realizuje działania w segmencie upstream zgodnie z obowiązującą strategią Koncernu poprzez wyspecjalizowaną spółkę ORLEN UPSTREAM Sp. z o.o., której PKN ORLEN jest 100% właścicielem. Podstawowym przedmiotem działalności spółki jest przygotowanie i prowadzenie krajowych oraz międzynarodowych projektów poszukiwania, rozpoznawania oraz wydobycia węglowodorów, realizowanych samodzielnie lub we współpracy z partnerami. W celu realizacji działań wynikających ze strategii Koncernu, ORLEN UPSTREAM Sp. z o.o. utworzyła narzędzie informatyczne wspomagające proces selekcji i oceny potencjalnych celów inwestycyjnych w segmencie poszukiwań i wydobycia. Baza ta obejmuje kluczowe rejony zainteresowania, a także podmioty, które prowadzą działalność w takich obszarach. Baza jest uzupełniania i aktualizowana na bieżąco, co umożliwia prowadzenie analiz potencjalnych działań poszukiwawczo – wydobywczych lub akwizycyjnych. Kluczowymi elementami podlegającymi analizie w stworzonej bazie danych są zarówno lokalizacje zasobów surowców, uwarunkowania związane z ich eksploatacją, jak i kondycja finansowa podmiotów.

Grupa LOTOS S.A. w 2010 r. nie wdrożyła żadnych nowych wewnętrznych systemów informacyjnych dla potrzeb planowania i realizacji projektów inwestycyjnych w zakresie poszukiwań i eksploatacji zasobów naftowych oraz wspierania inicjatyw i projektów międzynarodowych w tym zakresie. LOTOS Petrobaltic S.A. w obszarze poszukiwań i eksploatacji realizuje cele biznesowe korzystając z zakupionych i wdrożonych w latach ubiegłych systemów informacyjnych światowych liderów w branży.

PGNiG S.A. posiada zestawy oprogramowania na najwyższym światowym poziomie oraz plany dalszego rozwoju systemów informatycznych. Bazy danych tworzone i rozwijane w spółce (dotyczące koncesji, danych o wierceniach, dokumentacji geologicznej i danych kartograficznych) są rozwiązaniami autorskimi, opartymi o własny model danych dostosowany do warunków lokalnych. Ponadto spółka planuje rozwój systemów informatycznych do kwietnia 2014 r. ukierunkowanych na dalszy rozwój systemów informacji przestrzennej, trójwymiarowego modelowania złóż oraz aktualizacji systemów informatycznych.

Działanie 2.25.4. Zawieranie stosownych umów międzypaństwowych w celu unikania podwójnego opodatkowania związanego z prowadzeniem działalności wydobywczej poza granicami kraju.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. finansów publicznych)

Realizując powyższe działanie, wynegocjowano Konwencję pomiędzy Rzeczypospolitą Polską a Królestwem Arabii Saudyjskiej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodów. W dniu 21 października 2010 r. Rada Ministrów udzieliła zgody na podpisanie Konwencji. Podpisanie ww. dokumentu nastąpiło podczas wizyty Ministra Gospodarki w Arabii Saudyjskiej w lutym 2011 r.

Działanie 2.26.1 Wprowadzenie obowiązku monitorowania stanu pojemności magazynowych i realizowanych projektów nowych zbiorników magazynowych poprzez nowelizację ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Monitorowanie pojemności magazynowych zostało wprowadzone do Programu badań statystycznych statystyki publicznej i jest realizowane od 2010 r. Wprowadzono obowiązek przedkładania przed przedsiębiorstwa będące właścicielami lub operatorami magazynów na ropę naftową i produkty naftowe, informacji miesięcznych o stanie pojemności magazynowych oraz ich wykorzystaniu. Na podstawie rocznych doświadczeń z funkcjonowania ww. monitoringu należy stwierdzić, iż nie wszystkie podmioty dostarczają ww. informacje, co ostatecznie nie pozwala na dokonywanie bieżącej oceny sytuacji na rynku magazynowym w Polsce.

Działanie 2.26.2. Prowadzenie monitoringu procesu rozbudowy magazynów (ropy naftowej i paliw).

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

System monitoringu procesu rozbudowy magazynów ropy naftowej i paliw prowadzony jest obecnie głównie w ramach bezpośredniej współpracy ze spółkami zajmującymi się świadczeniem usług magazynowania ropy naftowej lub paliw oraz w oparciu o publicznie dostępne informacje dotyczące realizowanych w tym zakresie projektów.

Działanie 2.26.3. Realizacja projektu budowy podziemnych magazynów na ropę naftową oraz paliwa w pokładach solnych (magazyny kawernowe).

(Termin realizacji: od 2010 r., Podmioty odpowiedzialne: OLPP, PERN, Lotos przy współpracy z innymi podmiotami)

W 2010 r. PERN „Przyjaźń” S.A. prowadził inwestycje w zakresie zwiększania potencjału magazynowego w następujących Bazach:

- a) Budowa dwóch zbiorników o pojemności 100 tys. m³ każdy wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w bazie ST1 Adamowo, z terminem zakończenia i oddania do użytku wyznaczonym na maj 2011 r.,
- b) Pozyskanie terenów pod budowę dwóch zbiorników o pojemności 100 tys. m³ każdy w BM Gdańsk, wraz ze zmianą Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP) dla obszaru inwestycji, przewidywaną na koniec 2011 r. Etap projektowania zbiorników ma rozpocząć się w 2011 r., a inwestycja zostanie zakończona w 2014 r.,
- c) Projektowanie budowy dwóch zbiorników w BS Miszewko Strzałkowskim o pojemności 100 tys. m³ wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejsce istniejących o pojemności 80-100 tys. m³. Zrealizowanie inwestycji zaplanowane jest na 2013 r.,
- d) Zwiększenie pojemności zbiornikowych BS Miszewko Strzałkowskie o 200 tys. m³ poprzez budowę dwóch zbiorników. Inwestycja znajduje się na etapie tworzenia studium, w następnej kolejności jest zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz wykup gruntów i projektowanie zbiorników (2012 r.). Przewidywany termin zakończenia zadania to 2014 r.

W zakresie prac nad rozbudową podziemnych magazynów w kawernach solnych, prowadzone są działania polegające na tworzeniu koncepcji oraz przygotowaniu do rozpoczęcia budowy. W 2010 r. przeprowadzone zostały analizy związane z wyborem lokalizacji oraz uszczegółowienie ich poprzez wykonanie analizy środowiskowo-planistycznej potencjalnych lokalizacji magazynu ropy i paliw w województwie pomorskim. W trakcie przygotowania jest biznesplan projektu, a także analiza połączeń logistycznych oraz projekt powołania spółki celowej przeznaczonej do realizacji inwestycji. Ponadto nawiązano kontakty ze spółkami realizującymi podobne inwestycje (Investgaz, będący częścią Grupy Kapitałowej PGNiG S.A.) oraz potencjalnymi klientami przyszłych kawern (PKN Orlen S.A., Grupa LOTOS S.A.). Projekt uzyskał także status projektu rezerwowego na Liście Projektów Indykatorywnych, w ramach realizacji Priorytetu X ”Bezpieczeństwo Energetyczne” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Został także objęty monitoringiem przez Instytut Nafty i Gazu.

Zwiększenie pojemności magazynowych jest także elementem finalizowanego przez Grupę LOTOS Programu 10+, inwestycji mającej na celu zmniejszenie importu paliw płynnych do Polski poprzez zwiększenie zdolności przerobowej rafinerii w Gdańsku z około 6 do około 10 mln ton ropy naftowej rocznie. W ramach Programu zwiększono pojemność zbiorników znajdujących się na terenie rafinerii z 900 tys. m³ do 1,15 mln m³, pozwalające magazynować ropę naftową, półprodukty i komponenty do produkcji paliw oraz gotowe

paliwa. Grupa LOTOS prowadzi także analizy dotyczące budowy i wykorzystania kawernowych magazynów paliw i ropy naftowej.

Działania PKN Orlen na rzecz zwiększenia krajowych pojemności magazynowych obejmują:

- a) Rozbudowę i modernizację parku magazynowego w Terminalu Paliw we Wrocławiu (do końca 2010 r. włączono do eksploatacji 4 zbiorniki o pojemności około 30 tys. m³, a do końca 2012 r. zostaną włączone kolejne, o pojemności około 20 tys. m³), wraz z budową rurociągu produktowego łączącego Ostrów Wielkopolski z Wrocławiem, umożliwiającego przesył 1 mln ton paliw rocznie, a będący obecnie w fazie rozruchu technologicznego.
- b) W ramach rozbudowy pojemności magazynów podziemnych prowadzone są analizy w ramach wewnętrznego projektu firmy, dotyczące opłacalności budowy magazynu kawernowego i jego zastosowania operacyjnego.

Działanie 2.26.4. Realizacja projektu budowy rurociągowych połączeń transgranicznych do przesyłu paliw płynnych

(Termin realizacji: od 2010 r., Podmioty odpowiedzialne: OLPP, PERN, Lotos przy współpracy z innymi podmiotami)

W 2010 r. Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o. (część Grupy Kapitałowej PERN „Przyjaźń” S.A.) kontynuował prace analityczne dotyczące zasadności zaangażowania w projekt Biernady-Małaszewicze, tj. paliwowy rurociąg transgraniczny od granicy z Białorusią do Bazy Paliw Małaszewicze.

Działanie 2.26.5. Monitorowanie tempa realizacji inwestycji na podstawie okresowych raportów składanych przez podmioty realizujące inwestycje.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Istotną inwestycją PERN „Przyjaźń” S.A. w zakresie infrastruktury przesyłowej jest budowa III nitki rurociągu „Przyjaźń” na trasie Adamowo-Płock. Odcinek Adamowo-Zawady o długości 82 km oddany został do eksploatacji w kwietniu 2009 r., odcinek od miasta Zawady do granicy gmin Korytnica i Strachówka o dł. 16 km oddano do eksploatacji w marcu 2010 r., odcinek od Orzechowa do BS Plebanka o długości 71,5 km oddany został do eksploatacji w lipcu 2010 r. Aktualnie trwa realizacja budowy ostatniego, środkowego odcinka rurociągu tj. od Orzechowa do granicy gmin Korytnica i Strachówka. Termin zakończenia i oddania rurociągu do eksploatacji na realizowanym odcinku to I kwartał 2013.

Ważnym zagadnieniem jest również intensyfikacja Rurociągu Pomorskiego, polegająca na przygotowaniu tego odcinka do pracy z możliwą maksymalną wydajnością w kierunkach Gdańsk-Płock i Płock-Gdańsk. Spółka w celu realizacji powyższego założenia jest na etapie weryfikacji możliwości modernizacji układów pompowych na stacjach pomp w celu intensyfikacji możliwości przesyłowych oraz zasadności budowy II nitki Rurociągu Pomorskiego.

Ponadto, spółka prowadzi analizy dotyczące realizacji projektu budowy rurociągu Boronów-Trzebinia. W 2010 r. PERN „Przyjaźń” S.A. i PKN ORLEN S.A. (spółki, które podpisały list intencyjny w tej sprawie) zleciły firmie zewnętrznej opracowanie koncepcji programowo-przestrzennej inwestycji. Po zapoznaniu się z opracowaniem doradcy, PERN

„Przyjaźń” S.A. przystąpił do wypracowania oferty handlowej do PKN ORLEN S.A. na usługę rurociągowego transportu paliw na całej tzw. magistrali południowej Płock – Trzebinia, przy ewentualnym skierowaniu części wolumenu do będącej w pobliżu przebiegu rurociągu bazy paliw OLPP w Strzemieszycach.

Istotną inwestycją PERN „Przyjaźń” S.A. ma być realizacja nowej bazy magazynowo – przeładunkowej w Gdańsku (realizowany z zagranicznym partnerem branżowym) o pojemności 700 tys m³ (400 tys. m³ ropa i 300 tys. m³ paliwa). Trwają prace nad zatwierdzeniem przez Ministerstwo Skarbu Państwa umowy joint venture oraz umowy spółki celowej.

PERN „Przyjaźń” S.A. prowadzi ponadto inwestycje w zakresie zwiększania potencjału magazynowego w swoich bazach w Adamowie, Gdańsku, Miszewku Strzałkowskim, a także odnośnie analizy projektu oraz przygotowania do rozpoczęcia budowy magazynów kawernowych (przystąpiono do przygotowania, z pomocą renomowanych doradców biznesplanu przedsięwzięcia). W ramach przygotowania do realizacji projektu, sporządzony został projekt powołania spółki celowej przeznaczonej do realizacji inwestycji wraz z uzasadnieniem.

Działanie 2.26.6. Wspieranie działań zmierzających do wypracowania wspólnego mechanizmu wsparcia rozwoju infrastruktury magazynowej i przesyłowej w krajach limitroficznym UE, w celu stworzenia możliwości solidarnej reakcji państw członkowskich UE w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. zagranicznych)

Informację na temat działań podejmowanych przedstawiono w punktach 2.24.4 i 2.24.5.

Ponadto, Ministerstwo Gospodarki i Ministerstwo Spraw Zagranicznych zaangażowane są w szereg inicjatyw związanych ze stworzeniem warunków do wsparcia ze środków europejskich projektów infrastrukturalnych, istotnych z punktu widzenia zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego Polski. Zaangażowanie to dotyczy prac m.in. nad Strategią Energetyczną dla Europy na lata 2011-2020 oraz pakietem infrastrukturalnym (reforma TEN-E i projekty priorytetowe na poziomie UE), które wskazują szeroki zakres projektów istotnych z punktu widzenia rozwoju rynku paliw płynnych.

Działanie 2.27.1. Pozostawienie co najmniej na dotychczasowym poziomie bezpośrednich i pośrednich udziałów Skarbu Państwa w spółkach PERN „Przyjaźń” S.A., OLPP Sp. o.o., PKN Orlen S.A.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

Udział Skarbu Państwa został utrzymany na niezmiennym poziomie: 100% bezpośrednich udziałów w spółce PERN „Przyjaźń” Sp. z o.o. (która od 10 listopada 2009 r. posiada 100% udziałów OLPP Sp. z o.o.) oraz 27,52% bezpośrednich udziałów w PKN Orlen S.A.

Działanie 2.28.1 Analiza rynku pojemności magazynowych w Polsce pod kątem zapotrzebowania ze strony zapasów interwencyjnych i rezerw państwowych, w kontekście zmiany zasad utrzymywania zapasów obowiązkowych.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W ramach prowadzonego monitoringu, Ministerstwo Gospodarki pozyskuje dane na temat stanu pojemności magazynowych ropy naftowej i paliw, spółek z udziałem Skarbu Państwa. Spółki te posiadają dominujący udział w infrastrukturze. W celu pozyskania kompletnych danych na temat stanu pojemności magazynowych i stanu ich wykorzystania, rozszerzony został zakres badania statystyki publicznej. Od początku 2010 r. podmioty posiadające magazyny ropy naftowej lub paliw zobowiązane zostały do przedkładania miesięcznych informacji w powyższym zakresie.

Ministerstwo Gospodarki przygotowało wstępny projekt analizy obecnej sytuacji na rynku pojemności w Polsce.

Działanie 2.28.2. Przygotowanie założeń do projektu nowelizacji ustawy o zapasach ropy naftowej i produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym w zakresie dotyczącym:

- zamiany systemu fizycznego utrzymywania zapasów obowiązkowych przez podmioty gospodarcze objęte ustawą na obowiązek finansowy
- wyznaczenia/powołania podmiotu odpowiedzialnego za utrzymywanie na rzecz podmiotów naftowych zapasów obowiązkowych ropy naftowej i paliw
- opracowania harmonogramu przejścia na nowy system
- określenie formuły finansowania systemu (uwzględniającej czas przejęcia zapasów od firm, koszty działalności oraz zasady pobierania opłat)

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Projekt *Założeń do ustawy o zapasach ropy naftowej i produktów naftowych* został opracowany przez MG i przedstawiony do konsultacji społecznych i międzyresortowych w czerwcu 2010 r. Następnie dokument został przekazany pod obrady KSE w dniu 7 grudnia 2010 r. Ze względu na uwagi zgłoszone przed posiedzeniem Komitetu przez MSZ, MF oraz MRiRW, projekt skierowano do dalszych uzgodnień z resortami, które przedłożyły uwagi. Po wprowadzeniu uzgodnionych uwag oraz przekazaniu pism wyjaśniających stanowisko do uwag nie przyjętych, projekt zostanie skierowany ponownie pod obrady KSE.

Działanie 2.29.2. Przygotowanie projektu ustawy ułatwiającej realizację inwestycji liniowych.
oraz

Działanie 2.29.3. Opracowanie projektów regulacji prawnych upraszczających procedury realizacji inwestycjach liniowych w gazownictwie, w tym dotyczących gospodarki nieruchomościami, postępowania administracyjnego, planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony środowiska oraz ochrony przyrody

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Rządowego Centrum Legislacji, minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. rozwoju wsi)

Szczegółowy opis realizacji działania został przedstawiony w rozdziale 5.2.4 Energia elektryczna i ciepłownictwo – działanie 2.32.

Działanie 2.29.5. Monitorowanie tempa realizacji inwestycji oraz okresowe raporty z postępów w rozwoju infrastruktury liniowej.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

Informację na ten temat realizacji ww. działania przedstawiono w punkcie 2.26.5.

Działanie 2.29.6. Wsparcie inwestycji infrastrukturalnych w zakresie przesyłu i magazynowania ropy naftowej i paliw ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 – 2013.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

Inwestycje w zakresie przesyłu i magazynowania ropy naftowej i paliw mogą być dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 10.1. *Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W ramach ww. działania mogą być realizowane projekty polegające na tworzeniu nowych zdolności przesyłowych ropy naftowej i jej pochodnych oraz budowa obiektów i urządzeń technicznych zapewniających prawidłową pracę systemów przesyłowych, które zawarte są na *Liście projektów indywidualnych PO IiŚ*.

Obecnie w ramach działania 10.1 PO IiŚ zarezerwowane zostały środki na Liście projektów indywidualnych na realizację projektu w zakresie przesyłu ropy naftowej *Budowa rurociągu naftowego Brody – Płock z możliwością jego przedłużenia do Gdańska lub w kierunku zachodnim*, którego beneficjentem jest Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Rurociągowie Sarmatia Sp. z o.o.

Na liście rezerwowej w ramach działania 10.1 umieszczony został projekt dotyczący magazynowania ropy naftowej i paliw ciekłych, tj.: *Budowa/lugowanie podziemnych magazynów ropy naftowej i paliw ciekłych w górotworze na terenie gminy Kosakowo*, którego beneficjentami są spółki PERN „Przyjaźń” S.A. oraz OLPP Sp. z o.o.

Dnia 27 stycznia 2010 r. podpisano pre-umowę z Międzynarodowym Przedsiębiorstwem Rurociągowym SARMATIA Sp. z o.o. na przygotowanie projektu pn. *"Budowa rurociągu naftowego Brody-Płock z możliwością jego przedłużenia do Gdańska lub w kierunku zachodnim"*. Szacunkowa wartość nakładów na przygotowanie i realizację inwestycji wynosi 1800 mln zł. Szacowana kwota dofinansowania wynosi 495 mln zł.

Dnia 25 lutego 2010 r. podpisano pre-umowę z PERN Przyjaźń S.A. na przygotowanie projektu pn. *"Budowa /lugowanie podziemnych magazynów ropy naftowej i paliw ciekłych w górotworze na terenie gminy Kosakowo"*. Szacunkowa wartość nakładów na przygotowanie i realizację inwestycji wynosi 1 200 mln zł. Szacowana kwota dofinansowania wynosi 330 mln zł.

Działanie 2.30 Zabezpieczenie przewozów paliw drogą morską.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki morskiej, minister właściwy ds. Skarbu Państwa, terenowe organy administracji morskiej, akademie morskie, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: zarządy portów morskich)

Obecnie w głównych portach morskich Polski są planowane i realizowane inwestycje służące zwiększeniu zdolności przeładunkowych i magazynowych dla surowców energetycznych i paliw. W 2010 r. Zarządy Portów Morskich podjęły działania w celu

przystosowania dotychczasowych terminali przeładunkowych do importu węgla. W ten sposób już obecnie występuje obsługa przeładunków węgla zarówno w eksporcie, jak i w imporcie.

Działania prowadzone przez Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. obejmują przede wszystkim zwiększenie potencjału przeładunkowego paliw stałych, w związku z niewielkim udziałem przeładunków paliw płynnych. W 2010 r. przeładowano 1,04 mln ton paliw płynnych, z czego 1,026 mln t to produkty ropopochodne, a 0,013 mln t to LPG. Zdolność przeładunkowa paliw w portach w Szczecinie i Świnoujściu wynosi około 4 mln ton rocznie, a węgla – około 12 mln ton. W związku z przewidywanym wzrostem przeładunków biopaliw, budowane są dwa magazyny, dające możliwość składowania 40 tys. ton każdy. Realizacja inwestycji znajduje się w końcowej fazie. Znaczące zwiększenie zdolności przeładunkowej wiąże się z budową terminalu regazyfikującego gazu skroplonego (LNG) oraz portu zewnętrznego w Świnoujściu i będzie dotyczyć nie tylko LNG, ale także towarów masowych, odprawianych i przyjmowanych w nowym porcie.

Działania prowadzone przez Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A. obejmują rozbudowę zdolności przeładunkowej i składowej portu we współpracy ze spółkami PERN „Przyjaźń” S.A. oraz Naftoport Sp. z o.o.

Główną inwestycją związaną z zabezpieczeniem przewozów paliw drogą morską jest budowa Bazy Magazynowo-Przeładunkowej w Gdańsku (BMP), o przewidywanej pojemności 700 tys. m³, z czego 400 tys. m³ przeznaczone będzie na magazynowanie ropy naftowej, a 300 tys. m³ – paliw płynnych. Będzie ona służyła przede wszystkim celom operacyjnym obrotu paliw i ropy naftowej w relacjach morskich. Stadium realizacji inwestycji jest początkowe, spółka oczekuje na zatwierdzenie umowy joint-venture. Dla realizacji inwestycji ZMP Gdańsk S.A. zarezerwował 28 ha na obszarze Portu Zachodniego. Umowa długoletniej dzierżawy jest negocjowana z PERN „Przyjaźń”.

W celu zapewnienia zdolności przeładunkowych terminalu morskiego w stopniu wymaganym dla zabezpieczenia dostaw ropy naftowej i produktów naftowych na potrzeby polskiego rynku oraz międzynarodowych umów gwarancyjnych Naftoport Sp. z o.o. zrealizował w 2010 r. dwie inwestycje, polegające na zakupie stanowisk przeładunkowych „O” (zdolność przeładunkowa: 1 mln ton produktów naftowych rocznie) oraz „P” (zdolność przeładunkowa: około 11 mln ton ropy naftowej rocznie), co nastąpiło w dniu 30 czerwca 2010 r. Rozbudowa stanowiska „O” o 0,5-1 mln ton rocznie oraz budowa nowego stanowiska „T1” o zdolności przeładunkowej 2-2,5 mln ton rocznie jest zaplanowana na 2011 r. i będzie realizowana we współpracy z ZMP Gdańsk S.A. Dalsza rozbudowa będzie uzależniona od realizacji innych projektów PERN, w tym Bazy Magazynowo-Przeładunkowej.

Zarząd Morski Portu Gdańsk podpisał umowę z belgijskim operatorem portowym Sea-Invest na budowę terminalu do przeładunku towarów masowych suchych, na terenach Portu Północnego i Rudoportu.

W ramach prowadzonego przez Grupę LOTOS Programu 10+ zbudowano nowy rurociąg do przesyłu benzyny surowej z rafinerii w Gdańsku do Naftoportu.

Działania prowadzone przez Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A. obejmują wydatki w wysokości 0,6 mln zł, przeznaczone na działania odtworzeniowe w celu utrzymania w gotowości technicznej Stanowiska Przeładunku Paliw Płynnych (SPPP), połączonego z bazą paliwową OLPP Sp. z o.o. w Dębogórz. Szacowana zdolność przeładunkowa SPPP wynosi 2 mln ton rocznie. ZMP Gdynia S.A. nie planuje jej zwiększenia w najbliższych latach.

W Akademii Morskiej w Szczecinie został uruchomiony nowy kierunek studiów przygotowujący kadrę morską dla obsługi przewozów i przeładunków LNG. Studia będą

prowadzone w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Ponadto programy studiów na pozostałych kierunkach zostały uzupełnione o tematykę związaną z sektorem LNG.

W Szczecinie uruchomiono Europejskie Centrum Szkolenia LNG, zabezpieczające specjalistyczne szkolenia z zakresu transportu LNG i eksploatacji terminali. Jest to wspólne przedsięwzięcie spółki Polskie LNG S.A., Akademii Morskiej w Szczecinie i Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Instytut Morski kontynuuje swoje badania w zakresie ochrony środowiska morskiego, w tym badania skutków ewentualnych rozlewów olejowych w polskiej strefie Bałtyku.

5.2.4 Energia elektryczna i ciepło

Działanie 2.31.4. Opracowanie i przedłożenie Radzie Ministrów programu zadań rządowych dotyczących rozwoju sieci przesyłowej.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Rządowego Centrum Legislacji)

Na podstawie art. 48 ustawy o planowaniu i zagospodarowywaniu przestrzennym, w Ministerstwie Gospodarki przygotowano projekt programu zawierającego zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego w zakresie rozwoju sieci przesyłowych elektroenergetycznych. Program ten będzie realizowany w celu zapewnienia pokrycia przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz zapewnienia bezpieczeństwa elektroenergetycznego kraju. Realizacja programu pozwoli na osiągnięcie m.in. następujących korzyści:

- pokrycie prognozowanego do 2017 roku zapotrzebowania na moc i energię elektryczną;
- przyłączenie do sieci elektroenergetycznej OZE o sumarycznej mocy zainstalowanej 7.385 MW;
- stworzenie płaszczyzny rozbudowy sieci pozwalającej na planowane przyłączenia źródeł energii jądrowej;
- stworzenie warunków bezpiecznej pracy KSE zapewniając współpracę ze sobą źródeł energii o zróżnicowanej technologii wytwarzania i różnych parametrach ich pracy;
- rozbudowę połączeń transgranicznych w celu wzrostu konkurencyjności na wewnętrznym i wspólnotowym rynku energii elektrycznej.

Ujęcie zadań w programie rządowym przyczyni się do neutralizacji istniejących barier prawnych, poprzez realizację obowiązku wprowadzenia programu do planów zagospodarowania przestrzennego województw, a następnie dokumentów planistycznych niższego rzędu.

Zgodnie z przepisami ww. ustawy, ww. program jest zatwierdzany przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia ws. ww. programu zadań rządowych, podlegał w 2010 r. uzgodnieniom międzyresortowym i społecznym, opiniowaniu przez sejmiki wojewódzkie, jak również został przyjęty przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W roku 2011 będą kontynuowane prace nad ww. programem.

Działanie 2.31.5 Wykorzystanie narzędzi regulacyjnych w celu monitorowania realizacji planów rozwoju sieci.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

W 2010 r. siedmiu największych Operatorów Systemów Dystrybucyjnych opracowało nową edycję projektów planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2011-2015. W 2010 r. również Operator Systemu Przesyłowego opracował aktualizację projektu „Planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2010-2025”. Prezes URE uzgodnił ww. projekty planów rozwoju w zakresie 2011 roku. Operatorzy w trakcie procesu uzgadniania uzupełnili projekty planów rozwoju o informacje wynikające z art. 16 ust. 3a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – *Prawo energetyczne* tj. informacje dotyczące preferowanych lokalizacji nowych źródeł wytwórczych.

Monitorowanie realizacji planów rozwoju sieci odbywa się na podstawie corocznych sprawozdań z realizacji planów rozwoju. Obowiązek przedkładania tych sprawozdań do dnia 1 marca każdego roku wynika z art. 16 ust. 7 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – *Prawo energetyczne*. Uzgodnienie planów rozwoju na kolejne lata nastąpi w pierwszej połowie 2011 r. po przedstawieniu sprawozdania z wykonania.

Działanie 2.32. Działania legislacyjne, mające na celu likwidację barier inwestycyjnych, w szczególności w zakresie inwestycji liniowych.

oraz

Działanie 2.22.2. Przygotowanie projektu ustawy ułatwiającej realizację inwestycji liniowych.

Działanie 2.22.3. Opracowanie projektów regulacji prawnych upraszczających procedury realizacji inwestycjach liniowych w gazownictwie, w tym dotyczących gospodarki nieruchomościami, postępowania administracyjnego, planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony środowiska oraz ochrony przyrody.

Działania 2.29.2. Przygotowanie projektu ustawy ułatwiającej realizację inwestycji liniowych.

Działania 2.29.3. Opracowanie projektów regulacji prawnych upraszczających procedury realizacji inwestycjach liniowych w gazownictwie, w tym dotyczących gospodarki nieruchomościami, postępowania administracyjnego, planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony środowiska oraz ochrony przyrody

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Rządowego Centrum Legislacji, minister właściwy ds. budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. rozwoju wsi)

W dniu 3 marca 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 17 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o lasach oraz ustawy o ochronie przyrody. W przedmiotowej ustawie wprowadzono następujące rozwiązania:

- wskazanie wśród prawnych form działania i rozporządzania gruntami leśnymi przez Polskie Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, obok już wymienionych form, służebności przesyłu oraz służebności drogowej,
- wskazano, że umowę o ustanowienie służebności przesyłu i drogowej, w imieniu Lasów Państwowych zawiera nadleśniczy, za uprzednią zgodą dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych,
- projektowany przepis wprowadza także wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu, które stanowi równowartość ciężarów publicznych ponoszonych przez PGL

LP za grunt wyłączony z produkcji leśnej bezpośrednio w związku z urządzeniem stanowiącym własność przedsiębiorcy,

- w ustawie *o ochronie przyrody* wprowadzono natomiast zmiany, które umożliwią przedsiębiorstwom sieciowym występowanie z wnioskiem do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta o usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości, jeżeli drzewa lub krzewy zagrażają funkcjonowaniu urządzeń ww. przedsiębiorstwa.
- ponadto zaproponowane zmiany służą również doprecyzowaniu przepisów i mają na celu rozszerzenie zasady niepobierania opłat za usunięcie drzew w sytuacji gdy ich usunięcie jest konieczne dla utrzymania bezpiecznej pracy urządzeń infrastruktury przesyłowej.

Ministerstwo Gospodarki przygotowało projekt ustawy *o korytarzach przesyłowych*, której głównym celem jest stworzenie odpowiednich i stabilnych warunków dla realizacji inwestycji celu publicznego w postaci budowania, utrzymania oraz modernizowania infrastruktury technicznej niezbędnej do zapewnienia nieprzerwanego dostarczania energii elektrycznej, gazów w tym dwutlenku węgla, ciepła, ropy naftowej i produktów naftowych, wody, a także odbioru ścieków. Przygotowanie takiej specustawy jest pozwoli rozwiązać w sposób kompleksowy tak skomplikowaną materię jak realizacja inwestycji w rozbudowę ww. infrastruktury.

Ustawa będzie normować zasady wyodrębniania gruntów, na których będą lub są już zlokalizowane urządzenia liniowe mające znaczenie z uwagi na realizację celu publicznego, poprzez tworzenie specjalnych pasów gruntów zwanych korytarzami przesyłowymi. W przedmiotowym projekcie znajdują się również rozwiązania dla takiej kwestii jak uregulowanie i uproszczenie zasad umieszczania w tych pasach urządzeń liniowych celu publicznego. Dzięki przedmiotowej ustawie przedsiębiorstwa energetyczne będą szybciej i sprawniej pozyskiwać prawa do gruntów na których zamierzają zlokalizować urządzenia służące między innymi do przesyłu lub dystrybucji energii, jak również gruntów dla istniejących już w chwili obecnej urządzeń. Pozwoli to również tym przedsiębiorstwom na sprawne i planowe przeprowadzanie konserwacji oraz modernizacji należących do nich urządzeń, co w znacznym stopniu wpłynie na ograniczenie liczby awarii sieci energetycznych oraz w konsekwencji na poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju. Uzgodniony w konsultacjach międzyresortowych i społecznych projekt ww. ustawy został przedłożony do rozpatrzenia przez Stały Komitet Rady Ministrów.

Kontynuacją prac prowadzonych przez Rząd nad usprawnieniem przepisów ustawy *o gospodarce nieruchomościami* była ustawa z dnia 24 września 2010 roku *o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. 2010 r. Nr 200, poz. 1322), która wprowadziła szereg zmian znacznie ułatwiających prace w zakresie inwestycji liniowych, jak np.: usprawnienie wywłaszczania nieruchomości o nieaktualnym stanie prawnym, umożliwienie nabycia nieruchomości po zrealizowaniu celu publicznego, tryb uprawniający do zajęcia nieruchomości w celu wykonania konserwacji, remontu oraz usunięcia awarii urządzeń liniowej infrastruktury, czasowe zajęcie nieruchomości w przypadku siły wyższej.

Ministerstwo Gospodarki prowadziło w 2010 r. prace legislacyjne dotyczące projektu rozporządzenia Rady Ministrów *w sprawie programu zawierającego zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego w zakresie rozwoju sieci przesyłowych elektroenergetycznych*.

W Ministerstwie Środowiska przeprowadzono analizę regulacji dotyczących ocen oddziaływania na środowisko i ochrony przyrody pod kątem wprowadzenia usprawnień. Przygotowywany jest projekt założeń do zmiany ustawy *o udostępnianiu informacji*

o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w zakresie wynikającym z dokonanej analizy.

Ponadto w Ministerstwie Środowiska opracowano projekt rozporządzenia Rady Ministrów *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*, w którym zaproponowano zmianę m.in. przepisu dotyczącego wydobywania ze złoża gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych. Obecnie przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest w stosunku do wydobycia:

- ropy w ilości co najmniej 18 tys. ton rocznie,
- gazu w ilości co najmniej 70 mln m³ rocznie.

Po zaakceptowaniu projektu nowego przepisu, dopiero po osiągnięciu wielkości wydobycia na poziomie:

- ponad 500 ton na dobę (ponad 182,5 tys. t rocznie) w przypadku ropy,
 - ponad 500.000 m³ na dobę (ponad 182,5 mln m³ rocznie) w przypadku gazu,
- przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko, w stosunku do tych przedsięwzięć, będzie obligatoryjne.

Ministerstwo Środowiska rozważyło potrzebę wyłączenia z części opłat nakładanych na podstawie ustawy *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*. Wprowadzenie specjalnych zapisów do ww. ustawy w zakresie ułatwień dla przedsiębiorców poszukujących gaz łupkowy na chwilę obecną nie wydaje się zasadne. W opinii Ministerstwa Środowiska stworzyłoby niebezpieczny precedens oraz naruszyłoby funkcjonowanie systemu ochrony gruntów leśnych.

W Ministerstwie Infrastruktury prowadzono w 2010 r. prace nad projektem ustawy *o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw*, który zawierał regulacje prawne w zakresie lokalizacji inwestycji liniowych, postępowania administracyjnego, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony środowiska oraz ochrony przyrody, zwiększające przewidywalność kierunków rozwoju terenów inwestycyjnych i uproszczenie postępowania administracyjnego oraz potencjalnie lepsze warunki do rozwoju i inwestowania. Przepisy ww. ustawy przewidywały m.in. uwzględnianie w studium i w planach miejscowych inwestycji, których lokalizacja odbywa się w trybie tzw. specustaw i jest wyłączona spod działania przepisów ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Ponadto nowelizacja przewidywała wprowadzenie obowiązku sporządzania planu miejscowego dla inwestycji celu publicznego ujętych w programach zawierających zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

Ze względu na umieszczenie ww. projektu w *Wykazie dokumentów procedowanych bezterminowo* Planu pracy Rady Ministrów na rok 2011 r. oraz brak zgody Zespołu do Spraw Programowania Prac Rządu na dalsze procedowanie, prace nad ww. projektem ustawy zostały wstrzymane w marcu 2011 r..

Działanie 2.33.1. Stworzenie operatorowi systemu przesyłowego możliwości zawierania długoterminowych kontraktów na usługi systemowe w zakresie rezerwy interwencyjnej i odbudowy zasilania krajowego systemu elektroenergetycznego, w szczególności poprzez dostosowanie ustawy – Prawo zamówień publicznych do zamówień na ww. usługi systemowe.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, Prezes Rządowego Centrum Legislacji)

Dnia 2 grudnia 2009 r. została uchwalona ustawa o zmianie ustawy - *Prawo zamówień publicznych*, która umożliwiła OSP oraz OSD zawieranie umów, których przedmiotem są usługi przesyłowe lub dystrybucyjne energii elektrycznej, na czas nieoznaczony.

Działanie 2.34.1. Określenie wielkości mocy interwencyjnych niezbędnych w perspektywie do 2030 r.

oraz

Działanie 2.34.2. Określenie warunków technicznych, jakie są wymagane od jednostek interwencyjnych oraz preferowanych lokalizacji tych jednostek w systemie.

(Termin realizacji: 2010 r., Podmiot komercyjny rekomendowany do realizacji: Operator systemu przesyłowego)

PSE Operator S.A. w ramach projektu „Pozyskanie dostępu do źródeł rezerwy interwencyjnej” wykonał prace koncepcyjne i przygotował dokumenty umożliwiające szybkie uruchomienie dalszych prac w przypadku wystąpienia takiej potrzeby. Może się ona pojawić w zależności od tempa realizacji inwestycji w nowe moce wytwórcze lub jako ekonomicznie uzasadnione źródło pozyskania przez OSP rezerwy operacyjnej w przypadku intensywnego rozwoju energetyki wiatrowej. PSE Operator S.A. realizuje cykliczne analizy badające perspektywy uruchomienia gazowych źródeł wytwórczych we Włocławku i Grudziądzu oraz źródła węglowego w Elektrowni Ostrołęka, które będą podstawą do podjęcia decyzji odnośnie kontynuacji prac w projekcie.

Działanie 2.35.1. Identyfikacja nowych i odtworzeniowych transgranicznych inwestycji sieciowych oraz analiza możliwości pozyskania wsparcia ich realizacji w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007-2013.

(Termin realizacji: 2009/2010 r., Odpowiedzialny – minister właściwy ds. gospodarki)

W 2010 r. podjęto działania mające na celu rozbudowę elektroenergetycznych połączeń transgranicznych umożliwiających przesył energii elektrycznej. Ww. kwestia była przedmiotem spotkań dwu i wielostronnych z udziałem przedstawicieli administracji i przedsiębiorstw energetycznych m.in. z Litwy, Niemiec, Szwecji, Ukrainy, Białorusi, Rosji, Czech, Słowacji, Węgier i Austrii.

Rząd realizował działania mające na celu wzmocnienie połączeń transgranicznych, m.in. monitorując prace przygotowawcze do połączenia elektroenergetycznego Polska-Litwa wraz z rozbudową systemu w Polsce północno-wschodniej, jak również uczestnicząc w analizach zasadności budowy trzeciej linii przesyłowej Polska - Niemcy (Plewiska-Eisenhüttenstadt 400kV), poprzez nadzór nad realizacją projektu w ramach programu TEN-E. Ww. połączenia są także zidentyfikowane jako kluczowe dla regionu w ramach „Baltic Energy Market Interconnection Plan” - BEMIP, którego celem jest pełna integracja Litwy, Łotwy i Estonii z europejskimi rynkami energii elektrycznej.

Stan prac nad realizacją połączenia międzysystemowego Polska – Litwa został przedstawiony w opisie działania 2.35.4.

W 2010 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o przyznaniu wsparcia finansowego z funduszu TEN-E na prace przygotowawcze związane z budową trzeciego połączenia elektroenergetycznego pomiędzy systemami przesyłowymi Polski i Niemiec. W dniu 11 marca 2011 r. operatorzy systemów przesyłowych obu krajów tj. PSE Operator S.A. oraz 50Hertz Transmission GmbH podpisali porozumienie ws. budowy ww. połączenia

międzysystemowego. Połączenie to pozwoli na ograniczenie negatywnych skutków zjawiska przepływów kołowych wywołanych energetyką wiatrową w Niemczech i skutkować będzie zwiększeniem wielkości przepływu handlowego energii, a co za tym idzie przyczyni się do budowy rynku energii UE.

Sprawy budowy połączeń elektroenergetycznych w regionie Europy Środkowo – Wschodniej są także przedmiotem prac Forum regionalnego powołanego 7 grudnia 2009 r. w Brukseli, przy okazji Rady UE ds. Energii. Stosowne *Memorandum o współpracy w zakresie regionalnego rynku energii elektrycznej w Europie Środkowo-Wschodniej* podpisali przedstawiciele 7 delegacji państw członkowskich UE w randze ministerialnej Austrii, Czech, Niemiec, Polski, Węgier, Słowacji i Słowenii. Celem Forum jest ujednolicenie prawa w obszarze energii elektrycznej i przyspieszenie prac nad skoordynowaniem tworzenia jednolitych zasad transgranicznego handlu energią w państwach regionu, w tym wprowadzenia aukcji *implicit* (jednoczesnych na moc przesyłową i energię jako towar) i ujednolicenia zasad kształtowania cen oraz rozwiązaniu problemów pojawiających się we współpracy operatorów i systemów elektroenergetycznych w regionie, jak np. budowy linii transgranicznych i urządzeń sieciowych, rozwiązania kwestii niekorzystnego wzajemnego oddziaływania systemów.

Działanie 2.35.3. Opracowanie planów rozwoju nowych linii elektroenergetycznych i połączeń transgranicznych, z uwzględnieniem kierunku wschodniego, ze wskazaniem które części planu mogą być finansowane ze środków zewnętrznych.

(Termin realizacji: 2010 r., Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych)

W 2010 r. siedmiu największych Operatorów Systemów Dystrybucyjnych opracowało nową edycję projektów planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2011-2015. W 2010 r. również Operator Systemu Przesyłowego opracował aktualizację projektu „Planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2010-2025”. Prezes URE uzgodnił ww. projekty planów rozwoju w zakresie 2011 roku. Uzgodnienie planów rozwoju na kolejne lata nastąpi w pierwszej połowie 2011 r. po przedstawieniu sprawozdania z wykonania zatwierdzonych planów rozwoju sieci.

Działanie 2.35.4 Wsparcie inwestycji sieciowych elektroenergetycznych (w tym połączenia elektroenergetycznego Polska – Litwa) w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 – 2013 oraz regionalnych programów operacyjnych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, zarządy województw)

Projekty związane z rozwojem sieci elektroenergetycznych mogą uzyskać wsparcie ze środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”, działania: 9.2 *Efektywna dystrybucja energii* (szczegółowo opisane w działaniu 1.7.4 niniejszego dokumentu), 9.6 *Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych* (szczegółowo opisane w działaniu 4.7 niniejszego dokumentu), 10.1 *Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego.*

W dniu 6 stycznia 2011 r. Komisja Europejska zaakceptowała pomoc publiczną dla budowy transgranicznego elektroenergetycznego połączenia międzysystemowego Polska – Litwa. Projekt jest realizowany przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator S.A. w ramach działania 10.1. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Procedura zgłoszenia przyznania pomocy państwa rozpoczęła się w dniu 24 maja 2010 r., kiedy złożony został wniosek pre-notyfikacyjny do Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE. Następnie w dniu 18 listopada 2010 r. władze polskie dokonały notyfikacji środka pomocowego. Komisja oceniając wpływ zgłoszonego środka na konkurencję wspólnotową, dwukrotnie zwracała się do władz polskich z prośbą o dodatkowe wyjaśnienia.

Na *Liście projektów indywidualnych dla POIiŚ* na przedmiotową inwestycję zarezerwowano kwotę dofinansowania ze środków UE w wysokości 683,38 mln zł. Dotacja zostanie przeznaczona na rozbudowę sieci elektroenergetycznej w Polsce centralnej i północno-wschodniej oraz budowę połączenia transgranicznego między Polską a Litwą. Inwestycja obejmuje pięć projektów:

- Stacja 400/220/110 kV Ołtarzew (4 km) - ocena została zakończona w dniu 3 grudnia 2010 r.; podpisanie warunkowej umowy o dofinansowanie planowane jest na I kwartał 2011 r.
- Linia Narew – Ostrołęka (120 km + 38 km odcinek Ostrołęka – Łomża) - w dniu 31 grudnia 2010 r. został złożony wniosek o dofinansowanie; podpisanie warunkowej umowy o dofinansowanie planowane jest na IV kwartał 2011 r.
- Linia Ełk – Łomża (86 km x 2 - dwutorowość) - planowane złożenie wniosku o dofinansowanie – grudzień 2011 r.; podpisanie warunkowej umowy o dofinansowanie planowane jest na II kwartał 2012 r.
- Linia Miłosna – Siedlce Ujrzanów (84 km) - planowane złożenie wniosku o dofinansowanie – czerwiec 2011 r.; podpisanie warunkowej umowy o dofinansowanie planowane jest IV kwartał 2011 r.
- Ełk – granica RP (115 km x 2 - dwutorowość) - planowane złożenie wniosku o dofinansowanie – czerwiec 2012 r.; podpisanie warunkowej umowy o dofinansowanie planowane jest na IV kwartał 2012 r.

Spośród powyższych projektów ocenę formalną oraz merytoryczną I i II stopnia, przeprowadzoną przez Instytucję Wdrażającą - Instytut Nafty i Gazu, przeszedł pozytywnie projekt pn. Budowa stacji 400/220/110 kV Ołtarzew. W dniu 31 grudnia 2010 r. spółka PSE Operator S.A. złożyła wniosek o dofinansowanie dla drugiej sekcji projektu tj. Budowa linii Narew - Ostrołęka wraz z rozbudową stacji Ostrołęka i stacji Narew, który obecnie podlega ocenie przeprowadzanej przez Instytut Nafty i Gazu. Wnioski o dofinansowanie dla pozostałych sekcji projekt będą składane sukcesywnie w 2011 i 2012 roku.

Realizacja ww. projektu podlega kwartalnemu monitorowaniu. Odcinek transgraniczny Ełk-Alytus wykonuje spółka Litpol Link, pozostałe prace na terenie Polski (rozbudowa polskiego systemu) są wykonywane przez PSE-Operator S.A. W 2010 r. zakończona została część postępowań przetargowych dla poszczególnych odcinków, to samo dotyczy procedur środowiskowych. Do 2015 r., tzn. do momentu planowanego uruchomienia połączenia Ełk – Alytus, planowana jest realizacja inwestycji w linie i stacje elektroenergetyczne, które umożliwią przesył rzędu 500-600 MW energii elektrycznej pomiędzy obu państwami.

Działanie 2.35.5 Monitorowanie realizacji inwestycji sieciowych w ramach programów operacyjnych.

(Termin realizacji - proces ciągły do czasu zakończenia przedsięwzięcia , Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, zarządy województw)

Projekty polegające na budowie linii przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej podlegają kwartalnemu systemowi monitorowania przez Ministerstwo Gospodarki pełniące funkcję Instytucji Pośredniczącej w systemie wdrażania funduszy UE.

Do 18 dnia każdego miesiąca następującego po upływie kwartału MG przekazuje sprawozdanie kwartalne do Instytucji Zarządzającej PO IiŚ (MRR), zawierające następujące dane:

- a) terminy rozpoczęcia i zakończenia realizacji projektu,
- b) terminy uzyskania niezbędnej dokumentacji: studium wykonalności, decyzji środowiskowej, pozwolenia na budowę,
- c) plan wydatków całkowitych,
- d) plan wydatków kwalifikowanych.

Działanie 2.36.1. Ustalenie metodologii wyznaczania wysokości zwrotu z zainwestowanego kapitału, jako elementu kosztu uzasadnionego w taryfach przesyłowych i dystrybucyjnych dla inwestycji w infrastrukturę sieciową.

(Termin realizacji: od 2010 r., Odpowiedzialny – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

W 2008 r. podjęto działania mające na celu opracowanie spójnych dla całego sektora dystrybucji energii elektrycznej zasad wynagradzania kapitału zaangażowanego w działalność sieciową. Prace wspólnego zespołu PTPIREE i URE w zakresie wypracowania „Metody ustalania wartości regulacyjnej aktywów i zwrotu z zaangażowanego kapitału” zostały zakończone i zaakceptowane przez Prezesa URE w 2009 r. OSD dokonały w 2009 r. wyceny wartości regulacyjnej aktywów zgodnie z opracowaną metodą. Nowa metoda została wykorzystana w procesie zatwierdzania taryf na 2010 r. i 2011 r. Również w kalkulacji zatwierdzonych na te lata taryf OSP uwzględniono nową metodę wynagradzania wartości regulacyjnej aktywów (bazującą na podobnych założeniach jak metoda dla OSD). Powyższe metody określają również zasady wynagradzania kapitału zaangażowanego w działalność sieciową na lata kolejne. Ponadto w 2010 r. opracowano zasady ustalania średnioważonej stopy zwrotu z kapitału zaangażowanego (WACC) w działalność dystrybucyjną i przesyłową na lata 2011-2015. Zasady ustalania WACC znajdują również zastosowanie w odniesieniu do sektora gazowego. W 2010 r. w URE prowadzono działania mające na celu opracowanie zasad kalkulacji taryf na rok 2011 i lata kolejne. Pierwszym elementem tego działania było ustalenie uzasadnionego poziomu nakładów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych oraz różnicy bilansowej.

Obecnie w URE analizowane są przedłożone przez OSD projekty planów rozwoju na lata 2012-2015. W 2010 r. roku uzgodniono wielkość nakładów inwestycyjnych na rok 2011. Przewiduje się, iż w pierwszej połowie 2011 r. uzgodnione zostaną wielkości nakładów inwestycyjnych na lata 2012-2015.

Kontynuowane są również prace nad nowym modelem oceny efektywności OSD, pozwalającym na określenie uzasadnionego poziomu kosztów operacyjnych i różnicy bilansowej na rok 2012 i lata kolejne. W 2010 r. opracowane zostały wstępne założenia modelu do oceny efektywności i po uzyskaniu zweryfikowanych danych za 2010 r., w 2011 r. kontynuowane będą prace mające na celu określenie uzasadnionego poziomu kosztów OSD na lata 2012-2015.

Działanie 2.39. Utrzymanie przez Skarb Państwa większościowego pakietu akcji w PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. oraz kontrolnego, na poziomie pozwalającym zachować władztwo korporacyjne Skarbu Państwa, pakietu akcji w spółce Tauron Polska Energia S.A.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. Skarbu Państwa, minister właściwy ds. gospodarki)

▪ PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Po przeprowadzonym procesie emisji akcji i wprowadzeniu akcji spółki PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. do obrotu publicznego na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie w dniu 6 listopada 2009 r. oraz po objęciu akcji z podwyższonego kapitału zakładowego przez innych akcjonariuszy, Skarb Państwa posiadał 85 %-owy udział w kapitale zakładowym tej Spółki.

Na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. *o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego*, w Grupie Kapitałowej prowadzony był proces konwersji akcji pracowniczych, którego efektem było przeniesienie akcjonariuszy mniejszościowych spółek niższych szczebli struktury grupy kapitałowej do akcjonariatu spółki dominującej tj. spółki PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. Ostatnim etapem tej procedury była realizacja połączenia spółek PGE Górnictwo i Energetyka S.A., PGE Energia S.A. ze spółką PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w trybie art. 492 Kodeksu spółek handlowych. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ww. spółek odbyło się dnia 3 sierpnia 2010 r. W wyniku powyższych operacji Skarb Państwa, po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału zakładowego stał się posiadaczem 79% akcji tej spółki.

Ministerstwo Skarbu Państwa realizując drugi etap prywatyzacji zbyło na Giełdzie Papierów Wartościowych w dniu 8 października 2010r. 10% akcji PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. Kwota transakcji wyniosła blisko 4 mld zł. Transakcja realizowana była w formule budowania przyspieszonej księgi popytu.

Po przeprowadzeniu powyższej transakcji Skarb Państwa posiada aktualnie 1.295.637.952 akcji zwykłych Spółki reprezentujących 69,29% kapitału zakładowego Spółki oraz uprawnionych do wykonywania 1.295.637.952 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki, stanowiących 69,29% ogólnej liczby głosów.

▪ TAURON Polska Energia S.A.

Uwzględniając założenia „Programu dla elektroenergetyki”, w dniu 26 kwietnia 2010 r. na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki TAURON Polska Energia S.A., dokonano podwyższenia kapitału zakładowego Spółki z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy poprzez wniesienie wszystkich należących do Skarbu Państwa akcji spółek: Południowy Koncern Energetyczny S.A., ENION S.A., EnergiaPro S.A., Elektrownia Stalowa Wola S.A. W wyniku tej operacji Skarb Państwa objął 163.110.632 akcje imienne TAURON Polska Energia S.A., a kapitał zakładowy Spółki został podwyższony o kwotę 1.467.995.688 zł. Przedmiotowe podwyższenie kapitału zakładowego uporządkowało strukturę kapitałową w Grupie TAURON.

Skarb Państwa w dniu 30 czerwca 2010 r. za pośrednictwem Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie zbył pakiet 51,66% akcji TAURON Polska Energia S.A. W wyniku zbycia, Minister Skarbu Państwa uzyskał łącznie kwotę 4.211.901.454,86 zł, z czego 10% oferty, tj. 421.190.144,46 zł objęto opcją stabilizacyjną. Ostateczna liczba akcji objętych opcją stabilizacyjną wyniosła 2,80% wszystkich akcji Tauron Polska Energia S.A. Przedmiotowa operacja została przeprowadzona za zgodą Rady Ministrów.

Aktualnie Skarb Państwa jest właścicielem pakietu 41,96% akcji, pozwalającego zachować władztwo korporacyjne w Spółce. Utrzymane zostały odpowiednie zapisy w Statucie TAURON Polska Energia S.A. dotyczące ograniczenia prawa głosu dla akcjonariuszy, którzy przekroczyli 10% ogółu głosów na Walnym Zgromadzeniu, ustanawiając wyjątek od przedmiotowego ograniczenia dotyczący Skarbu Państwa, który wraz z podmiotami zależnymi będzie mógł wykonywać prawo głosu ze wszystkich posiadanych akcji pod warunkiem posiadania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce.

W celu zachowania przez Skarb Państwa kontroli nad Spółką wprowadzono również uprawnienie osobiste w zakresie wpływu na skład Rady Nadzorczej poprzez dodanie paragrafu określającego w precyzyjny sposób tryb powoływania i odwoływania jej członków. Powyższe gwarantuje:

- utrzymanie kontroli nad Spółką w warunkach rozproszenia akcjonariatu. Pojedynczy akcjonariusz nie może wykonywać prawa głosu bezpośrednio lub pośrednio, a więc także łącznie z podmiotami dominującymi lub zależnymi oraz w porozumieniu z innymi podmiotami, więcej niż z 10% ogółu głosów w Spółce. W praktyce zatem Skarb Państwa utrzymuje pełną kontrolę korporacyjną tj. bezwzględną większość głosów na walnym zgromadzeniu, mimo posiadania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce,
- poprzez większościowy udział liczby członków nominowanych przez Skarb Państwa w składzie Rady Nadzorczej Spółki, która zgodnie ze Statutem Spółki powołuje i odwołuje Członków Zarządu, zachowanie kontroli operacyjnej nad Spółką.

Działanie 2.41.1. Przygotowanie nowych zasad regulacji cen ciepła sieciowego poprzez wprowadzenia metody porównawczej.

(Termin realizacji: od 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

Ustawa z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – *Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2010 r. Nr 21, poz. 104) zmieniła ustawę – *Prawo energetyczne* wprowadzając m.in. zasadę, że planowane przychody ze sprzedaży ciepła przyjmowane do kalkulacji cen i stawek opłat w taryfie dla ciepła dla jednostek kogeneracji, oblicza się przy zastosowaniu wskaźnika referencyjnego ustalanego, a następnie ogłaszanego do dnia 31 marca każdego roku przez Prezesa URE.

W dniu 30 marca 2010 r. Prezes URE poinformował o ww. średnich cenach sprzedaży ciepła, umieszczając stosowną informację na stronie internetowej URE. W dniu 3 listopada 2010 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 września 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz. U. Nr 194, poz. 1291), w którym został m.in. określony sposób ustalania wskaźnika referencyjnego. W dniu 16 grudnia 2010 r. Prezes URE ogłosił wskaźnik referencyjny na stronie internetowej URE oraz w Biuletynie URE (Biuletyn URE Nr 1 marzec 2011 r.).

Działanie 2.42.1. Uwzględnienie w planach inwestycyjnych spółek z udziałem Skarbu Państwa zagospodarowania lokalnego potencjału ciepła użytkowego poprzez budowę jednostek skojarzonych.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. Skarbu Państwa)

Spółki z udziałem Skarbu Państwa realizują szereg projektów skojarzonego wytwarzania energii.

Projekty realizowane przez Grupę Kapitałową TAURON:

- 1) Budowa nowego bloku energetycznego o mocy 50 MWe oraz 182 MWt, przystosowanego do produkcji energii elektrycznej oraz ciepła na terenie Elektrociepłowni Bielsko-Biała. Zakończenie inwestycji jest planowane w połowie 2013 r.
- 2) Budowa jednostki kogeneracyjnej opalanej biomasą o mocy 50 MWe i 45 MWt na terenie Elektrowni Jaworzno III. Inwestycja ta została już zatwierdzona przez odpowiednie organy korporacyjne. Zakończenie inwestycji planowane jest na koniec 2012 r.
- 3) Budowa nowego bloku energetycznego o mocy 400 MWe i 240 MWt opalanego gazem ziemnym na terenie Elektrowni Stalowa Wola w ramach wspólnego przedsięwzięcia ze spółką Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Inwestycja ta została już zatwierdzona przez odpowiednie organy korporacyjne i planuje się, że zostanie ukończona w pierwszej połowie 2014 r.
- 4) Budowa nowych mocy wytwórczych w kogeneracji na poziomie 55 MWe i 86 MWt w Elektrociepłowni Tychy oraz modernizacja istniejącej jednostki w celu dostosowania jej do spalania biomasy. Inwestycja ta została już zatwierdzona przez odpowiednie organy korporacyjne, a zakończenie tej inwestycji przewidziane jest na 2016 r.
- 5) Budowa na terenie Elektrociepłowni Katowice bloku opalanego gazem ziemnym o mocy około 135 MWe oraz 88 MWt wytwarzającego w kogeneracji energię elektryczną i ciepło, przy czym docelowe moce zainstalowane i technologie będą jeszcze podlegać weryfikacji po przeprowadzeniu dodatkowych analiz. Dodatkowo, istniejący blok Elektrociepłowni Katowice zostanie dostosowany do współspalania biomasy. Zakończenie inwestycji planowane jest na 2015 r.

Projekty realizowane przez Grupę Kapitałową PGE:

- 1) Budowa kogeneracyjnego bloku gazowo-parowego na terenie istniejącej Elektrociepłowni Pomorzany o mocy ok. 240 MWe i ok. 170 MWt. Planowany termin przekazania do eksploatacji - rok 2015.
- 2) Budowa kogeneracyjnego bloku gazowo-parowego na terenie istniejącej Elektrociepłowni Bydgoszcz o mocy ok. 240 MWe i ok. 170 MWt. Planowany termin przekazania do eksploatacji - rok 2015.
- 3) Budowa kogeneracyjnego bloku gazowo-parowego na terenie istniejącej Elektrociepłowni Gorzów o mocy ok. 240 MWe i ok. 170 MWt. Planowany termin przekazania do eksploatacji - rok 2015.
- 4) Budowa kogeneracyjnego bloku na biomasę na terenie istniejącej Elektrowni Szczecin o mocy ok. 65 MWe i ok. 116 MWt. Planowany termin przekazania do eksploatacji - rok 2012.
- 5) Budowa kogeneracyjnego bloku na biomasę – przeróbka istniejącego kotła węglowego na terenie istniejącej Elektrociepłowni Bydgoszcz o mocy ok. 62 MWe i ok. 105 MWt. Planowany termin przekazania do eksploatacji - rok 2013.
- 6) Budowa EC Gdańsk (projekt w fazie wczesnych analiz przedinwestycyjnych) - rozważane są dwa warianty: I wariant - bloki gazowo parowe 2x400-450 MWe i 600 MWt oraz II wariant - bloki opalane biomasą 2x225/275 MWe i 600 MWt.

Projekty realizowane przez Grupę Kapitałową ENERGA

- 1) Projekt BB20p - „Budowa bloku energetycznego opalanego na biomasę” realizowany przez Spółkę ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. od dnia 14 września 2010 r. Projekt polega na zwiększeniu ilości wytwarzanej energii elektrycznej o ok. 160 000 MWh, poprzez budowę i uruchomienie bloku energetycznego na biomasę o mocy około 20MWe, o sprawności cząstkowej produkcji energii elektrycznej ok. 32% i sprawności całkowitej ok. 62%. Zakończenie projektu i uruchomienie bloku biomasowego jest przewidziane na 1 stycznia 2013 roku, a budżet projektu wynosi ok. 210 mln złotych netto.
- 2) Projekt „ECOWAT 2015” - budowa elektrociepłowni o mocy elektrycznej 150 – 200 MWe produkującej równocześnie parę technologiczną dla potrzeb rafinerii Grupy Lotos w ilości 200 t/h. Projekt prowadzą wspólnie: ENERGA Invest SA i Grupa Lotos SA. Projekt realizowany jest w ramach programu ENERGA ProGaz. Nowa elektrociepłownia ma być zlokalizowana na terenie rafinerii Lotos w Gdańsku i wykorzystywać jako paliwo ciężki komponent oleju opałowego o nazwie „Rose-Pitch”. Zakończenie projektu planowane jest na dzień 31 grudnia 2015.
- 3) Projekt BBK 10 - zwiększenie w ciągu roku produkcji energii elektrycznej o ok. 80 000 MWh poprzez zainstalowanie turbozespołu upustowo – kondensacyjnego o mocy około 10 MWe w Spółce ENERGA Elektrociepłownia Kalisz SA. Przewidywane nakłady na realizację projektu to 162,5 mln zł. Przewiduje się, że projekt BBK 10 do końca II kwartału 2015 roku zostanie zakończony i przekazany do eksploatacji.
- 4) Projekt ITPO Ostrołęka - budowa Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych o wydajności 300 000 Mg odpadów rocznie i mocy 20,5MWe i 10MWt. Obiekt zapewni dostawy energii cieplnej dla miasta Ostrołęka na poziomie 10 MWt w ciągu całego roku i zwiększy wolumen produkcji energii elektrycznej z OZE o 125 000 MWh. Przedsięwzięcie realizowane jest wspólnie przez Spółkę ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA i Remondis Sp. z o.o. – dostawcę technologii.

Projekty realizowane przez Grupę Kapitałową ENEA

Budowa bloku kogeneracyjnego na biomasę w technologii ORC w MEC Sp. z o.o. w Pile wraz z modernizacją sieci ciepłowniczej (inwestycja w istniejące jednostki wytwórcze). Realizacja Projektu będzie polegała na: budowie budynku kotłowni i maszynowni, w którym posadowiony zostanie blok kogeneracyjny w technologii ORC zasilany kotłem na biomasę, budowie magazynu paliwa, placu składowego, powstaną również drogi dojazdowe i technologiczne. Projekt obejmuje:

- Budowę na terenie Kotłowni Rejonowej Koszyce bloku kogeneracyjnego ORC wraz z wyprowadzeniem mocy elektrycznej z generatora poprzez transformator blokowy do rozdzielni średniego napięcia
- Modernizację sieci ciepłowniczych-wykonanie spinki sieci KR Zachód-KR Koszyce oraz wymiana sieci na odcinku ul. Śniadeckich-Łącznej

Obecnie trwają prace związane z organizacją przetargu na wyłonienie wykonawcy (roboty budowlane). Planowane oddanie inwestycji do użytkowania – grudzień 2012.

Działanie 2.42.2. Utrzymanie systemu wsparcia wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Działanie zostało opisane łącznie z zadaniem 1.3.2.

Działanie 2.42.3. Wykorzystanie obowiązków w zakresie przygotowania planów zaopatrzenia gmin w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe do zastępowania wyeksploatowanych rozdzielonych źródeł wytwarzania ciepła jednostkami kogeneracyjnymi.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: jednostki samorządu terytorialnego)

Ustawa o efektywności energetycznej przyjęta przez Sejm 15 kwietnia 2011 r., wprowadza nowe regulacje, które polegają na dodaniu do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe, nowego zadania dotyczącego planowania i organizacji działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii (w tym rozwiązań kogeneracyjnych).

Działanie 2.42.5. Zastosowanie preferencji dla jednostek kogeneracji w przetargach na nowe moce ogłaszane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

Na podstawie art. 16a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, Prezes URE ogłasza, organizuje i przeprowadza przetarg na budowę nowych mocy wytwórczych energii elektrycznej lub realizację przedsięwzięć zmniejszających zapotrzebowanie na tę energię dopiero po stwierdzeniu przez ministra właściwego ds. gospodarki, że istniejące i będące w trakcie budowy moce wytwórcze energii elektrycznej oraz przedsięwzięcia racjonalizujące jej zużycie nie będą w stanie zapewnić długookresowego bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Jak dotąd sytuacja taka nie miała miejsca, w związku z powyższym Prezes URE nie organizował przetargów tego typu.

5.3 Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej

Działania związane z wprowadzeniem energetyki jądrowej prowadzone są w Polsce zgodnie z zaleceniami Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, opartymi na doświadczeniach krajów, które z sukcesem i przy społecznej aprobacie, wdrożyły u siebie program rozwoju energetyki jądrowej.

W zakresie działań mających na celu stymulowanie, ukierunkowywanie i dynamizowanie rozwoju polskiej energetyki jądrowej, na gruncie Ministerstwa Gospodarki funkcjonują: *Spółeczny Zespół Doradców przy Pełnomocniku Rządu do spraw Polskiej Energetyki Jądrowej* oraz *Zespół do spraw Polskiej Energetyki Jądrowej*.

Działanie 3.1.1. Stworzenie ram prawnych dla funkcjonowania instytucji przygotowującej i wdrażającej program polskiej energetyki jądrowej.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki)

W 2010 roku przygotowano i skierowano pod obrady komitetu stałego Rady Ministrów projekt założeń do ustawy o zmianie ustawy Prawo atomowe, który przewidywał m.in. powołanie Agencji Energii Jądrowej, która miała stanowić intelektualne zaplecze o charakterze eksperckim dla Ministra Gospodarki jako organu odpowiedzialnego za wykorzystanie energii jądrowej na społeczno-gospodarcze potrzeby kraju, jednostki

odpowiedzialnej za powstanie i rozwój energetyki jądrowej w Polsce. Przygotowano także plan rozwoju Agencji i oszacowano potrzebne go jego realizacji koszty.

W dniu 22 lutego 2011 roku Rada Ministrów przyjęła założenia do projektu ustawy *o zmianie ustawy Prawo atomowe* i podjęła decyzję, że nie będzie tworzona Agencja Energii Jądrowej. W zamian zostanie wzmocniony kadrowo Departament Energii Jądrowej w Ministerstwie Gospodarki.

Działanie 3.2. Określenie niezbędnych zmian ram prawnych dla wdrożenia programu polskiej energetyki jądrowej oraz przygotowanie i koordynacja wdrażania tych zmian.

(Termin realizacji: 2009-2010 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Państwowej Agencji Atomistyki)

W Ministerstwie Gospodarki prowadzone są prace nad modelem funkcjonowania polskiej energetyki jądrowej oraz odpowiednimi regulacjami prawnymi, w oparciu o wykorzystanie doświadczeń innych krajów posiadających rozwiniętą energetykę jądrową.

W 2010 r. przygotowano i rozesłano do uzgodnień międzyresortowych projekt założeń do ustawy *o energetyce jądrowej* oraz ustawy *o odpowiedzialności cywilnej za szkody jądrowe*.

Celem projektowanej ustawy *o energetyce jądrowej* było stworzenie klarownych i stabilnych ram prawnych obejmujących całokształt procesu inwestycyjnego w zakresie przedsięwzięć związanych z budową w Polsce elektrowni jądrowych i innych obiektów na potrzeby energetyki jądrowej, tak aby możliwe było prowadzenie efektywnej i bezpiecznej działalności w tym zakresie.

W toku prac nad ww. projektami, w trakcie obrad komitetu stałego Rady Ministrów, ustalono, że na bazie przygotowanych przez Ministerstwo Gospodarki rozwiązań prawnych:

- Minister Gospodarki przygotowuje projekt założeń do ustawy *o zmianie ustawy Prawo atomowe*, której celem będzie, oprócz wdrożenia do polskiego porządku prawnego dyrektywy Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiającej wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych; uzupełnienie dotychczasowych uregulowań z zakresu odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową, określenie trybu przygotowywania i aktualizowania strategii państwa w zakresie energetyki jądrowej oraz kwestie związane z obowiązkami operatorów obiektów jądrowych w zakresie informowania społeczeństwa o działalności takich obiektów;
- Minister Skarbu Państwa przygotowuje projekt założeń do ustawy *o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących*. Głównym celem jej uchwalenia jest wprowadzenie przepisów umożliwiających sprawne przeprowadzenie procesu przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie budowy obiektów energetyki jądrowej ze względu na ich znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz duże ryzyko inwestycyjne i finansowe.

Ww. założenia do obu ustaw zostały przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 25 stycznia 2011 r., a same projekty ustaw w dniu 22 lutego 2011 roku i skierowane do Sejmu. W dniu 1 lipca weszły w życie: ustawa z dnia 13 maja 2011 r. *o zmianie ustawy - Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 132 poz. 766) oraz ustawa z dnia 29 czerwca 2011 r. *o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących* (Dz. U. Nr 135 poz. 789).

Działanie 3.3. Przygotowanie projektu Programu Polskiej Energetyki Jądrowej będącego podstawą konsultacji społecznych oraz przeprowadzenie tych konsultacji, a następnie przedstawienie go do zatwierdzenia Radzie Ministrów.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki)

Realizując działania mające na celu dywersyfikację struktury wytwarzania energii elektrycznej, w 2010 r. opracowano projekt *Programu Polskiej Energetyki Jądrowej*, który stanowić będzie kompleksową podstawę działań związanych z wprowadzeniem energetyki jądrowej w Polsce. Program określa m.in. zakres, terminy, koszty i skutki realizacji niezbędnych działań na rzecz wdrożenia energetyki jądrowej w Polsce. Od sierpnia 2010 r. projekt *Programu* podlegał konsultacjom międzyresortowym i społecznym. W styczniu 2011 roku Rada Ministrów przyjęła Informację o stanie prac nad *Programem*.

Projekt *Programu* zostanie uzupełniony o wnioski ze strategicznej oceny oddziaływania *Programu* na środowisko, jak również o wnioski z raportu ewaluacyjnego, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*. Po uzupełnieniu o ww. dokumenty, zaktualizowany projekt *Programu Polskiej Energetyki Jądrowej* zostanie przedstawiony Radzie Ministrów do akceptacji.

Działanie 3.4. Przygotowanie Państwowej Agencji Atomistyki do pełnienia roli dozoru jądrowego i radiologicznego dla potrzeb energetyki jądrowej.

(Termin realizacji: 2010-2011 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska, Prezes Państwowej Agencji Atomistyki)

Opracowywana została koncepcja funkcjonowania Państwowej Agencji Atomistyki (PAA) jako urzędu dozoru jądrowego z uwzględnieniem potrzeb energetyki jądrowej. Określono w niej niezbędne do wprowadzenia zmiany legislacyjne, organizacyjne i funkcjonalne; ustalony zostanie harmonogram wprowadzania tych zmian i osoby odpowiedzialne.

Rządowe Centrum Legislacji we współpracy z Państwową Agencją Atomistyki opracowało projekt ustawy *o zmianie ustawy Prawo atomowe i niektórych innych ustaw*, stanowiący transpozycję dyrektywy Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiającej wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych. Ww. nowelizacja wpływać będzie na rozwój i funkcjonowanie energetyki jądrowej Polsce. Ponadto opracowano projekty rozporządzeń wykonawczych do przygotowywanej ww. nowelizacji.

W dniu 23 września 2010 r. zostało podpisane Porozumienie między Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki Rzeczypospolitej Polskiej a Komisją Dozoru Jądrowego Stanów Zjednoczonych Ameryki (*Nuclear Regulatory Commission*, NRC) o wymianie informacji technicznej i współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego. Celem Porozumienia jest nawiązanie współpracy między PAA i NRC. Oba urzędy pełnią w swoich krajach rolę dozorów jądrowych. Według umowy współpracą objęte zostaną trzy obszary: wymiana informacji technicznych, współpraca w badaniach nad bezpieczeństwem jądrowym oraz szkolenia. Wymiana informacji technicznej obejmie informacje związane z nadzorem nad bezpieczeństwem, postępowaniem z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem oraz oddziaływaniem obiektów jądrowych na środowisko.

W 2010 roku zawarte też zostało porozumienie pomiędzy PAA a Ministerstwem Gospodarki, które przewiduje wspólne działania dla przekształcenia PAA w Komisję Dozoru Jądrowego z dniem 1 stycznia 2014 roku.

Działanie 3.5. Realizacja programu kształcenia kadr dla instytucji związanych z energetyką jądrową.

(Termin realizacji: 2009-2011 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego)

W dniu 13 października 2009 r. Rada Ministrów przyznała Ministrowi Gospodarki, z rezerwy ogólnej, środki finansowe w wysokości 3676 tys. zł, na realizację zadań związanych z rozwojem polskiej energetyki jądrowej, w tym pierwszej fazy programu kształcenia kadr dla instytucji związanych z energetyką jądrową (720 tys. zł).

W Polsce, w chwili obecnej, brakuje kadr przygotowanych do pełnozakresowej realizacji zadań w zakresie energetyki jądrowej. W związku z tym, uruchomione zostały działania w dwóch obszarach. Pierwszy dotyczy utworzenia lub reaktywowania na kilku uczelniach technicznych kierunków i specjalności w zakresie energetyki jądrowej – w tym zakresie podjęte zostały już stosowne rozmowy, które przyniosły efekty. Przykładowo Politechnika Warszawska, Politechnika Wrocławska, Politechnika Śląska, Akademia Górniczo-Hutnicza, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie uruchomiły kierunki studiów i specjalności związane z energetyką jądrową. Przewiduje się także nawiązanie współpracy tych uczelni z odpowiednimi szkołami wyższymi za granicą.

Drugi obszar to szkolenie polskich specjalistów w elektrowniach jądrowych i renomowanych zagranicznych instytucjach zajmujących się energetyką jądrową. W terminie październik-grudzień 2010 roku przeprowadzone zostało we Francji 12-tygodniowe szkolenie 25 polskich edukatorów (w 2009 r. przeszkolono 20 edukatorów).

Poszukuje się możliwości szkoleń także w innych krajach – np. w Japonii, Korei, Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii.

W ramach Projektów realizowanych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (działanie 4.1 w trybie konkursowym), przedmiotowej tematyki dotyczy 1 projekt: Interdyscyplinarne Studia Doktoranckie „Zaawansowane Materiały dla Nowoczesnych Technologii i Energetyki Przyszłości”. Okres realizacji projektu to 01.01.2009 - 31.12.2015, a kwota przyznanego dofinansowania: 12 420 900 zł, w tym na rok 2010 - 1 596 550 zł.

Tematyka projektu będzie obejmować kierunki badań, które zostały uznane za strategiczne w krajach Unii Europejskiej i określone kryptonimami Info, Bio, Techno, Basic. Proponowane studia doktoranckie będą oferowały interdyscyplinarne kształcenie i badania naukowe z zakresu informatyki stosowanej, problemów energetyki, fizyki i chemii zaawansowanych materiałów, które mają (będą miały) zastosowanie w najnowszych (przyszłych) technologiach. Prowadzone będą badania naukowe i kształcenie doktorantów w zakresie projektowania i otrzymywania nowych materiałów i nanourządzeń do celów obecnej i przyszłej techniki, która decyduje o zrównoważonym rozwoju cywilizacyjnym XXI wieku. Są to: nanoelektronika, spintronika, elektronika molekularna, biotechnologie, chemia produktów ekologicznych oraz technologie energetyki przyszłości, bazujące na wykorzystaniu zarówno jądrowych, jak i konwencjonalnych źródeł energii. Końcowym efektem projektu będzie wykształcenie grupy 60 młodych doktorów.

Ponadto, w ramach priorytetu IV Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, istnieje możliwość określania konkretnych kierunków studiów, które mogą być wspierane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, przede wszystkim w ramach zadania 4.1.2 Zwiększenie

liczby absolwentów o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy. W przedmiotowym zadaniu, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeprowadza konkursy dotyczące tzw. „zamawiania kształcenia” na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych. W 2010 r. na program kierunków zamawianych przeznaczono ponad 200 mln zł. Na liście „kierunków zamawianych” znalazła się energetyka, w ramach której uczelnie mogą tworzyć kierunek unikatowy „energetyka jądrowa”.

Szkoły wyższe są autonomiczne i same decydują o wyborze kierunków studiów na swoich uczelniach. Kierunki te zostały określone w rozporządzeniu *Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2006 r. w sprawie nazw kierunków studiów* (Dz.U.06.121.838 z późn. zm.). Nie ma w nim kierunku pod nazwą „energetyka jądrowa”. Jednak uczelnie mogą tworzyć specjalność w wymienionym zakresie na kierunku studiów, w ramach uprawnienia rady podstawowej jednostki organizacyjnej do uchwalania planów studiów i programów nauczania. Doskonalenie kadr odbywa się także w ramach studiów podyplomowych z zakresu energetyki jądrowej prowadzonych w większości uczelni o profilu technicznym.

Działanie 3.6. Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej i edukacyjnej, dotyczącej Programu Polskiej Energetyki Jądrowej.

(Termin realizacji: 2009-2012 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. oświaty i wychowania)

Na zlecenie Ministerstwa Gospodarki opracowany został w 2009 roku projekt kampanii informacyjnej, z uwzględnieniem przeprowadzonego przez Centrum Badań Opinii Społecznych badania poziomu akceptacji energetyki jądrowej wśród społeczeństwa. Badanie to potwierdziło wzrastające poparcie społeczne dla rozwoju w Polsce energetyki jądrowej.

W 2010 r. prowadzone były działania mające na celu wybór firmy do przygotowania i realizacji kampanii informacyjnej.

Równocześnie przygotowywano pierwsze partie materiałów edukacyjnych, które zostaną przekazane do szkół.

W 2011 r. przewiduje się rozpoczęcie kampanii informacyjnej i dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Działanie 3.7. Analizy lokalizacyjne dla elektrowni jądrowych.

(Termin realizacji: 2009-2011 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska, , Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: wybrani inwestorzy do budowy elektrowni jądrowych)

W 2010 roku na zlecenie Ministerstwa Gospodarki sporządzona została lista kryteriów wyboru potencjalnych lokalizacji elektrowni jądrowej. W oparciu o ww. kryteria i założenia metodologiczne do badań i procedur, wykonano ranking 27 z 28 zgłoszonych lokalizacji (1 lokalizacja nie spełniała wymagań). Zarezerwowano w budżecie NFOŚiGW środki na wykonanie szczegółowych analiz dla 3 wybranych lokalizacji elektrowni jądrowych. W związku z finansowaniem przez NFOŚiGW ww. analiz, odstąpiono od zabezpieczenia środków na ten cel w budżecie państwa.

W dniu 31 grudnia 2010 r. Ministerstwo Środowiska ogłosiło przetarg nieograniczony na realizację zadania pt. „Rozpoznanie i kartograficzny obraz neotektonicznej i współczesnej mobilności obszaru Polski w kontekście bezpiecznej lokalizacji elektrowni jądrowych”.

Celem przedsięwzięcia jest zebranie kompletu danych charakteryzujących młodą aktywność geodynamiczną Polski oraz wypracowanie metodyki ich spójnej interpretacji dla oceny bezpieczeństwa lokalizacji elektrowni jądrowych. Dzięki dokładnemu rozpoznaniu budowy geologicznej w rejonach planowanych lokalizacji elektrowni jądrowych uzyskany zostanie zbiór informacji, dzięki którym wybór miejsca budowy elektrowni jądrowej będzie najlepszy z możliwych tzn. będzie zabezpieczony od wszelkich wstrząsów i ruchów skorupy ziemskiej, co pozwoli na zastosowanie optymalnych rozwiązań i technik budowlanych. Realizacja ww. przedsięwzięcia zostanie dofinansowana ze środków NFOŚiGW w kwocie 2 580 300 zł.

Udział Prezesa PAA w przedmiotowym działaniu wynikał będzie ze znowelizowanej ustawy *Prawo atomowe* i polegał będzie na szczegółowej ocenie lokalizacji obiektu jądrowego z punktu widzenia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej. Prezes PAA przekazał w 2009 r. do PGE S.A. wytyczne lokalizacyjne dotyczące elektrowni jądrowych.

Zakres oceny lokalizacji obiektu jądrowego z punktu widzenia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej zostanie określony w rozporządzeniu Rady Ministrów, które opracuje PAA. Umieszczenie tej informacji będzie dla inwestora sygnałem, że będzie miał możliwość zapoznania się z wykazem elementów branych pod uwagę przy ocenie dokonywanej przez Prezesa PAA.

Działanie 3.8. Analizy lokalizacyjne dla składowiska odpadów promieniotwórczych wraz z projektem składowiska i przygotowaniem jego budowy

(Termin realizacji: 2009-2012 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Państwowy Instytut Geologiczny)

Zarządzeniem Ministra Gospodarki z 27 sierpnia 2009 r. powołano *Zespół do spraw opracowania „Krajowego planu postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym”*. W jego skład weszli przedstawiciele urzędów i instytucji związanych z gospodarką odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym. Oprócz przygotowania *Krajowego planu* jego zadaniem jest także przygotowanie informacji i propozycji rozwiązań na potrzeby *Programu Polskiej Energetyki Jądrowej*.

Ponadto, zarezerwowano w budżecie NFOŚiGW środki na wykonanie analizy dotychczasowych opracowań w zakresie lokalizacji dla składowiska odpadów promieniotwórczych oraz na tej podstawie wyznaczenie 3 optymalnych lokalizacji ww. składowiska. Dla wytypowanych lokalizacji przewiduje się prowadzenie szczegółowych badań, które ostatecznie doprowadzą do ustalenia jednej konkretnej lokalizacji składowiska. Trwają przygotowania do rozpoczęcia procedury przetargowej.

Minister Środowiska pozytywnie zaopiniował wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia pn. *„Opracowanie metodyki oceny bezpieczeństwa i wybór optymalnej lokalizacji płytkiego składowania odpadów promieniotwórczych nisko- i średnioaktywnych”*, złożony do NFOŚiGW przez Ministra Gospodarki. Wniosek o dofinansowanie do kwoty 10 272 000 zł zostanie rozpatrzony przez Zarząd NFOŚiGW w 2011 r.

Działanie 3.9. Budowa zaplecza naukowo-badawczego oraz wspieranie prac nad nowymi technologiami reaktorów i synergią węglowo-jądrową. Przygotowanie programu udziału Polski we wszystkich fazach cyklu paliwowego.

(Termin realizacji: 2009-2011 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, minister właściwy ds. nauki)

W październiku 2009 r. Rada Ministrów przyznała Ministrowi Gospodarki środki finansowe w wysokości 3676 tys. zł na realizację zadań związanych z rozwojem polskiej energetyki jądrowej, w tym na utrzymanie infrastruktury technicznej zaplecza naukowo-badawczego 2956 tys. zł. Środki te zostały w formie dotacji przekazane do Instytutu Chemii i Techniki Jądrowej oraz Instytutu Problemów Jądrowych w Otwocku-Świerku. Ww. fundusze zostały wykorzystane na wykonanie najpilniejszych prac związanych z poprawą infrastruktury technicznej obu Instytutów.

W 2010 roku rozpoczęto proces łączenia Instytutu Problemów Jądrowych i Instytutu Energii Atomowej. W wyniku ich połączenia ma powstać: Narodowe Centrum Badań Jądrowych, które będzie miało status państwowego instytutu badawczego. Łączenie powinno się zakończyć do końca czerwca 2011 roku. Powinno to usprawnić proces rozwoju zaplecza naukowo-badawczego.

Zwrócono się do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego o wprowadzenie do Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia zapisów umożliwiających objęcie energetyki jądrowej interwencją programowania na lata 2007-13 w zakresie programów kształcenia kadr, budowy i utrzymania infrastruktury technicznej energetyki jądrowej, jednak na dokonanie stosownych zmian, zdaniem MRR jest już za późno. Dlatego powołano Grupę Roboczą MG-MRR, która zajmie się kwestią jak najszybszego uczestnictwa energetyki jądrowej w nowej perspektywie finansowej UE.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego w czerwcu 2010 r. zlecił Narodowemu Centrum Badań i Rozwoju przeprowadzenie strategicznego projektu badawczego w zakresie energetyki jądrowej pt. „Technologie wspomagające rozwój bezpiecznej energetyki jądrowej”. Na realizację projektu zaplanowano 50 mln zł.

Dyrektor NCBiR ogłosił 30 września 2010 r. konkursy na wykonanie następujących zadań badawczych w ramach strategicznego projektu:

1. Rozwój technologii reaktorów IV generacji – głównie HTR, GCFR, LFR mających strategiczne znaczenie dla programu synergii jądrowej;
2. Badania i rozwój technologii dla kontrolowanej fuzji termojądrowej;
3. Podstawy zabezpieczenia potrzeb paliwowych polskiej energetyki jądrowej;
4. Rozwój technik i technologii wspomagających gospodarkę wypalonym paliwem i odpadami promieniotwórczym;
5. Analiza możliwości i kryteriów udziału polskiego przemysłu w rozwoju energetyki jądrowej;
6. Rozwój metod zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej dla bieżących i przyszłych potrzeb energetyki jądrowej.

Termin na składanie ofert na wykonanie zadań badawczych minął 30 grudnia 2010 r.

W ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dofinansowywało następujące projekty w obszarze energetyki jądrowej (termin realizacji 2008-2015):

- Foresight dla energetyki termojądrowej (Instytut Fizyki Plazmy i Laserowej Mikrosyntezy im. Sylwestra Kaliskiego);
- Analiza możliwości pozyskiwania uranu dla energetyki jądrowej z zasobów krajowych (Instytut Chemii i Techniki Jądrowej);

- Analiza efektów wykorzystania toru w jądrowym reaktorze energetycznym (Instytut Energii Atomowej POLATOM);
- Centrum Radiochemii i Chemii Jądrowej na potrzeby energetyki jądrowej i medycyny nuklearnej (Instytut Chemii i Techniki Jądrowej);
- Centrum Informatyczne w Świerku: infrastruktura i usługi dla energetyki (Instytut Problemów Jądrowych im. A. Sołtana).

Dofinansowanie ogółem na cały okres ww. projektów wynosi 138,4 mln zł (w tym 117,6 mln zł z budżetu UE). Wartość rozliczonych środków w 2010 r. wyniosła 4,2 mln zł.

Ponadto, w 2010 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego finansowało 15 międzynarodowych projektów badawczych o tematyce związanej z powyższym działaniem. Na ww. projekty przyznano łączną kwotę ponad 26,889 mln zł, z której w 2010 r. wydatkowano ponad 8,852 mln zł.

Działanie 3.10. Przygotowanie udziału polskiego przemysłu w programie energetyki jądrowej.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. gospodarki, Państwowa Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości)

We współpracy z krajowymi przedsiębiorstwami prowadzone jest rozeznanie - inwentaryzacja krajowego potencjału przemysłowego, który mógłby rozpocząć przygotowania do ubiegania się o realizację zamówień o klasie jakości wymaganej w przemyśle jądrowym.

Ministerstwo Gospodarki zachęca na Konferencjach i spotkaniach przedstawicieli polskiego przemysłu do udziału w realizacji *Programu Polskiej Energetyki Jądrowej*.

Działanie 3.11. Przygotowanie planów dostosowania sieci przesyłowej dla elektrowni jądrowych.

(Termin realizacji: 2009-2012 r., Podmiot komercyjny rekomendowany do realizacji - operator systemu przesyłowego)

PSE Operator – operator systemu przesyłowego przygotował dokumenty: „Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2010-2025” i „Informacja o planach działań dotyczących inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Uwzględniają one rozwój w Polsce energetyki jądrowej. Przewiduje się dalsze uczestnictwo PSE Operatora w wyborze lokalizacji dla elektrowni jądrowych.

Działanie 3.12. Rozpoznawanie zasobów uranu na terytorium Polski.

(Termin realizacji: 2009-2012 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Pełnomocnik rządu ds. polskiej energetyki jądrowej, minister właściwy ds. środowiska)

W 2010 r. zakończono jeden z zaplanowanych do realizacji tematów przedstawiający wstępne perspektywy udokumentowania złóż uranu w Polsce na podstawie danych archiwalnych. Na zlecenie Ministerstwa Środowiska została sporządzona „Ocena możliwości występowania mineralizacji uranowej w Polsce na podstawie wyników prac geologiczno-poszukiwawczych”, współfinansowana ze środków NFOŚiGW.

Aktualnie trwają prace nad zakresem rzeczowym i kartą programową kolejnego przedsięwzięcia (planowanego do realizacji ze środków NFOŚiGW) w przedmiocie rozpoznawania możliwości występowania i eksploatacji złóż rud uranu na obszarze syneklizy perybałtyckiej wraz z opracowaniem metodyki dokumentowania złóż uranu.

5.4 Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw

Działanie 4.1.2. Rozważenie zasadności i ewentualne wprowadzenie rozwiązań mających na celu nadanie statusu celu publicznego inwestycjom w wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Zadanie było przedmiotem wszechstronnej analizy wykonanej dla potrzeb Ministerstwa Gospodarki. Projekt przyznania statusu inwestycji celu publicznego (ICP) inwestycjom w odnawialne źródła energii (OZE) został przedstawiony przez Komisję Przyjazne Państwo w projekcie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami. Powyższy projekt został oceniony negatywnie w Stanowisku Rządu do tego projektu.

Działanie 4.1.3. Przygotowanie Planu działań na rzecz wzrostu wykorzystania OZE do 2020 roku przedstawiającego ścieżki dochodzenia do 15% udziału OZE w energii finalnej w podziale na energię elektryczną, ciepło i chłód oraz energię odnawialną w transporcie.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Realizując jeden z wymogów dyrektywy 2009/28/WE, Ministerstwo Gospodarki przygotowało *Krajowy plan działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych*. Dokument przedstawia ścieżki dochodzenia do 15% udziału OZE w energii finalnej w podziale na energię elektryczną, ciepło i chłód oraz energię odnawialną w transporcie do 2020 roku w Polsce. Ww. dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 7 grudnia 2010 r., a następnie przekazany do Komisji Europejskiej 9 grudnia 2010 r.

Działanie 4.1.4. Analiza niezbędnych zmian prawnych potrzebnych do wprowadzenia dyrektywy w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W 2009 r. na zlecenie Ministerstwa Gospodarki opracowano *Analizę aspektów prawnych w zakresie wdrażania Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE*. W analizie przedstawiono propozycję transpozycji dyrektywy, która w głównej mierze odnosi się do zmiany przepisów prawnych w ustawie *Prawo energetyczne*.

Działanie 4.1.5. Wdrożenie do krajowego prawa dyrektywy w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W celu zdrożenia dyrektywy 2009/28/WE, w Ministerstwie Gospodarki w 2010 r. prowadzono prace nad projektem ustawy *o energii ze źródeł odnawialnych*. Ustawa będzie obejmować przepisy dla energetyki odnawialnej jednym dedykowanym aktem normatywnym, w tym doprowadzi m.in. do wyodrębnienia i usystematyzowania mechanizmów wsparcia dla energii z OZE zawartych w przepisach ustawy – *Prawo energetyczne*. Celem nowej regulacji jest skierowanie większego systemowego wsparcia dla zrównoważonego rozwoju sektora energetyki odnawialnej.

Ponadto, w Ministerstwie Gospodarki opracowano założenia do projektu ustawy *o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych* implementującej przepisy dyrektywy 2009/28/WE. Ww. projekt założeń znajduje się w trakcie konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych.

Działanie 4.2. Utrzymanie mechanizmów wsparcia dla producentów energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, np. poprzez system świadectw pochodzenia.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Na potrzeby opracowania ustawy *o energii ze źródeł odnawialnych*, w Ministerstwie Gospodarki trwają prace nad analizą efektywności kosztowej obowiązujących mechanizmów wsparcia dla OZE. Na potrzeby dokonania ww. analizy, zlecono opracowanie dokumentu pt. „*Dostosowanie systemu wsparcia dla energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii do zmian zachodzących w kosztach wytwarzania energii z paliw kopalnych*”. Ww. raport pozytywnie ocenia aktualnie obowiązujący system wsparcia z punktu widzenia rozwoju OZE w Polsce.

Przygotowywany projekt ustawy *o energii ze źródeł odnawialnych*, przewiduje optymalizację funkcjonującego mechanizmu wsparcia dla OZE.

Działanie 4.3.1 Zmiana regulacji prawnych dotyczących biokomponentów i biopaliw ciekłych, w szczególności w zakresie:

- zwiększenia udziału biokomponentów w paliwach ciekłych (benzynie i oleju napędowym),
- zmian sposobu obliczania realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego,
- umożliwienia przenoszenia nadwyżek dotyczących wypełnienia Narodowego Celu Wskaźnikowego między podmiotami zobowiązanymi do jego realizacji,
- stworzenia możliwości wypełnienia Narodowego Celu Wskaźnikowego poprzez zastosowanie nowych technologii produkcji biopaliw ciekłych i objęcie tych paliw systemem ulg i zwolnień podatkowych (np. ulga w podatku akcyzowym).

oraz

Działanie 4.3.2. Dostosowanie wymagań jakościowych dla biokomponentów i biopaliw ciekłych do nowych norm celem umożliwienia wprowadzania na rynek nowych rodzajów biopaliw ciekłych – praca ciągła.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. finansów publicznych)

W 2010 r. w Ministerstwie Gospodarki przygotowano projekt ustawy *o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw*, której przepisy umożliwią dodawanie większych niż dotychczas ilości biokomponentów do paliw ciekłych. W grudniu 2010 r. przedmiotowy projekt został skierowany

do rozpatrzenia przez Komitet Stały Rady Ministrów (przyjęty przez Komitet w dniu 17 stycznia 2011r.).

Jednocześnie, w 2010 r. w Ministerstwie Gospodarki przygotowano projekt założeń projektu ustawy *o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych*. Wprowadza on m.in. możliwość przenoszenia nadwyżek wykonania Narodowych Celów Wskaźnikowych pomiędzy podmiotami zobowiązanymi do ich realizacji oraz stwarza możliwość zaliczania do realizacji NCW nowych rodzajów biopaliw. Przedmiotowy projekt został poddany uzgodnieniom międzyresortowym i konsultacjom społecznym. Trwają prace nad przygotowaniem nowej wersji projektu założeń, w którym zostaną uwzględnione ustalenia konferencji uzgodnieniowych. Zostanie on rozesłany do konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych.

Ponadto, w 2010 r. do ustawy *o biokomponentach i biopaliwach ciekłych* wprowadzono przepis, zgodnie z którym od 1 stycznia 2012 r. zostanie utworzony fundusz promocji wytwarzania i wykorzystania biokomponentów i biopaliw ciekłych.

W trakcie 2010 roku wydano również rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie *metod badania jakości biopaliw ciekłych* oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie *wymagań jakościowych dla biokomponentów, metod badań jakości biokomponentów oraz sposobu pobierania próbek biokomponentów*.

W Ministerstwie Gospodarki przygotowano projekt zmian do *Wieloletniego programu promocji biopaliw lub innych paliw odnawialnych na lata 2008-2014*. W pierwszym kwartale 2011 r. przedmiotowy projekt zostanie poddany konsultacjom.

Działanie 4.3.3. Analiza zasadności utrzymania dotychczasowych instrumentów wsparcia o charakterze podatkowym w związku z zakończeniem w dniu 30 kwietnia 2011 roku funkcjonowania notyfikowanego programu pomocy publicznej.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W styczniu 2010 r. Rada Ministrów przyjęła *Kompleksową informację na temat realizacji Wieloletniego programu promocji biopaliw lub innych paliw odnawialnych na lata 2008 - 2014*. Zgodnie z zapisami ww. dokumentu informacji celowe było dokonanie przeglądu *Wieloletniego programu...* oraz wypracowanie propozycji działań umożliwiających skuteczną realizację celów w nim zapisanych.

Dokonano analizy obowiązujących mechanizmów wsparcia rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych. W wyniku przeprowadzonej analizy wprowadzono zmiany w ustawie *o podatku akcyzowym*, ograniczając ulgi w podatku akcyzowym do biopaliw ciekłych z wysoką zawartością biokomponentów (nowa ulga ma obowiązywać po 30 kwietnia 2011 r. pod warunkiem ogłoszenia pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej do 31 grudnia 2011 r.).

Zdecydowano również, że po 30 kwietnia 2011 r. nie będzie obowiązywało odliczenie podatku CIT dla wytwórców biokomponentów.

Działanie 4.4.1. Przygotowanie systemu promowania wykorzystania ciepła i chłodu z zasobów geotermalnych (w tym przy użyciu pomp ciepła) oraz energii słonecznej (przy zastosowaniu kolektorów słonecznych).

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. finansów publicznych)

Przygotowano projekty aktów wykonawczych do projektu ustawy *o energii ze źródeł odnawialnych*, w tym: projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki ws. *zasad uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia ciepła z biomasy w kogeneracji*

oraz projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki ws. *certyfikacji instalatorów urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii*.

Procedowanie projektów rozpocznie się po przyjęciu przedmiotowej ustawy.

Działanie 4.4.2. Dokonanie analizy zasadności wprowadzenia dodatkowych mechanizmów wsparcia dla ciepła i chłodu sieciowego wytwarzanego w odnawialnych źródłach energii.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Na potrzeby opracowania projektu ustawy *o energii ze źródeł odnawialnych*, w Ministerstwie Gospodarki sporządzono projekt analizy, którą objęto zarówno wytwarzanie ciepła w skojarzeniu z energią elektryczną, jak i wytwarzane oddzielnie. Przeanalizowano pod względem technicznym oraz ekonomicznym metody wytwarzania ciepła: konwencjonalne, odnawialne oraz w skojarzeniu. Ww. analiza potwierdza zasadność wdrożenia nowych mechanizmów wsparcia wytwarzania ciepła z OZE.

Działanie 4.5.1. Przyjęcie przez Radę Ministrów dokumentu „Kierunki rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce w latach 2010-2020”.

(Termin realizacji: 2009 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W dniu 13 lipca 2010 r. Rada Ministrów zatwierdziła dokument „*Kierunki rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce w latach 2010-2020*”, którego zasadniczym elementem jest optymalizacja systemu prawno-administracyjnego w zakresie zakładania biogazowni rolniczych w Polsce oraz wskazanie możliwości współfinansowania tego typu instalacji ze środków publicznych, zarówno krajowych jak i Unii Europejskiej, dostępnych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych. Wdrożenie tych działań usprawni proces tworzenia do 2020 roku średnio jednej biogazowni rolniczej w każdej gminie, przy założeniu posiadania przez gminę odpowiednich warunków do uruchomienia takiego przedsięwzięcia.

Działanie 4.5.2. Usuwanie barier rozwoju biogazowni rolniczych zidentyfikowanych w Programie „Kierunki rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce”.

(Termin realizacji: od 2009 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rolnictwa, minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. oświaty i wychowania, minister właściwy ds. finansów publicznych -współpraca, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

W związku z obserwowanym dynamicznym rozwojem wykorzystania odnawialnych źródeł energii, Ministerstwo Gospodarki przygotowało zestaw rozwiązań mających usprawnić procesy rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii (w tym biogazu rolniczego) i zawarło go w projekcie ustawy *o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, który został przyjęty przez Sejm w dniu 8 stycznia 2010 r. W ustawie stworzono podstawę prawną do podłączania biogazowi do gazowych systemów przesyłowych. Skorelowano system świadectw biogazu z systemem świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w OZE (tzw. świadectw zielonych). Zaproponowany system wsparcia produkcji biogazu rolniczego z uwagi na nie w pełni dotychczas wykorzystany potencjał odnawialnych źródeł energii w Polsce nie spowoduje wzrostu kosztów funkcjonowania całego systemu wsparcia i tym samym wzrostu obciążeń dla odbiorców końcowych. Działalność w zakresie wytwarzania biogazu rolniczego lub wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego wymagać będzie jedynie wpisu do rejestru.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach wdrażania *Kierunków rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce na lata 2010-2020*, realizowało zadania o charakterze legislacyjnym, mające na celu usunięcie barier administracyjnych i prawnych utrudniających rozwój biogazowni rolniczych. Kontynuowano prace nad nowelizacją ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. *o nawozach i nawożeniu*. Projekt ustawy znajduje się na etapie konsultacji międzyresortowych o zawiera m.in. przepisy ułatwiające nawozowe zagospodarowanie produktów pofermentacyjnych powstających w procesie produkcji biogazu rolniczego z fermentacji nawozów naturalnych, biomasy roślinnej pochodzącej z rolnictwa i biomasy leśnej. Projekt określa zasady obrotu produktami pofermentacyjnymi oraz ich zbywania do bezpośredniego rolniczego zagospodarowania. Produkty pofermentacyjne wyprodukowane w biogazowni rolniczej w gospodarstwie rolnym, przeznaczone do rolniczego wykorzystania, będą mogły być stosowane na analogicznych zasadach jak nawozy naturalne bez konieczności spełniania dodatkowych formalności.

Ponadto, w ramach prac nad nowym rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie *procesu odzysku R10*, dokonano uproszczenia procedury wykorzystania w celu nawożenia lub ulepszenia gleb, substancji powstających w procesie beztlenowego rozkładu obornika, gnojówki, gnojowicy, odpadów roślinnych pochodzących z rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego. Projektowane rozporządzenie jest zbieżne z ustawą *o nawozach i nawożeniu*. Projekt był notyfikowany Komisji Europejskiej i obecnie został przekazany do podpisu Ministra Środowiska.

. W 2010 r. na etapie projektowania rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie *przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*, wyłączono z grupy przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko instalacje biogazu rolniczego o mocy do 0,5 MW. W celu dokonania oceny poprawności transpozycji przepisów dyrektywy Rady 85/337/EWG, projekt rozporządzenia wraz z uzasadnieniem został przekazany do KE.

Trwają prace nad zmianą rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r. w sprawie *warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie*. W 2010 r. prowadzone były konsultacje m.in. z podmiotami zainteresowanymi inwestowaniem w biogazownie rolnicze. Na ich podstawie zostaną przygotowane propozycje zmian poszczególnych zapisów rozporządzenia, które wymagają aktualizacji bądź zmian w zakresie usuwania barier powstawania biogazowni rolniczych.

Ponadto w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 dokonano zmiany w zakresie działania *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* polegającej na zwiększeniu poziomu wsparcia na inwestycje związane z produkcją biogazu rolniczego do poziomu 500 tys. zł. Powyższa zmiana została przekazana do KE w celu zatwierdzenia.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2010 r. kontynuuje finansowanie 5 projektów badawczych i projektów badawczych rozwojowych w zakresie biogazu.

Ponadto, w ramach prowadzonego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju programu strategicznego „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii” ogłoszono konkursy na realizację 4 zadań badawczych, w tym na „Opracowanie zintegrowanych technologii wytwarzania paliw i energii z biomasy, odpadów rolniczych i innych”.

Działanie 4.5.3. Sporządzenie przewodnika dla inwestorów zainteresowanych realizacją budowy biogazowni rolniczych, zawierającego m.in. typowe projekty biogazowni.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Na zlecenie Ministerstwa Gospodarki w 2010 r. opracowano dzieło „Przewodnik dla inwestorów zainteresowanych budową biogazowni rolniczych”. Kompleksowy materiał obejmuje zagadnienia dotyczące: potencjału rozwojowego sektora biogazowni rolniczych w Polsce; wsparcia dla biogazu w wybranych państwach europejskich; dostępnych na rynku technologii biogazowych i substratów do ich produkcji; etapów procesu inwestycyjnego budowy biogazowni rolniczej; aspektów prawnych związanych z procesem inwestycyjnym i funkcjonowaniem biogazowni rolniczych; charakterystyki wybranych, funkcjonujących w kraju, biogazowni rolniczych; zagadnień ekonomicznych oraz montażu finansowego inwestycji w biogazownie rolnicze.

Dokument zostanie umieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki.

Działanie 4.5.4. Przeprowadzenie, we współpracy z samorządem lokalnym, kampanii informacyjnej przekazującej pełną i precyzyjną informację na temat korzyści wynikających z budowy biogazowi.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W celu przekazania pełnej i precyzyjnej informacji na temat korzyści wynikających z budowy biogazowni rolniczych w Ministerstwie Gospodarki w 2010 r. odbyły się spotkania z przedstawicielami samorządu oraz Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów, omawiające propozycje działań gwarantujących dotarcie do możliwie najszerzego grona odbiorców.

Przetłumaczono na język niemiecki i angielski dokument „Kierunki rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce w latach 2010-2020”, który został zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki. Opracowany materiał informacyjny został przekazany do Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji Ambasad RP, Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., itp. w celu promowania za granicą inwestycji w biogazownie rolnicze w Polsce.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadziło działania informacyjno – edukacyjne, mające na celu promowanie odnawialnych źródeł energii, w szczególności biogazu rolniczego. W 2010 r. prowadzono kampanię informacyjną w celu zwiększenia świadomości społecznej dotyczącej inwestycji oraz eksploatacji biogazowi rolniczych.

Ponadto, w ramach propagowania rozwoju biogazowi rolniczych, przedstawiciele MG i MRiRW biorą udział w konferencjach i szkoleniach organizowanych przez samorządy i organizacje, podczas których promują powstawanie biogazowni rolniczych i prezentują podejmowane w tym zakresie działania.

Działanie 4.5.5. Monitorowanie wdrażania programu „Kierunki rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce w latach 2010-2020”.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Ze względu na krótki okres obowiązywania (od lipca 2010 r.), monitoring realizacji „Kierunków rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce w latach 2010-2020” zostanie przeprowadzony w 2011 r., po otrzymaniu od instytucji i jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie dokumentu informacji nt. stanu wprowadzania stosownych działań. Informacje takie należy przygotowywać na zakończenie każdego roku kalendarzowego.

Działanie 4.6.1. Identyfikacja barier prawnych uniemożliwiających lub utrudniających budowę farm wiatrowych na morzu.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W celu realizacji zadania, zorganizowano w Ministerstwie Gospodarki szereg spotkań.

W szczególności w dniu 4 lutego 2010 r. odbyło się spotkanie w sprawie wypracowania koncepcji dotyczącej rozbudowy elektroenergetycznych linii przesyłowych umożliwiających przyłączenie polskich morskich farm wiatrowych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE); pozyskania danych i opinii niezbędnych do podjęcia decyzji w sprawie zaangażowania Polski w budowę międzynarodowej morskiej kablowej linii energetycznej *Supergrid*.

W toku prac uzgodnieniowych nad projektem dokumentu *Polityka morska Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020 r.* Ministerstwo Gospodarki zgłosiło do Ministerstwa Infrastruktury postulat identyfikacji barier prawnych uniemożliwiających lub utrudniających budowę farm wiatrowych na morzu.

Działanie 4.6.2. Przygotowanie projektów zmian prawnych usuwających zidentyfikowane bariery, w szczególności zmian w ustawie o obszarach morskich RP i administracji morskiej.

(Termin realizacji: od 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. gospodarki morskiej, Prezes Rządowego Centrum Legislacji)

W 2010 r. trwały prace nad dwoma projektami zmian ustawy o obszarach morskich RP i administracji morskiej. Pierwszy z nich został zawarty z projekcie ustawy zmieniającej ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, który przewidywał dostosowanie przepisów dotyczących wydawania pozwoleń na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich do budowy farm wiatrowych na morzu. Prace nad ww. projektem zostały wstrzymane w marcu 2011 r. z przyczyn wskazanych w opisie działania 2.2. na str. 23.

Drugi projekt zmian do ustawy o obszarach morskich RP i administracji morskiej został przygotowany przez Komisję Nadzwyczajną „Przyjazne Państwo” do spraw związanych z ograniczaniem biurokracji. Projekt został przekazany do prac sejmowych.

Działanie 4.6.3. Dokonanie rozstrzygnięć odnośnie zaangażowania Polski w budowę międzynarodowej morskiej kablowej linii energetycznej („Supergrid”) kluczowej dla rozwoju morskich farm wiatrowych.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Trwają szeroko zakrojone prace w celu realizacji zadania. W grudniu 2010 r. powołano w Ministerstwie Gospodarki *Zespół doradczy ds. rozwoju energetyki wiatrowej* działający w ramach *Międzyresortowego Zespołu ds. Realizacji „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.”*. Na pierwszym spotkaniu Zespołu styczeń 2011 r. przedstawiono informacje nt. projektu *North Seas Countries' Offshore Grid Initiative* – współpracy państw członkowskich UE, przy udziale Komisji Europejskiej, w celu realizacji międzynarodowego, innowacyjnego przedsięwzięcia sektora energetyki. W trakcie obrad podjęto dyskusję nad rekomendacją dla Rządu RP dotyczącą oceny możliwości włączenia się Polski w działania na rzecz budowy morskiej sieci energetycznej na Bałtyku.

Działanie 4.6.4. Wskazanie potencjalnych lokalizacji farm wiatrowych na obszarach morskich RP.

(Termin realizacji: od 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki morskiej, terenowe organy administracji morskiej)

Ministerstwo Infrastruktury uzgadnia projekt mapy, która wskazywałaby potencjalne lokalizacje farm wiatrowych na morzu. Określone przez MI współrzędne geograficzne podlegały w 2010 r. ocenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, ze względu na konieczność ustalenia czy wskazane akweny nie kolidują z łowiskami.

Problematyka potencjalnych lokalizacji farm wiatrowych na obszarach morskich RP, została uwzględniona w pracach nad projektami *Koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju 2030 r.* oraz *Polityki morskiej Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020.*

Działanie 4.7. Bezpośrednie wsparcie budowy nowych jednostek OZE i sieci elektroenergetycznych, umożliwiających ich przyłączenie z wykorzystaniem funduszy europejskich oraz środków funduszy ochrony środowiska, w tym środków pochodzących z opłaty zastępczej i z kar.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, zarządy województw, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)

Inwestycje związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii mogą uzyskać wsparcie z funduszy europejskich m.in. w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

W związku z realizacją działania 9.4 POIiŚ *Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych* przewidziane jest wsparcie dla inwestycji w zakresie budowy jednostek wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła ze źródeł odnawialnych, tj.:

- Budowy lub zwiększenie mocy jednostek wytwarzania energii elektrycznej wykorzystujących energię wiatru, wody w małych elektrowniach wodnych do 10 MW, biogazu lub biomasy;
- Budowy lub zwiększenie mocy jednostek wytwarzania ciepła przy wykorzystaniu energii geotermalnej lub słonecznej.

W 2009 i 2010 r. ogłoszono 2 konkursy na całą dostępną alokację środków przeznaczoną na działanie w wysokości 379,54 mln euro. Do końca 2010 r. podpisano 20 umów o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 526,1 mln zł. Planowany termin na podpisanie wszystkich umów o dofinansowanie przewidziany jest na III/IV kwartał 2011 r. Nie przewiduje się dodatkowych naborów.

W ramach działania 9.5 *Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych* POIiŚ w listopadzie 2009 r. ogłoszono konkurs na całą dostępną alokację w wysokości 43,41 mln euro. W dniu 26 lutego 2010 r. został zakończony nabór wniosków o dofinansowanie w konkursie. Do końca 2010 roku nie podpisano żadnej umowy o dofinansowanie, ze względu na trwający proces oceny merytorycznej wniosków. Planowany termin na podpisanie wszystkich umów o dofinansowanie przewidziano na II-III kwartał 2011 r. Nie przewiduje się dodatkowych naborów.

W ramach działania 9.6 *Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych* POIiŚ przewiduje się udzielenie wsparcia dla inwestycji w obszarze przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do umożliwienia dostarczania do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego energii produkowanej ze źródeł odnawialnych. Ogłoszono 1 konkurs

na całą dostępną alokację środków w kwocie 37,59 mln euro. Nabór wniosków o dofinansowanie projektów prowadzony był w terminie od dnia 17 marca 2011 r. do dnia 31 marca 2011 r. Planowany termin na podpisanie wszystkich umów o dofinansowanie – I/II kw. 2012 r.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej od 2009 r. wdraża składający się z trzech części program priorytetowy pn: „Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i wysokosprawnej kogeneracji”, finansowany ze środków krajowych.

Część 1) Programu Priorytetowego – wdrażana bezpośrednio przez Narodowy Fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej dla przedsięwzięć o koszcie całkowitym powyżej 10 mln zł.

W dniach od 1 stycznia do 1 lutego 2010 r. przeprowadzono nabór wniosków w ramach II Konkursu. Alokacja środków w tym konkursie wyniosła 500 mln zł. Wpłynęło łącznie 87 wniosków na łączną wnioskowaną kwotę pożyczki 1 452 mln zł. W wyniku przeprowadzonej oceny wniosków, dnia 20 października 2010 r. Zarząd NFOŚiGW przyjął listę 10 przedsięwzięć na łączną kwotę 177 222,4 tys. zł w formie pożyczki.

W dniu 30 lipca 2010 r. NFOŚiGW ogłosił III Konkurs. Nabór wniosków prowadzono od 6 grudnia 2010 r. do 7 stycznia 2011 r. Alokacja środków przeznaczona na ten konkurs określono na kwotę 1 260 mln zł. Wpłynęło 151 wniosków. Łączna wnioskowana kwota pożyczek wynosi 3 077 mln zł.

Część 2) Programu Priorytetowego – wdrażany przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW) dla mniejszych przedsięwzięć od 0,5 do 10 mln zł.

Na podstawie udzielonych w 2009 r. promes, w 2010 r. podpisano z WFOŚiGW w Toruniu 1 umowę na łączną kwotę pożyczek do 2 130 833,62 zł.

Część 3) Programu Priorytetowego - dopłaty na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na zakup i montaż kolektorów słonecznych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych., z wyłączeniem odbiorców ciepła z miejskiej sieci ciepłej do podgrzewania ciepłej wody użytkowej lub zasilania centralnego ogrzewania. Dofinansowanie jest udzielane w formie dotacji w wysokości do 45% kapitału kredytu bankowego wykorzystanego na sfinansowanie kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.

W wyniku realizacji programu w terminie od lipca do końca grudnia 2010 r., za pośrednictwem banków, podpisano około 2400 umów z indywidualnymi odbiorcami. W 2010 roku wypłacono dla indywidualnych odbiorców na dopłaty kwotę 6 695 563 zł.

Ponadto, w roku 2010 NFOŚiGW przyznał środki w formie dotacji w kwocie 2 230 000 zł na przedsięwzięcie *Wykorzystanie wód termalnych do skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepłej przy zastosowaniu układów binarnych w Polsce* - zgłoszone przez Ministra Środowiska - Głównego Geologa Kraju. Ww. projekt będzie miał na celu rozpoznanie warunków hydrogeologicznych, hydrotermalnych w kontekście konwersji energii wód termalnych w energię elektryczną i ciepłą z uwzględnieniem lokalnych warunków infrastrukturalnych.

Efektem zakończonych konkursów w ramach 16 RPO jest zawarcie 111 umów, przede wszystkim w zakresie odnawialnych źródeł energii, na łączną kwotę dofinansowania ponad 322,8 mln zł.

Działanie 4.8.1. Analiza możliwości rozwoju produkcji urządzeń dla energetyki odnawialnej w Polsce dla potrzeb krajowych i eksportu.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Na zlecenie Ministerstwa Gospodarki opracowano *Analizę możliwości rozwoju produkcji urządzeń dla energetyki odnawialnej w Polsce dla potrzeb krajowych i eksportu*. Analiza zidentyfikowała szereg barier które ograniczają dynamiczny rozwój przemysłu urządzeń dla OZE. Analiza wskazała także, że w odniesieniu do sektora producentów urządzeń, niezbędne jest opracowanie ramowego programu promocji wraz z harmonogramem działań promujących przedsiębiorców aktualnie działających na rynku oraz tych, którzy na ten rynek chcą wejść z własnymi rozwiązaniami. W ramach takich działań współfinansowane powinny być projekty związane z badaniami rynków zagranicznych, udziałem w imprezach targowych, doradztwem i szkoleniami w zakresie promocji sprzedaży za granicą i promocji eksportu oraz nawiązywaniem kontaktów handlowych z partnerami zagranicznymi także poprzez targi.

Z opracowania wynika również, że Polska dysponuje dużym potencjałem rozwoju przemysłu OZE, który może być wykorzystany zarówno przez nowe jak i istniejące przedsiębiorstwa.

Działanie 4.8.2. Rozpoznanie możliwości i stworzenie warunków do budowy przez polskie przedsiębiorstwa inwestycji w zakresie OZE za granicą, w tym szczególnie w krajach rozwijających się.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W 2010 r., wspólnie z Wydziałami Promocji Handlu i Inwestycji Zagranicznych Ambasady RP w Mińsku, Ambasady RP w Sofii, Ambasady RP w Budapeszcie, Ambasady RP w Zagrzebiu, Ambasady RP w Wilnie, Ambasady RP w Moskwie, Ambasady RP w Bukareszcie, Ambasady RP w Ankarze, Ambasady RP w Kijowie, Ambasady RP w Astanie, Ambasady RP w Taszkencie, przeprowadzono analizę możliwości budowy przez polskie przedsiębiorstwa inwestycji w zakresie OZE za granicą.

Działanie 4.8.3. Wsparcie ze środków Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 - 2013 oraz regionalnych programów operacyjnych produkcji urządzeń dla energetyki odnawialnej.

(Termin realizacji: od 2009 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, zarządy województw)

W ramach POIiŚ można uzyskać dofinansowanie na projekty dotyczące produkcji urządzeń dla OZE w ramach działania 10.3 *Rozwój przemysłu dla odnawialnych źródeł energii*. Celem działania 10.3 POIiŚ jest ułatwienie i zmniejszenie kosztów nabywania urządzeń do budowy jednostek wytwarzania paliw i energii ze źródeł odnawialnych, które są wymienione w działaniach 9.1, 9.4 i 9.5 POIiŚ.

Ogłoszono 1 konkurs w tym działaniu na całą dostępną alokację środków w kwocie 32,88 mln euro. Nabór wniosków o dofinansowanie projektów prowadzony był w terminie od 15 listopada do 30 listopada 2010 r. Planowany termin podpisania wszystkich umów o dofinansowanie – IV kwartał 2011 r. Nie planuje się dodatkowych naborów.

Działanie 4.8.5. Wpieranie prac nad nowymi technologiami używanymi przy produkcji paliw i energii ze źródeł odnawialnych, przy uwzględnieniu technologii zapewniających stabilność

dostarczania tej energii do systemu energetycznego, w tym realizacja przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju zadań wynikających ze strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych pt. „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii”.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. nauki)

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego finansowało 11 projektów badawczych i międzynarodowych o tematyce związanej z powyższym działaniem, o przyznanej łącznej kwocie ok. 6,5 mln zł, z której w 2010 r. wydatkowano ok. 2,5 mln zł. Natomiast w ramach I i II osi priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dofinansowywało 12 projektów na łączną sumę 30,7 mln zł.

Ponadto, w ramach prowadzonego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju programu strategicznego pt. „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii”, zleconego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ogłoszono w 2010 r. konkursy na realizację 4 zadań badawczych i przeprowadzono negocjacje umów na ich wykonanie, w tym na zadanie pt. „Opracowanie zintegrowanych technologii wytwarzania paliw i energii z biomasy, odpadów rolniczych i innych”. Zadanie to będzie realizowane przez Instytut Maszyn Przepływowych (łączna kwota dofinansowania - 70 mln zł).

Działanie 4.9. Wsparcie rozwoju technologii oraz budowy instalacji do pozyskiwania energii odnawialnej z odpadów zawierających materiały ulegające biodegradacji.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. gospodarki)

Powyższe zadanie zostało zrealizowane poprzez wydanie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 czerwca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych kwalifikowania części energii odzyskanej z termicznego przekształcania odpadów komunalnych (Dz. U. Nr 117, poz. 788). Rozporządzenie to określa rodzaje frakcji biodegradowalnych stanowiących część zmieszanych odpadów komunalnych, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów oraz techniczne i organizacyjne warunki wiarygodnego dokumentowania ilościowego i energetycznego udziału frakcji ulegających biodegradacji, zawartych w odpadach komunalnych podlegających termicznemu przekształcaniu w spalarniach odpadów i zaliczonych jako źródło odnawialne w bilansie energetycznym odzysku energii w spalarni odpadów.

5.5 Rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii

Działanie 5.1. Wdrożenie nowego modelu rynku energii elektrycznej, polegającego m.in. na wprowadzeniu rynku dnia bieżącego, rynków: rezerw mocy, praw przesyłowych oraz zdolności wytwórczych, jak również mechanizmu zarządzania usługami systemowymi i generacją wymuszoną systemu

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki,

Podmiot komercyjny rekomendowany do realizacji - operator systemu przesyłowego)

W celu opracowania koncepcji zmiany modelu rynku energii elektrycznej, zarządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 15 października 2009 r. został powołany Zespół Doradczy do spraw zmian w funkcjonowaniu rynku energii elektrycznej. W styczniu 2010 r.

ww. Zespół przygotował ramowy plan prac nad przebudową architektury hurtowego rynku energii elektrycznej w Polsce, zgodnie z którym:

- I etap prac obejmuje opracowanie rozwiązań koncepcyjnych w zakresie nowej architektury hurtowego rynku energii elektrycznej w Polsce (czas realizacji – 1 marca 2010 do 28 lutego 2011 r.),
- II etap prac obejmuje przygotowanie zasad szczegółowych i wdrożenie nowej architektury hurtowego rynku energii elektrycznej w Polsce (czas realizacji – 54 miesiące od zatwierdzenia wyników etapu I),
- III etap prac obejmuje monitorowanie i weryfikację poprawności funkcjonowania nowej architektury hurtowego rynku energii elektrycznej w Polsce (czas realizacji – 12 miesięcy od startu produkcyjnego nowej architektury rynku).

Zagadnienia związane ze zmianą systemu wyceny energii elektrycznej i rezerw mocy w kierunku zastosowania cen krańcowych oraz kosztów alternatywnych zostaną opracowane przez grupy robocze ww. *Zespołu Doradczego*.

W ramach prac ww. *Zespołu*, PSE-Operator S.A. opracował dokument *Koncepcja Mechanizmu Bilansowania Zasobów Krajowego Systemu Elektroenergetycznego*. Dokument ten zawiera wyniki I etapu prac projektowych w zakresie realizacji zadania pt. „Opracowanie podstawowych reguł działania poszczególnych segmentów rynku bilansowania zasobów systemu elektroenergetycznego”. Trwają dalsze prace *Zespołu*.

Mechanizmy śróddziennego zarządzania ograniczeniami przesyłowymi na połączeniach krajowych zostały wprowadzone 1 grudnia 2009 r. Decyzją z dnia 30 listopada 2009 r. Prezes URE zatwierdził zmianę Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP), w części dotyczącej bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi, która wprowadziła możliwość obsługi zgłoszeń krajowych transakcji handlowych zawieranych na rynkach dnia bieżącego (*intraday*).

Mechanizmy śróddziennego zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, umożliwiające handel międzynarodowy na połączeniach wzajemnych polskiego systemu przesyłowego z systemami przesyłowymi: niemieckim, słowackim i czeskim, zostały wdrożone od dnia 1 grudnia 2010 r. Mechanizmy te zostały opracowane przez PSE-Operator, a następnie zatwierdzone decyzją Prezesa URE z dnia 20 września 2010 r., zatwierdzającą zmianę IRiESP w części dotyczącej bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi. W ramach rynku dnia bieżącego wymiany międzysystemowej wprowadzono mechanizm udostępniania (procedurę alokacji) zdolności przesyłowych oraz możliwość zgłaszania grafików wymiany międzysystemowej. Zdolności przesyłowe dostępne w trybie dnia bieżącego są udostępniane przez biuro alokacji bez opłat za ich rezerwację, zgodnie z regułą pierwszeństwa dostępu do tych zdolności.

Działanie 5.2.1. Określenie katalogu niedozwolonych klauzul umownych w umowach zawieranych z odbiorcami w gospodarstwach domowych.

*(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki,
Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)*

W 2010 r. opracowano katalog niedozwolonych klauzul umownych w umowach zawieranych między odbiorcami energii elektrycznej i gazu a przedsiębiorstwami energetycznymi. Katalog sporządzony został na podstawie rejestru niedozwolonych klauzul umownych, który prowadzony jest przez Prezesa UOKiK. W dniu 4 stycznia 2011 r. na stronie internetowej Urzędu Regulacji Energetyki opublikowany został katalog wraz z innymi wskazówkami i informacjami dla odbiorców energii elektrycznej i gazu

w zakresie: możliwości składania pozwów do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - poza Prezesem UOKiK - przez miejskich (powiatowych) rzeczników konsumentów, a także organizacje pozarządowe oraz samych konsumentów; możliwości zwrócenia się do sądu powszechnego o uznanie danych postanowień za niewiążące oraz możliwości kwestionowania przed sądem powszechnym danych postanowień umownych w oparciu o przepisy zawarte w Kodeksie cywilnym.

Działanie 5.2.2. Opracowanie dobrych praktyk w zakresie sprzedaży i umów (np. przyjazny sprzedawca).

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny: Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

W 2009 r. Prezes URE rozpoczął działania związane z przygotowaniem „Dobrych Praktyk Sprzedawców energii elektrycznej i Operatorów Systemów Dystrybucyjnych” oraz „Dobrych Praktyk Sprzedawców gazu ziemnego i Operatorów Systemów Dystrybucyjnych”. Przygotowanie dokumentów odbyło się w ramach Projektu „Wdrażanie konkurencyjnego rynku energii”, finansowanego ze środków unijnych Transition Facility. Ww. opracowania podlegały długotrwałym konsultacjom społecznym m.in. z uczestnikami rynku energii elektrycznej, gazu, branżowymi stowarzyszeniami i organizacjami konsumenckimi. „Dobre Praktyki...” w wersji finalnej zostały umieszczone na stronach URE odpowiednio we wrześniu i październiku 2010 r. Dokumenty te powstały z myślą o wzmocnieniu pozycji odbiorców, regulując takie kwestie jak: wyczerpująca informacja o ofercie sprzedaży jeszcze przed podpisaniem umowy, przejrzystość umowy, właściwy tryb zawarcia umowy, jakość handlowej obsługi odbiorców, sposoby rozwiązywania reklamacji i sporów pomiędzy odbiorcą a przedsiębiorstwem, prawo do informacji o prawach konsumenckich dotyczących dostaw energii elektrycznej i gazu ziemnego, staranność i bezwzględna uczciwość wobec klienta w zakresie odczytu usługi układów pomiarowo - rozliczeniowych, prawo do bezpłatnej i zgodnej z procedurami zmiany sprzedawcy.

Dokumenty Dobrych Praktyk zostały rekomendowane przez Prezesa URE do wykorzystania przez przedsiębiorstwa energetyczne przy opracowywaniu własnych kodeksów Dobrych Praktyk.

Działanie 5.3.1. Wprowadzenie obowiązku upublicznienia części obrotu energią elektryczną. oraz

Działanie 5.3.3. Zmiana zasad funkcjonowania platform obrotu energią elektryczną, zwiększająca atrakcyjność tego rynku dla kupujących i sprzedających energię.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W marcu 2010 r. weszła w życie nowelizacja ustawy - *Prawo energetyczne*, która przewiduje obowiązek sprzedaży nie mniej niż 15% energii elektrycznej wytworzonej w danym roku na giełdach towarowych lub na rynku regulowanym przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej.

Ponadto przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej, mające prawo do otrzymania środków na pokrycie kosztów osieroconych na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. *o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej* jest obowiązane sprzedawać wytworzoną energię elektryczną nieobjętą ww. obowiązkiem w sposób zapewniający publiczny, równy dostęp do

tej energii, w drodze otwartego przetargu, na internetowej platformie handlowej na rynku regulowanym lub na giełdach towarowych.

Na podstawie delegacji ustawowej zawartej w znowelizowanym art. 49a ustawy – *Prawo energetyczne* Minister Gospodarki wydał rozporządzenie z dnia 17 września 2010 r. w sprawie określenia sposobu i trybu organizowania i przeprowadzania przetargu na sprzedaż energii elektrycznej oraz sposobu i trybu sprzedaży energii elektrycznej na internetowej platformie handlowej. Powyższe rozporządzenie weszło w życie w dniu ogłoszenia, umożliwiając tym samym zastosowanie w praktyce przepisów dotyczących sprzedaży energii elektrycznej w drodze otwartego przetargu, na internetowej platformie handlowej, na rynku regulowanym lub na giełdach towarowych.

W 2010 r. został przygotowany poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – *Prawo energetyczne*, w którym proponuje się eliminację błędu w zapisie art. 49a, umożliwiając sprzedaż energii elektrycznej na internetowych platformach handlowych, jako samodzielnej formie wypełniania obowiązku upublicznienia obrotu. Ponadto projekt przewiduje wykreślenie obowiązku potwierdzania co 5 lat spełniania wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zajmujących się eksploatacją urządzeń w dużych przedsiębiorstwach energetycznych oraz rozszerzenie zakresu obowiązku publikowania danych dotyczących wielkości dostępnych mocy przyłączeniowych w sieci elektroenergetycznej.

Działanie 5.3.2. Monitorowanie realizacji nałożonego obowiązku (wynikającego z Działania 5.3.1.)

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)

Prezes URE wydał komunikat z dnia 12 maja 2010 r. oraz informację z dnia 6 września 2010 r. w sprawie nałożonego na wytwórców obowiązku sprzedaży energii na warunkach konkurencyjnych, określonych w art. 49a ustawy – *Prawo energetyczne*. W dokumentach tych przedstawiono podejście Prezesa URE do oceny przez przedsiębiorstwa realizacji tego obowiązku. Prezes URE organizował spotkania oraz prowadził korespondencję z przedsiębiorstwami, wyjaśniając przyjęte podejście oraz wspomagał przedsiębiorstwa w przygotowaniu do wypełnienia tego obowiązku.

W celu realizacji ww. działania, wdrożono monitoring dotyczący umów sprzedaży energii elektrycznej zawieranych na zasadach innych, niż określone w art. 49a ust. 1 i 2 *Prawa energetycznego* oraz kwartalny monitoring dotyczący wielkości produkcji i kierunków sprzedaży energii elektrycznej. Zgodnie z delegacją wynikającą z art. 49a ust. 8 tej ustawy, ogłoszono średnią kwartalną cenę energii elektrycznej za okres od 9 sierpnia do 31 września 2010 r.

W ramach realizacji ww. działania na 2011 r. przewiduje się m.in.:

- zebranie danych od przedsiębiorstw, obliczanie i publikowanie średnich cen energii elektrycznej w kontraktach zawieranych poza „obowiązkiem giełdowym”;
- analizę sprawozdań przedsiębiorstw z wykonania obowiązku giełdowego i prowadzenie ew. postępowań administracyjnych w sprawie ukarania za niewykonanie tego obowiązku;
- kontrolę przetargów organizowanych zgodnie z art. 49a ust. 2 przez przedsiębiorców objętych ustawą o rozwiązaniu KDT i prowadzenie ewentualnych postępowań o unieważnienie przetargu.

Działanie 5.4. Optymalizacja warunków prowadzenia działalności w kraju przez odbiorców energochłonnych dla zapobieżenia utraty konkurencyjności ich produktów sprzedawanych na rynkach światowych.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. finansów publicznych)

W celu poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw energochłonnych, w grudniu 2009 r. wprowadzono zmiany do rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną skutkujące zmniejszeniem obciążeń dla odbiorców energochłonnych związanych z opłatą dystrybucyjną. Ww. rozwiązanie znalazło zastosowanie przy kalkulacji taryf na rok 2010.

Jednocześnie, trwają robocze międzyresortowe prace (z udziałem MF, MG, MSP i MSZ), nad przygotowaniem rozwiązań legislacyjnych dotyczących zwolnienia z podatku akcyzowego energii elektrycznej wykorzystywanej w procesach elektrolitycznych przy produkcji miedzi i cynku oraz obniżenia stawki podatku akcyzowego dla przedsiębiorstw energochłonnych. Ww. zagadnienia były przedmiotem posiedzenia *Międzyresortowego Zespołu ds. Realizacji „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.”* w grudniu 2010 r.

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2011 r. nie została ujęta kwota dotycząca obniżki podatku akcyzowego zawartego w cenie energii elektrycznej zużywanej przez przedsiębiorstwa energochłonne.

Działanie 5.5.1. Przygotowanie i wdrożenie odpowiedniego rozwiązania w ramach krajowego systemu pomocy społecznej dotyczącego ochrony najsłabszych ekonomicznie grup odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego)

Ministerstwo Gospodarki przygotowało projekt zmian w prawie wprowadzających system ochrony odbiorców wrażliwych energii elektrycznej (*ustawa - Prawo energetyczne, ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawa o pomocy społecznej, ustawa o finansach publicznych*). Zaprojektowany system przewiduje wprowadzenie zryczałtowanej bonifikaty w płatności za energię elektryczną oraz system rekompensat dla przedsiębiorstw energetycznych, oparty o dotacje przedmiotowe dla tych przedsiębiorstw. Proponowane rozwiązanie ochrony odbiorców wrażliwych funkcjonowało będzie w oparciu o już istniejący system pomocy społecznej. W dniu 8 listopada 2010 r. Stały Komitet Rady Ministrów przyjął projekt ustawy wprowadzający system ochrony odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej, rekomendując jego przedłożenie Radzie Ministrów.

Działanie 5.5.2. Przygotowanie i wdrożenie dodatkowego rozwiązania, polegającego na świadczeniu pomocy najuboższym grupom odbiorców energii elektrycznej przez przedsiębiorstwa energetyczne w ramach opracowywanych przez nie programów pomocy (tzw. zasada odpowiedzialności społecznej biznesu CSR – *Corporate Social Responsibility*) w sektorze elektroenergetyki w warunkach konkurencyjnego rynku energii elektrycznej.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Ministerstwo Gospodarki w ramach projektowania systemu ochrony odbiorców wrażliwych energii elektrycznej, rozpatrywało alternatywne koncepcje pomocy najuboższym

grupom odbiorców, w tym świadczenie pomocy przez przedsiębiorstwa energetyczne w ramach opracowywanych przez nie programów pomocowych. Jednakże, rozwiązanie to - jako nie noszące cech pełnego rozwiązania systemowego, zostało uznane za mechanizm uzupełniający, stosowany dobrowolnie przez przedsiębiorstwa sektora energetyki w myśl tzw. zasady społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR).

Działanie 5.6. Zmiana mechanizmów regulacji wspierających konkurencję na rynku gazu i wprowadzenie rynkowych metod kształtowania cen gazu.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa, minister właściwy ds. środowiska, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: operatorzy systemów gazowych)

W Ministerstwie Gospodarki trwają obecnie prace nad przygotowaniem projektu Ustawy – Prawo gazowe w których aktywny udział biorą przedstawiciele URE. Celem nowej ustawy jest w głównej mierze uporządkowanie przepisów polskiego prawa i ich dostosowanie do rozwiązań unijnych, związanych z funkcjonowaniem wewnętrznego rynku gazu (m.in. przyjęcie modelu entry-exit, koncepcji wirtualnego punktu sprzedaży gazu, czy też zasad efektywnego dostępu do infrastruktury gazowej) oraz przyznanie Prezesowi URE odpowiednich narzędzi zapewniających wpływ na strukturę sektora gazowego i zachowanie podmiotów w nim działających.

Wprowadzenie systemu entry-exit wymaga zmiany rozporządzenia taryfowego. Nowe rozporządzenie taryfowe powinno obowiązywać najpóźniej od dnia 3 września 2011 r.

W ramach realizacji działania, w Urzędzie Regulacji Energetyki został przygotowany projekt Mapy drogowej dojścia do konkurencyjnego rynku gazu, w którym zdefiniowano główne zagadnienia, zidentyfikowano katalog barier ograniczających rozwój konkurencji oraz określono działania priorytetowe, pozwalające na uwolnienie cen gazu. Kolejnym etapem będzie opracowanie i wdrożenie regulacji prawnych ściśle związanych z ww. dokumentem. Dla efektywnej realizacji zadania niezbędne będzie współdziałanie Prezesa URE i Ministra Gospodarki, a także innych organów administracji odpowiedzialnych za przyjęcie i realizację zadań określonych w Mapie drogowej. Platformą współdziałania jest *Zespół Doradczy do spraw związanych z liberalizacją rynku gazu ziemnego w Polsce* powołany Zarządzeniem nr 8 Przewodniczącego Międzyresortowego Zespołu do spraw realizacji „*Polityki energetycznej Polski do 2030 roku*” z dnia 6 grudnia 2010 r. W ramach prac ww. Zespołu uzgodniono instytucje wiodące i odpowiedzialne za przygotowanie projektów poszczególnych zadań mających na celu wspieranie rozwoju konkurencji, prowadzącej do możliwości rynkowych metod kształtowania cen gazu.

5.6 Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

Mając na uwadze potrzebę dokonania redukcji emisji gazów cieplarnianych i innych substancji wprowadzanych do powietrza we wszystkich obszarach gospodarki, Ministerstwo Gospodarki we współpracy z Ministerstwem Środowiska opracowało projekt *Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej* (NPRGN). Istotą Programu jest zapewnienie korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych (zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju) płynących z działań zmniejszających emisje, osiąganych m.in. poprzez wzrost innowacyjności i wdrożenie nowych technologii, zmniejszenie energochłonności, utworzenie nowych miejsc pracy, a w konsekwencji sprzyjających

wzrostowi konkurencyjności gospodarki. Projekt założeń NPRGN określa cel główny jako *Rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju* oraz cele szczegółowe określające obszary, w których powinny zostać podjęte działania mające istotny wpływ na wymagane obniżenie poziomu emisyjności. Zakłada się, że efektem końcowym NPRGN będzie zestaw działań nakierowanych bezpośrednio i pośrednio na redukcję emisji gazów cieplarnianych, a także instrumentów, które wspomogą wszystkich uczestników realizacji Programu w przechodzeniu na gospodarkę niskoemisyjną.

Projekt Założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej podlegał w 2010 r. konsultacjom społecznym i międzyresortowym. Trwają końcowe uzgodnienia zapisów ww. dokumentu.

Działanie 6.1.2. Opracowanie krajowego programu redukcji emisji w celu wypełnienia zobowiązań nałożonych na Polskę w przypadku przekroczenia lub niebezpieczeństwa przekroczenia krajowego pułapu emisji.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. środowiska)

Ww. zadanie odnosi się do działań wynikających z ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. *o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji*. Zgodnie z art. 15 ust. 1 tej ustawy, w przypadku gdy wielkość emisji powoduje lub może powodować przekroczenie krajowego pułapu emisji, Krajowy ośrodek bilansowania i zarządzania emisjami (KOBIZE) opracowuje projekt Krajowego planu redukcji emisji i przedkłada go ministrowi właściwemu do spraw środowiska. Informacje nt. wielkości emisji są uzyskiwane w ramach Krajowego systemu bilansowania i prognozowania emisji, który obecnie jest w trakcie przygotowania.

W 2010 r. KOBIZE nie posiadał informacji na temat ewentualnych przekroczeń emisji, na podstawie raportów składanych przez podmioty do Krajowej Bazy. Nie powstały również prognozy zmian aktywności, których obowiązek przygotowania, zgodnie z art. 9 ust. 1 ww. ustawy, spoczywa na właściwych ministrach. W związku z powyższym, KOBIZE nie posiadał odpowiednich informacji stanowiących przesłanki do sporządzenia Krajowego planu redukcji emisji.

Działanie 6.1.3. Opracowanie oceny potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W celu dokonania potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych dla Polski, we współpracy z Ministerstwem Gospodarki zostały opracowane następujące analizy:

1. Raport McKinsey & Company z 2009 r. pt.: „*Ocena potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2030*”, którego istotą jest identyfikacja działań ukierunkowanych na redukcję emisji gazów cieplarnianych pochodzących z najważniejszych obszarów gospodarczej działalności państwa: sektora elektroenergetycznego, budownictwa, transportu, rolnictwa oraz sektorów przemysłowych. Główne elementy zawarte w raporcie to ocena potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych, kluczowe dzwignie za pomocą których można osiągnąć cele redukcyjne (głównie rozwiązania technologiczne) oraz analiza szacunkowych kosztów operacyjnych i nakładów inwestycyjnych niezbędnych do ich wdrożenia.

Będąc elementem opracowania krzywa kosztów redukcji stanowi podstawę analizy porównawczej kosztów poszczególnych rozwiązań technologicznych oraz przyczynek do określenia wagi działań w poszczególnych sektorach, jaką mogą one mieć dla realizacji celów redukcyjnych. Krzywa pozwala także na ilościowe i jakościowe określenie emisji, które mogą zostać zredukowane.

2. Raport Międzynarodowej Agencji Energetycznej z 2010 r. pt.: „*Energy and CO₂ emissions scenarios for Poland*”, którego celem jest wskazanie przyszłych trendów na rynkach energii oraz kosztowa analiza instrumentów ograniczenia emisji dwutlenku węgla. Istotą badania jest identyfikacja potencjału dostępnych technicznie sposobów redukcji emisji CO₂ pochodzącego ze spalania paliw w sektorze energetycznym, ale także w sektorach przemysłowych oraz transporcie. Raport przygotowany przez MAE wskazuje możliwe kierunki działań Rządu RP zmierzające do realizacji międzynarodowych zobowiązań redukcyjnych, których wdrożenie wpłynęłoby korzystnie na rozwój gospodarczy kraju.
3. Raport Banku Światowego z 2011 r. „*Transition to a low-emission economy in Poland*”, którego celem, jest oszacowanie kosztów oraz innych skutków dla gospodarki, jakie przyniesie ze sobą przejście do gospodarki niskoemisyjnej. Raport korzysta z wyników wcześniejszych analiz dotyczących potencjału do redukcji przygotowanych we współpracy z MG przez McKinsey & Company oraz Międzynarodową Agencję Energetyczną oraz poszerza je w niektórych aspektach.

Działanie 6.1.4. Funkcjonowanie systemu zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji i realizacja zadań KOBIZE (Krajowego ośrodka bilansowania i zarządzania emisjami) oraz zadań dotyczących monitorowania wielkości emisji substancji objętych tym systemem.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)

Na podstawie ww. ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o *systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych lub innych substancji* powołany został Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE). Zadania KOBIZE zostały powierzone Instytutowi Ochrony Środowiska w Warszawie, którego działalność w powyższym zakresie jest finansowana ze środków pochodzących z opłat i kar pieniężnych pobieranych na podstawie przepisów o wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji. Porozumieniem z dnia 1 kwietnia 2010 r. dotyczącym realizacji przez Instytut Ochrony Środowiska zadań KOBIZE, Minister Środowiska zabezpieczył środki na finansowanie zadań KOBIZE określonych w ww. ustawie.

Ustawa o *systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji* określa zasady funkcjonowania Krajowego systemu zielonych inwestycji (ang. Green Investment Scheme - GIS) powierzając zarządzanie Krajowym systemem zielonych inwestycji Krajowemu operatorowi systemu zielonych inwestycji (KOSZI). Funkcję Krajowego Operatora pełni Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Wpływy pochodzące ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji są przekazywane na wyodrębniony rachunek bankowy NFOŚiGW, zwany dalej Rachunkiem klimatycznym. Do zadań Krajowego Operatora należy: przygotowanie naboru i ocena wniosków o dofinansowanie w ramach GIS, nadzór nad wdrażaniem programów i projektów m.in. kontrola wykorzystania środków przez beneficjentów, ocena uzyskanych efektów ekologicznych oraz prowadzenie działalności promocyjnej i informacyjnej o Krajowym

systemie zielonych inwestycji. Ponadto, Krajowy Operator jest zobowiązany do opracowania i przedkładania stosownych raportów wynikających z postanowień umów o sprzedaży jednostek przyznanej emisji AAU.

W ramach systemu zielonych inwestycji realizowane są następujące programy priorytetowe:

- System zielonych inwestycji Część 1) - zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej

I Konkurs:

- nabór wniosków zakończył się 26 kwietnia 2010 r.,
- alokacja konkursu wynosiła: 260 mln zł w formie dotacji oraz 520 mln zł w formie pożyczki,
- w ramach konkursu wpłynęło 45 wniosków,
- w dniu 12 października 2010 r. Zarząd NFOŚiGW zatwierdził listę rankingową dla 34 przedsięwzięć zakwalifikowanych do dofinansowania. Wstępnie przyznane dofinansowanie: w formie dotacji wynosi łącznie do 138 271,31 zł, w formie pożyczki wynosi łącznie do 188 009,13 zł.

W listopadzie 2010 r. rozpoczęto prowadzenie negocjacji z wnioskodawcami na temat warunków przyznania im dofinansowania w formie dotacji i w formie pożyczki.

II Konkurs:

- nabór wniosków zakończył się 3 grudnia 2010 r.,
- alokacja konkursu na dzień ogłoszenia (30 czerwca 2010 r.) wynosiła 104 mln zł, 30 lipca 2010 r. zwiększono alokację konkursu do kwoty 181 mln zł,
- wnioskodawcy mogli ubiegać się o dodatkowe dofinansowanie w formie pożyczki ze środków innych niż zgromadzone na Rachunku klimatycznym. Niezbędnym warunkiem było złożenie odrębnego wniosku do NFOŚiGW.
- w ramach konkursu wpłynęły 32 wnioski o udzielenie dotacji na łączną kwotę ponad 130,16 mln zł, z czego 26 wnioskodawców wraz z wnioskiem o udzielenie dotacji złożyło również wnioski o udzielenie ze środków NFOŚiGW pożyczki na łączną kwotę ponad 219,20 mln zł.

III Konkurs:

- planowany ogłoszenie naboru wniosków w II kwartał 2011 r.,
- w III konkursie wprowadzono zmiany dotyczące minimalnego kosztu całkowitego przedsięwzięcia (powyżej 2 mln zł, w przypadku projektów grupowych powyżej 5 mln zł) oraz możliwość rozliczania zaliczkowego.

- System zielonych inwestycji Część 2) – biogazownie rolnicze.

Konkurs został skierowany do podmiotów podejmujących realizację przedsięwzięć w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej z wykorzystaniem biogazu powstałego w procesach rozkładu szczątek roślinnych i zwierzęcych oraz wytwarzania biogazu rolniczego celem wprowadzenia go do sieci gazowej dystrybucyjnej i bezpośredniej.

- nabór wniosków zakończył się 28 września 2010 r.,
- alokacja konkursu wynosiła 36 mln zł,
- w ramach konkursu wpłynęły 62 wnioski o udzielenie dotacji na łączną kwotę ponad 371,67 mln zł, z czego 58 wnioskodawców wraz z wnioskiem o udzielenie dotacji złożyło również wniosek o udzielenie ze środków NFOŚiGW pożyczki na łączną kwotę ponad 572,88 mln zł,

W końcu 2010 r. rozpoczęto ocenę wniosków.

- System zielonych inwestycji Część 3) – elektrociepłownie i ciepłownie na biomase
Program został skierowany do podmiotów podejmujące realizację przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów kogeneracji z zastosowaniem wyłącznie biomasy (źródła rozproszone o nominalnej mocy cieplnej poniżej 20 MW_t).
 - nabór wniosków zakończył się 28 października 2010 r.,
 - alokacja konkursu wynosiła 36 mln zł,
 - w ramach konkursu wpłynęło 11 wniosków o udzielenie dotacji na łączną kwotę ponad 59,17 mln zł, z czego 9 wnioskodawców wraz z wnioskiem o udzielenie dotacji złożyło również wniosek o udzielenie ze środków NFOŚiGW pożyczki na łączną kwotę ponad 75,88 mln zł.W końcu 2010 r. rozpoczęto ocenę wniosków.
- System zielonych inwestycji Część 4) – budowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu podłączenia odnawialnych źródeł energii wiatrowej.
 - nabór wniosków zakończył się 28 września 2010 r.,
 - alokacja konkursu wynosiła 43,7 mln zł,
 - w ramach konkursu wpłynęły 2 wnioski o dofinansowanie w formie dotacji na łączną kwotę ponad 33,61 mln zł.W końcu 2010 r. rozpoczęto ocenę wniosków.
- System zielonych inwestycji Część 5) – Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych
 - termin ogłoszenia konkursu i naboru wniosków planowany jest w II kwartale 2011 r.,
 - alokacja konkursu wynosi 100 mln zł.

Działanie 6.2.1. Przygotowanie projektu ustawy o systemie bilansowania i rozliczania wielkości emisji dwutlenku siarki i tlenków azotu dla dużych źródeł spalania.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, Prezes Rządowego Centrum Legislacji)

Ministerstwo Środowiska przygotowało projekt ustawy o bilansowaniu i rozliczaniu emisji dwutlenku siarki (SO₂) i tlenków azotu (NO_x) dla dużych źródeł spalania, którego celem jest wprowadzenie nowych rozwiązań dotyczących systemu opartego na handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku siarki i tlenków azotu. Poprzez stworzenie ekonomicznych zachęt dla operatorów dużych źródeł spalania, projektowana ustawa umożliwi optymalne zaprogramowanie działań modernizacyjnych i inwestycyjnych w sektorze energetycznym, które pozwolą osiągnąć znaczne redukcje emisji. Ponadto ww. ustawa, po rozszerzeniu zakresu jej obowiązywania do 2015 r., będzie tworzyć mechanizmy finansowe stymulujące inwestycje, w celu dostosowania dużych źródeł spalania (LCP - Large Combustion Plant) do ostrzejszych standardów wynikających z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych – IED.

Projekt został przyjęty przez Stały Komitet Rady Ministrów w dniu 17 sierpnia 2010 r., z zaleceniem skierowania pod obrady Komisji Prawniczej w Rządowym Centrum Legislacyjnym. W związku z powyższym w RCL w dniach 27-28 września 2010 r. odbył się I etap Komisji prawniczej. Kolejny etap Komisji prawniczej odbył się w dniach 19-20 i 25 stycznia 2011 r. W dniu 18 marca 2011 r. RCL zaakceptował projekt ustawy. Projekt ww. ustawy został skierowany do rozpatrzenia przez Radę Ministrów.

Działanie 6.3. Realizacja zobowiązań wynikających z nowej dyrektywy ETS dla elektroenergetyki i ciepłownictwa.

(Termin realizacji: od 2009 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki)

Zgodnie z zapisami dyrektywy 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. *zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych* (dyrektywa ETS), termin na złożenie wniosku derogacyjnego upływa 30 września 2011 r. Formalnie prace w KE nad przygotowaniem wytycznych umożliwiających zastosowanie derogacji w obrębie uprawnionych państw członkowskich ukończone zostały 29 marca 2011 r. Ww. prace toczyły się dwutorowo. Art. 10c(3) dotyczący metodologii przydziału darmowych uprawnień dla elektroenergetyki został opracowany w formie Decyzji Komisji Europejskiej z dnia 29 marca 2011 r. w sprawie *metodologii przejściowego przydziału instalacjom wytwarzającym energię elektryczną bezpłatnych uprawnień do emisji na mocy art. 10c ust. 3 dyrektywy 2003/87/WE* (K(2011) 1983). Pozostałe aspekty art. 10c, m.in. trajektoria dochodzenia do pełnego aukcjoningu, definicja instalacji o fizycznie rozpoczętym procesie inwestycyjnym, zakres Krajowego Planu Inwestycyjnego, znajdują się natomiast w Komunikacie Komisji Europejskiej z dnia 29 marca 2011 r. *Wytyczne w zakresie nieobowiązkowego stosowania art. 10c dyrektywy 2003/87/WE* (2011/C 99/03).

W 2010 r. rozpoczęte zostały wstępne prace nad przygotowaniem wniosku derogacyjnego.

Mając na uwadze zobowiązania wynikające z dyrektywy ETS dla elektroenergetyki i ciepłownictwa, konsorcjum Ernst&Young, Politechnika Warszawska, CMS Cameron McKenna oraz Primum Polska we współpracy z Ministerstwem Gospodarki, Ministerstwem Środowiska, KASHUE-KOBiZE oraz Towarzystwem Gospodarczym Polskie Elektrownie w 2010 r. prowadziło prace obejmujące analizę opłacalności skorzystania przez Polskę z opcji derogacji, wykaz niezbędnych dokumentów do uwzględnienia we wniosku derogacyjnym, analizę otoczenia prawnego, listę instalacji uprawnionych do otrzymania darmowych pozwoleń oraz inwestycji zakwalifikowanych do Krajowego Planu Inwestycyjnego. Ww. zespół projektowy udzielał ponadto wsparcia prawnego i techniczno-biznesowego administracji rządowej w zakresie negocjacji wytycznych do art. 10c dyrektywy ETS.

Równolegle w KE trwały prace nad przygotowaniem wytycznych mających zastosowanie dla instalacji ciepłowniczych i kogeneracyjnych objętych ETS. Decyzja KE w powyższym zakresie została zaakceptowana przez państwa członkowskie w grudniu 2010 r. Po czym dokument ten został przesłany do Parlamentu Europejskiego i Rady na 3-miesięczny czas przeglądu. Ostateczne wytyczne zostaną prawdopodobnie przygotowane w połowie 2011 r. Dopiero po uprawomocnieniu się decyzji KE, będzie możliwe przygotowanie listy instalacji ciepłowniczych oraz wysokosprawnej kogeneracji, które mogłyby otrzymywać bezpłatne uprawnienia w oparciu o wskaźniki określone w procesie komitologii.

Państwa członkowskie mają zgodnie z zapisami dyrektywy termin na przygotowanie tej listy do 30 września 2011 r.

Ministerstwo Gospodarki we współpracy z Ministerstwem Środowiska od blisko 2 lat prowadzi intensywne działania w celu wzięcia pod uwagę specyfiki paliwowej poszczególnych krajów w szczegółowych rozwiązaniach w zakresie przyznawania bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w trzeciej fazie funkcjonowania Europejskiego Systemu Handlu Uprawnieniami w latach 2013-2020.

Kwestia wyznaczania wskaźników emisyjności (*benchmarks*), według których przyznawane będą bezpłatne uprawnienia do emisji i które według Polski i popierających nas

krajów powinny uwzględniać rozróżnienie paliwowe, stanowi kluczowy element w przewidzianym dyrektywą mechanizmie ochronnym dla instalacji objętych systemem ETS w okresie po 2013 r., a który ma przeciwdziałać zjawisku *carbon leakage*. Ustanowienie tych wskaźników na zbyt niskim poziomie, co proponuje Komisja Europejska będzie miało wpływ na istotne pogorszenie konkurencyjności przedsiębiorstw, korzystających do procesów produkcyjnych z paliw bardziej emisyjnych niż gaz ziemny.

Z inicjatywy Polski stworzona została wraz z takimi krajami jak Bułgaria, Cypr, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Węgry i wspierająca Litwa bardzo silna presja na Komisję, która w efekcie przyniosła pozytywne, aczkolwiek ograniczone zmiany w propozycji Komisji. W dniu 15 grudnia 2010 r. odbyło się 42 posiedzenie Komitetu ds. Zmian Klimatu Komisji Europejskiej, podczas którego ostatecznie została przyjęta kwalifikowaną większością głosów decyzja o zasadach przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych (zgodnie z Art.10a dyrektywy 2003/87/WE rev. 2009/29/WE). W wyniku intensywnych negocjacji przed głosowaniem i ryzyka zaistnienia blokady stworzonej przez ww. kraje, popierające uwzględnienie specyfiki paliwowej, Komisja zaproponowała cztery główne zmiany do dotychczas prezentowanego dokumentu:

- okres przejściowy dla ciepłownictwa sieciowego w zakresie ciepła dostarczanego dla odbiorców prywatnych – gospodarstw domowych i oparcie wyliczenia uprawnień z tytułu produkcji ciepła na historycznych emisjach z lat 2005-2008, przy założeniu, że w okresie 2013 – 2020 emisje historyczne będą stopniowo zmniejszane o 10 punktów procentowych rocznie (ścieżka zejścia ze 100% w 2013 r. do poziomu wyznaczonego przez benchmark dla produkcji ciepła w 2020);
- usunięcie art. 11 dotyczącego zastosowania współczynnika udziału klinkieru w cemencie,
- podniesienie wartości wskaźnika emisyjności dla kwasu azotowego z 0,269 EUA/t produktu do 0,302 EUA/t
- zastosowanie dwóch alternatywnych kryteriów do określenia znaczącego zwiększenia mocy produkcyjnych: procentowego – wzrost produkcji o 10% oraz absolutnego – wzrost emisji o 50 tys. EUA, przy 5% pułapie dodatkowym.

Działanie 6.4. Wykorzystanie przychodów z aukcji uprawnień do emisji CO₂ do wspierania działań ograniczających emisję gazów cieplarnianych.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. finansów, minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. nauki)

Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1031/2010 z dnia 18 listopada 2010 r. w sprawie harmonogramu, kwestii administracyjnych oraz pozostałych aspektów sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami do emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie, państwa członkowskie mogą sprzedawać uprawnienia do emisji na platformie organizowanej centralnie przez KE lub na własnej platformie aukcyjnej zorganizowanej wg zasad określonych w rozporządzeniu. Od momentu publikacji w/w Rozporządzenia w Dzienniku Urzędowym UE państwa członkowskie mają 3 miesiące na poinformowanie Komisji Europejskiej o podjętej decyzji odnośnie wyboru sposobu prowadzenia aukcji.

Dnia 15 lutego 2011 r. Rada Ministrów podjęła decyzję o utworzeniu krajowej platformy aukcyjnej.

Zgodnie z art. 10 Dyrektywy EU ETS państwa członkowskie same określają sposób wykorzystania dochodów uzyskanych ze sprzedaży uprawnień na aukcji. Jednakże, przynajmniej 50 % dochodów uzyskanych ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji CO₂ lub równowartość finansowa tych dochodów, powinna zostać wykorzystana na cele związane z szeroko pojętą ochroną klimatu, tj.:

- a) redukcję emisji gazów cieplarnianych;
- b) rozwój energii ze źródeł odnawialnych, jak również rozwój innych technologii przyczyniających się do przejścia do bezpiecznej i zrównoważonej gospodarki niskoemisyjnej oraz pomoc w realizacji zobowiązania Wspólnoty dotyczącego zwiększenia efektywności energetycznej o 20 % do 2020 r.;
- c) unikanie wylesiania oraz zwiększenie zalesiania i ponownego zalesiania w krajach rozwijających się;
- d) pochłanianie dwutlenku węgla przez lasy we Wspólnocie;
- e) wychwytywanie i geologiczne składowanie CO₂;
- f) zachęty do przestawiania się na niskie emisje i publiczne środki transportu;
- g) finansowanie badań i rozwoju w zakresie efektywności energetycznej oraz czystych technologii;
- h) środki służące zwiększeniu efektywności energetycznej i termomodernizacji;
- i) pokrycie wydatków administracyjnych związanych z zarządzaniem systemem wspólnotowym.

W związku z faktem, iż ostateczny kształt ww. Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 1031/2010 został opublikowany dopiero w listopadzie 2010 r., dyskusja o stworzeniu systemu wykorzystania dochodów z aukcji znajduje się na wstępnym etapie. Wcześniejsze działania w tym zakresie nie były możliwe ze względu na fakt, iż dopiero w rozporządzeniu określono szczegółowe zasady przepływu środków finansowych uzyskanych ze sprzedaży uprawnień na aukcjach pomiędzy platformami aukcyjnymi a państwami, do których uprawnienia należą.

Niezmierne istotne z punktu widzenia wdrożenia polityki klimatycznej w Polsce, jest odpowiednie alokowanie przychodów, które w jak najbardziej efektywny sposób pozwolą na rozwój nowych technologii, zrekompensują straty dla przedsiębiorstw ponoszących największe koszty środowiskowe i jednocześnie pozwolą na zahamowanie wzrostu cen energii i ich produktów. W związku z tym, że zasady alokacji bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na okres 2013-2020, przygotowywane przez Komisję Europejską, są bardzo rygorystyczne i mogą zagrażać funkcjonowaniu sektorów przemysłowych, rozważana jest możliwość udzielenia rekompensat przez państwo, mając na uwadze wykorzystanie części dochodów z tytułu sprzedaży uprawnień na aukcjach. W art. 10 a ust. 6 Dyrektywy EU ETS przewiduje się, iż państwa członkowskie mogą zdecydować o udzieleniu rekompensat sektorom narażonym na ryzyko ucieczki emisji z tytułu przeniesienia kosztów dotyczących emisji gazów cieplarnianych w ceny energii elektrycznej.

MG, MŚ i MF podjęły współpracę w celu ustalenia sposobu przydziału zysków z tytułu aukcji uprawnień do emisji CO₂, w zakresie możliwych do wykorzystania mechanizmów finansowych oraz odbiorców. MG i MŚ opracowały wstępny katalog obszarów, które mogłyby być wspierane z przychodów z aukcji. MF prowadzi prace nad określeniem najbardziej akceptowalnych mechanizmów finansowych pozwalających na realizację ww. celów.

Zagadnienia dotyczące działań niezbędnych do podjęcia decyzji o wyborze pomiędzy unijnym a krajowym systemem aukcyjnym w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji oraz przygotowań do wdrożenia systemu wykorzystania przychodów z aukcji zgodnie z art. 10 Dyrektywy 2009/29/WE, były

przedmiotem posiedzenia *Międzyresortowego Zespołu ds. Realizacji „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.”* w grudniu 2010 r.

Powyższa tematyka będzie kontynuowana w 2011 r. na posiedzeniach *Zespołu Doradczego ds. Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej*, który został powołany w ramach ww. *Międzyresortowego Zespołu ds. Realizacji „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.”*.

Działanie 6.5.1 Udział w pracach Komisji Europejskiej nad wypracowaniem standardów budowy nowych elektrowni w systemie przygotowania do wychwytywania CO₂.

(Termin realizacji: od 2009 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

We wrześniu 2010 r. odbyło się w Brukseli posiedzenie Europejskiej Sieci Projektów CCS (CCS Project Network), w którym uczestniczył przedstawiciel Ministerstwa Gospodarki. Ww. inicjatywa ma na celu wspieranie wymiany informacji i podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat roli CCS w ograniczaniu emisji CO₂.

W listopadzie 2010 r. odbyło się w KE spotkanie informacyjne dotyczące uruchomionego konkursu o dofinansowanie projektów z obszaru CCS oraz innowacyjnych OZE z mechanizmu NER 300 (w ramach ETS).

W lutym 2011 odbyło się w KE spotkanie, którego celem było przedstawienie stanu prac nad realizacją projektu CCS w Bełchatowie w ramach uzyskanego dofinansowania kwotą 180 mln euro z Europejskiego Programu Naprawy Gospodarczej (ang. EEPR). W obu ww. spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.

Działanie 6.5.2. Wdrożenie do polskiego prawa dyrektywy o geologicznym składowaniu CO₂.

(Termin realizacji: 2011 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. środowiska)

W Ministerstwie Środowiska został opracowany projekt założeń do projektu ustawy *o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz innych ustaw*, stanowiący transpozycję dyrektywy 2009/31/WE *w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla*. Projekt założeń został przyjęty przez Radę Ministrów w marcu 2011 r.

Działanie 6.5.3. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej dla społeczeństwa na temat najważniejszych aspektów technologii CCS.

(Termin realizacji: do 2012 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

W grudniu 2010 r. powołano w MG *Grupę Roboczą do spraw komunikacji społecznej dla technologii wychwytywania i składowania dwutlenku węgla – CCS*, do której zadań należy m.in. opracowanie założeń do przeprowadzenia ogólnopolskiej kampanii informacyjnej dla społeczeństwa nt. najważniejszych aspektów technologii CCS, koordynacja działań realizowanych w ramach ww. kampanii, jak również wzmocnienie działań kampanii poprzez wykorzystanie wewnętrznych kanałów komunikacji stosowanych przez instytucje i firmy wchodzące w skład grupy.

W związku z realizowanymi w 2010 r. pracami geologicznymi, w oparciu o zatwierdzone przez Ministra Środowiska projekty prac geologicznych, których celem jest uszczegółowienie rozpoznania struktur geologicznych wstępnie wytypowanych dla podziemnego składowania dwutlenku węgla na potrzeby projektu demonstracyjnego CCS

w Bełchatowie, PGE Elektrownia Bełchatów S.A. prowadziła we własnym zakresie kampanię informacyjną o zasięgu lokalnym.

Ponadto w ramach realizowanego w latach 2008-2012 na zamówienie Ministra Środowiska przedsięwzięcia z dziedziny potrzeb geologii pn. „*Rozpoznanie formacji struktur do bezpiecznego geologicznego składowania CO₂ wraz z ich programem monitorowania*” prowadzone są działania informacyjne dla społeczeństwa o szerokim spektrum zagadnień związanych zarówno z projektami prac geologicznych, jak i środowiskowymi aspektami technologii CCS. Obszar działań obejmuje m.in. seminaria podnoszące w tym zakresie stan wiedzy samorządów i mieszkańców w/w gmin.

Ministerstwo Środowiska uruchomiło również stronę internetową poświęconą problematyce geologicznej sekwestracji dwutlenku węgla.

Działanie 6.5.4. Realizacja Programu rozpoznawania formacji i struktur do bezpiecznego geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz ich monitorowania.

(Termin realizacji: 2009-2012 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. środowiska)

Na zamówienie Ministra Środowiska realizowane jest przedsięwzięcie z dziedziny potrzeb geologii pn: „*Rozpoznanie formacji struktur do bezpiecznego geologicznego składowania CO₂ wraz z ich programem monitorowania*”, którego celem jest analiza obszaru kraju pod kątem przydatności struktur geologicznych do podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz ustalenie faktycznych możliwości bezpiecznego podziemnego składowania dwutlenku węgla na terenie kraju. W 2010 r. zakończono prace dla rejonu Bełchatowa, Górnośląskiego Zagłębia Węglowego (GZW) i Mazowsza. Środki na realizację ww. przedsięwzięcia w wysokości 34,2 mln zł, pochodzą z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dla rejonu Bełchatowa i GZW opracowano raporty merytoryczne. Trwają prace dotyczące brzeżnej strefy Karpat i Zapadliska Przedkarpacciego oraz Lubelszczyzny. Rozpoczęto prace dla rejonu Wielkopolski, NW Polski, Łęby- Bałtyku.

Końcowe opracowanie, podsumowujące wyniki wszystkich badań przeprowadzonych w ramach ww. przedsięwzięcia zostanie przekazane Ministrowi Środowiska w IV kwartale 2012 r.

Analogiczne rozpoznanie geologiczne, ograniczone zasięgiem do potrzeb planowanej instalacji CCS nowowybudowanego bloku 858 MW w Bełchatowie, zostało przeprowadzone przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. w oparciu o zatwierdzone przez Ministra Środowiska projekty prac geologicznych. Przedmiotem tych prac były dwie struktury geologiczne położone między miejscowościami Lutomiersk-Tuszyn oraz w rejonie Wojszyc, w województwie łódzkim, wstępnie wytypowane jako perspektywiczne dla podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Działanie 6.6.1 Podejmowanie wszechstronnych działań na forum UE na rzecz umieszczenia 2 polskich instalacji CCS na liście projektów demonstracyjnych Komisji Europejskiej dofinansowanych z puli uprawnień w rezerwie dla nowych instalacji w systemie ETS.

(Termin realizacji: od 2009/2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Na forum Komitetu ds. Zmian Klimatu zakończyła się intensywna debata pomiędzy państwami członkowskimi a Komisją Europejską nt. sposobu podziału 300 mln uprawnień do emisji z rezerwy dla nowych instalacji w ETS (tzw. NER 300), które mają posłużyć dofinansowaniu projektów CCS oraz innowacyjnych projektów energii odnawialnej. Ostateczny teks decyzji został przyjęty w dniu 3 listopada 2010 r. Dzięki staraniom m.in.

Ministerstwa Gospodarki udało się w ostatecznym tekście zabezpieczyć większość najważniejszych spraw dla Polski, obejmujących:

- zmianę podejścia do 50% limitu dofinansowania z NER 300 z kryterium "zapotrzebowania na środki publiczne" na "koszty odpowiednie" - relevant costs;
- przedłużenie terminu, w którym będzie przestrzegany przez KE obowiązek uzyskania wszystkich pozwoleń z 12 miesięcy na 36 miesięcy dla projektów ze składowaniem w solankowych poziomach wodonośnych;
- gwarancję dofinansowania co najmniej jednego projektu dla każdego państwa pod warunkiem spełnienia kryteriów kwalifikowalności i akceptacji przez EBI po przeprowadzonym finansowym i technicznym *due dilligence*. Trzeba jednakże pokazać jakimi środkami nastąpi domknięcie finansowe projektu;
- wprowadzono większą elastyczność w kategoriach technologicznych projektów CCS. KE odeszła od podkategorii w zakresie sposobu składowania i umożliwiła dofinansowanie do 3 projektów w każdej z 4 technologii (pre, post-combustion, oxyfuel, industrial), przy obowiązku dofinansowania co najmniej 3 projektów ze składowaniem w solankowych poziomach wodonośnych.

Z ważniejszych postulatów Polski nie uwzględniono zmiany definicji kosztów w rankingu projektów w formule "cost/unit performance" z "zapotrzebowania na środki publiczne" na "koszty odpowiednie". Z tego powodu Polska zgłaszała przeciwko przyjęciu decyzji - mniej zamożne podmioty z małym wkładem własnym będą klasyfikowane niżej.

W dniu 9 listopada 2010 r. na stronach DG Climat Action ukazało się pierwsze zaproszenie do składania wniosków o dofinansowanie z NER 300. Zgodnie z przyjętym przez KE harmonogramem, państwa członkowskie (w przypadku Polski za pośrednictwem MG) zobowiązane są do przekazania do Europejskiego Banku Inwestycyjnego wypełnionych aplikacji w terminie do 9 maja 2011 r. Ostateczna decyzja KE w zakresie dofinansowania projektów CCS i innowacyjnych OZE ma zostać podjęta najpóźniej w II połowie 2012 r.

Działanie 6.6.2. Określenie instrumentów wsparcia dla polskich projektów CCS.

(Termin realizacji: 2009-2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. gospodarki)

Możliwe instrumenty wsparcia zostały zidentyfikowane. Trwają procedury dotyczące NER 300 (jak opisano w Działaniu 6.6.1.) oraz ostateczne uzgodnienia wsparcia w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Ministerstwo Gospodarki przekazało do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz do odpowiednich przedstawicieli Norwegii, projekt programu, na podstawie którego będzie możliwe wykorzystanie środków finansowych wstępnie ocenianych na ok. 100 mln euro na wsparcie projektów CCS w Polsce. Wstępnie uzgodniono, że harmonogram wydatkowania środków z Norweskiego Mechanizmu Finansowego będzie zbieżny z harmonogramem realizacji projektów demonstracyjnych CCS w ramach Programu Flagowego UE.

Działanie 6.6.3 Rozważenie możliwości i podjęcie decyzji w sprawie wsparcia rozwoju technologii CCS w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

(Termin realizacji: od 2009/2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. rozwoju regionalnego)

Ministerstwo Gospodarki jako Instytucja Pośrednicząca dla IX i X priorytetu PO IiŚ zgłosiła do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego jako Instytucji Zarządzającej, propozycję

zmiany zapisów Programu w sposób umożliwiający współfinansowanie w jego ramach również projektów CCS.

Uzyskanie wsparcia dla projektów CCS w ramach dz. 10.1 PO IiŚ wymagałoby oprócz zmian programowych (wymagana strategiczna ocena oddziaływania programu na środowisko) również uwolnienia alokacji przez projekty znajdujące się obecnie na liście podstawowej w działaniu 10.1 PO IiŚ. Należy również pamiętać, że kwalifikowalność wydatków liczona byłaby dopiero od momentu wpisania projektu CCS na listę podstawową, co mogłoby nastąpić najwcześniej z początkiem 2013 r. W związku z powyższym możliwość wsparcia projektów CCS w ramach PO IiŚ jest mało prawdopodobna.

Działanie 6.6.4 Rozpoczęcie realizacji dwóch projektów CCS.

(Termin realizacji: od 2009/2010 r., Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: Przedsiębiorstwa energetyczne)

Realizacja projektu CCS w PGE Elektrowni Bełchatów S.A. przebiega zgodnie z założonym harmonogramem. Dzięki zaawansowanemu stopniowi realizacji, projekt w Bełchatowie został pod koniec 2009 r. zakwalifikowany do dofinansowania w wysokości 180 mln EUR z Europejskiego Programu Naprawy Gospodarczej (European Economic Program for Recovery – EEPR). W dniu 5 maja 2010 r. została zawarta umowa pomiędzy Elektrownią Bełchatów a KE, na mocy której projekt oficjalnie otrzyma dofinansowanie w ww. kwocie.

Drugi z polskich projektów CCS – wspólna inicjatywa Południowego Koncernu Energetycznego S.A. oraz Zakładów Azotowych Kędzierzyn S.A. – Projekt Kędzierzyn, z uwagi na ryzyka inwestycyjne został w 2011 r. wstrzymany.

Działanie 6.6.5. Przygotowanie krajowego programu flagowego w zakresie rozwoju czystych technologii węglowych, w tym CCS.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny – minister właściwy ds. gospodarki)

W Ministerstwie Gospodarki opracowano projekt programu *Kierunki wdrażania Czystych Technologii Węglowych w Polsce*. Głównymi celami dokumentu są:

- wniesienie konstruktywnego wkładu w realizację zrównoważonego rozwoju gospodarki, poprzez ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko, zgodnie ze zobowiązaniami Traktatu Akcesyjnego i dyrektywami Unii Europejskiej (główne ramy prawne narzuca dyrektywa o geologicznym składowaniu CO₂, dyrektywa o ETS oraz nowa dyrektywa o emisjach przemysłowych),
- stworzenie warunków dla funkcjonowania mechanizmów przystosowujących polską gospodarkę do nowych regulacji klimatycznych, także w aspekcie bezpieczeństwa energetycznego Polski,
- wsparcie modernizacji i rozbudowy potencjału polskiej energetyki opartej na węglu,
- w odniesieniu do całkowicie nowej dla sektora elektroenergetycznego technologii wychwytu i geologicznego magazynowania dwutlenku węgla (CCS), wsparcie budowy obiektów demonstracyjnych dla przetestowania i ewentualnej komercjalizacji produkcji energii elektrycznej, ciepła i/lub produktów chemicznych z możliwością wychwytu i geologicznego składowania CO₂,
- wsparcie powstawania obiektów demonstracyjnych/instalacji dla innych czystych technologii węglowych oraz dla technologii utylizacji dwutlenku węgla.

Trwają prace mające na celu uzgodnienie ww. projektu, po zakończeniu konsultacji międzyresortowych i społecznych.

Działanie 6.7.1. Opracowanie programu wskazującego m.in. potencjalne możliwe miejsca wykorzystania technologii CCS do wspomaganie wydobywania ropy naftowej i gazu ziemnego wraz z harmonogramem realizacji.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialni: minister właściwy ds. środowiska, minister właściwy ds. gospodarki, minister właściwy ds. Skarbu Państwa, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: spółki sektora paliwowego)

Minister Środowiska w 2010 r. uzyskał zgodę Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska na dofinansowanie przedsięwzięcia pn. „Program wspomaganie wydobywania ropy naftowej i gazu ziemnego z krajowych złóż węglowodorów przy zastosowaniu podziemnego zatłaczania CO₂”. Dotacja w maksymalnej kwocie 1 219 756,00 zł zostanie udzielona ze środków NFOŚiGW pochodzących z wpływów z opłat ustalonych na podstawie przepisów ustawy *Prawo geologiczne i górnicze*. W 2010 r. rozpoczęto procedurę wyłonienia najkorzystniejszej oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego dla ww. przedsięwzięcia.

Działanie 6.8.1. Zabezpieczenie środków w wysokości co najmniej 100 mln złotych w latach 2010 - 2012 na dofinansowanie prac naukowo-badawczych w ww. obszarze.

(Termin realizacji: 2010-2012 r., Odpowiedzialny – minister właściwy ds. nauki)

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR) kontynuowało w 2010 r. realizację, zleconego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych pt. „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii”. Na cały program przewidziano 300 mln zł (lata 2009-2013).

W 2010 r. NCBiR ogłosił wyniki konkursów na realizację 4 zadań badawczych i prowadził negocjacje umów na wykonanie poszczególnych zadań. Trzy spośród czterech zadań obejmują zagadnienia CCS oraz nowych technologii pozwalających wykorzystywać wychwycony CO₂ tj:

1. Opracowanie technologii dla wysokosprawnych „zero-emisyjnych” bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO₂ ze spalin – Politechnika Śląska, koszt - 70 mln zł;
2. Opracowanie technologii spalania tlenowego dla kotłów pyłowych i fluidalnych zintegrowanych z wychwytem CO₂ – Politechnika Częstochowska, koszt - 80 mln zł;
3. Opracowanie technologii zgazowania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej – Akademia Górniczo-Hutnicza, koszt - 80 mln zł.

Działanie 6.8.2 Stworzenie w ramach funkcjonowania Narodowego Centrum Badań i Rozwoju platformy współpracy pomiędzy sektorem nauki a przedsiębiorstwami.

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju)

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju realizuje Program KadTech, którego celem jest wzmocnienie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a wysoko wykwalifikowanymi specjalistami ze sfery naukowo-badawczej. Program adresowany jest do mikro, małych i średnich przedsiębiorców realizujących projekty polegające na opracowaniu i/lub wdrożeniu innowacji technologicznej opartej na komercyjnym wykorzystaniu wyników

badan.

Głównym celem Programu KadTech jest wsparcie procesów komercjalizacji technologii, poprzez:

- dofinansowanie zatrudnienia u przedsiębiorcy wysoko wykwalifikowanego personelu wykonującego zadania związane z badaniami naukowymi, pracami rozwojowymi lub z działalnością innowacyjną;
- dofinansowanie zakupu usług wsparcia innowacji polegających na: korzystaniu z laboratoriów lub wyspecjalizowanej aparatury, pozyskiwaniu informacji z banków danych, korzystaniu z bibliotek technicznych, badaniu rynku, uzyskaniu certyfikatu zgodności upoważniającego do oznaczenia wyrobu znakiem zgodności z normą krajową lub ponadnarodową.

W 2010 r. ogłoszono i rozstrzygnięto pierwszy konkurs w ramach ww. programu. W oparciu o listę rankingową wniosków rekomendowanych do dofinansowania, wsparcie o łącznej kwocie 305 000 zł zostało udzielone 2 projektom.

Działanie 6.8.3 Ogłoszenie konkursów na wybór projektów do wsparcia

(Termin realizacji: 2009 r., Odpowiedzialny - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju)

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu strategicznego „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii” zorganizowało w 2009 roku konkursy na wykonanie zadań badawczych. Zadania badawcze dotyczyły:

1. Opracowania technologii dla wysokosprawnych zero-emisyjnych bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO₂ ze spalin.
2. Opracowania technologii spalania tlenowego dla kotłów pyłowych i fluidalnych zintegrowanych z wychwytem CO₂.
3. Opracowania technologii zgazowania węgla dla wysokoefektywnej produkcji paliw i energii elektrycznej.
4. Opracowania zintegrowanych technologii wytwarzania paliw i energii z biomasy, odpadów rolniczych i innych.

Dyrektor Centrum na podstawie rekomendacji przedstawionych przez Zespół ekspertów podjął decyzję o finansowaniu ww. działań badawczych.

Działanie 6.9. Gospodarcze wykorzystanie odpadów węgla.

(Termin realizacji: od 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. środowiska, Podmioty komercyjne rekomendowane do realizacji: spółki węglowe)

W kopalniach węgla kamiennego w 2010 r. wytworzono łącznie 29 981,4 tys. ton odpadów górniczych, co wobec 26 831,5 tys. ton odpadów wytworzonych w 2009 r., stanowiło zwiększenie ilości wytworzonych odpadów o blisko 12%. Ponad 95% wytworzonych odpadów pochodziło z procesów wzbogacania węgla w zakładach przerobczych kopalń. Zwiększenie ilości wytworzonych obecnie odpadów stanowiło efekt głębszego wzbogacania węgla (szczególnie na płuczkach) oraz zwiększenia ilości odpadów z robót przygotowawczych na dole wskutek konieczności prowadzenia eksploatacji węgla w bardziej zanieczyszczonych pokładach.

Kopalnie w 2010 r. wykorzystały gospodarczo na powierzchni 29 806,6 tys. ton odpadów (wobec 26 131,5 tys. ton w analogicznym okresie 2009r.), tj. 99,4% ogólnej ilości odpadów górniczych wytworzonych przez górnictwo w 2010 r. Zagospodarowane odpady posłużyły głównie do niwelacji terenów (w tym do rekultywacji oraz usuwania szkód

górnictwa), robót inżynierskich oraz hydrotechnicznych jak również do produkcji materiałów budowlanych. Na powierzchni kopalnie w 2010 r. złożyły ok. 0,2% wytworzonych odpadów, tj. 46,7 tys. ton (wobec 52,8 tys. ton zeskładowanych w 2009r.), natomiast na dole ulokowały 698,1 tys. ton odpadów. Z ogólnej ilości 30 504,7 tys. ton odpadów wykorzystanych gospodarczo przez kopalnie w 2010 r. (zagospodarowanie na powierzchni i dole) ok. 520 tys. ton stanowiły tzw. odpady tymczasowo zmagazynowane, wytworzone w okresie wcześniejszym. Kopalnie w 2010 r. przyjęły ponadto 1 797,3 tys. ton odpadów obcych (wobec 1 676,1 tys. ton w 2009 r.), głównie popiołów lotnych i żużli, wykorzystując je do podsadzki hydraulicznej i profilaktyki przeciwpożarowej na dole. Spółki węglowe udostępniają bez ograniczeń skalę płonną klientom zewnętrznym

Działanie 6.10.1. Wdrożenie dyrektywy 2008/98/WE o w sprawie odpadów, w szczególności wprowadzenie przepisów wspierających wykorzystanie przemysłowe ubocznych produktów spalania.

(Termin realizacji: 2010 r., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. środowiska)

Opracowany przez RCL projekt ustawy o odpadach, stanowiącej transpozycję Dyrektywy 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy jest obecnie opiniowany w trybie §6 ust. 1b Regulaminu pracy Rady Ministrów. Ustawa uwzględni będzie regulacje dotyczące utraty statusu odpadów oraz produktów ubocznych, mające na celu wprowadzenie ułatwień dla obrotu wewnątrzkrajowego oraz na terenie Unii Europejskiej określonymi rodzajami substancji, materiałów, które według dotychczas obowiązujących przepisów traktowane są jako odpady, a którymi gospodarowanie nie powoduje zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz dla środowiska.

Działanie 6.13.1. Wsparcie projektów w zakresie ograniczenia ilości zanieczyszczeń w energetyce z wykorzystaniem Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” na lata 2007 - 2013 oraz regionalnych programów operacyjnych.

(Termin realizacji: praca ciągła., Odpowiedzialny - minister właściwy ds. środowiska)

W ramach priorytetu IV Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska Programu Infrastruktura i Środowisko – działanie 4.5 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza, finansowane są projekty polegające na ograniczaniu negatywnego wpływu istniejącej działalności przemysłowej na środowisko. Celem działania jest poprawa jakości powietrza poprzez obniżenie wielkości emisji zanieczyszczeń z instalacji spalania paliw. Według stanu na 31 grudnia 2010 r. podpisano 19 umów o dofinansowanie z beneficjentami, którzy złożyli wnioski na konkurs ogłoszony w 2009 r. Łączna kwota dofinansowania tych projektów z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi ponad 211 mln zł. W grudniu 2010 r. ogłoszono wyniki kolejnego konkursu dla działania 4.5 prowadzonego w I połowie tego samego roku. Pozytywnie zakończyła się ocena 26 z 27 projektów. Z uwagi na ograniczone środki w działaniu wsparcie aktualnie może być przyznane tylko 3 pierwszym projektom. Planowane przesunięcia dostępnych środków alokacji między działaniami oraz spodziewane zwiększenie alokacji dla całej IV osi powinno jednak pozwolić na zawarcie umów z beneficjentami wszystkich wyłonionych w konkursie projektów na łączną wartość ponad 300 mln zł.

Ponadto, w wyniku konkursów przeprowadzonych w zakresie energetyki w 16 RPO podpisano umowy dla projektów wpływających na ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

Działanie 6.13.2. Wsparcie projektów w zakresie ochrony środowiska ze środków funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności poprzez realizację:

- Programu dla przedsięwzięć w zakresie ograniczenia emisji lotnych związków organicznych,
- Programu dla przedsięwzięć w zakresie ograniczenia emisji z energetycznego spalania paliw

(Termin realizacji: praca ciągła, Odpowiedzialny - minister właściwy ds. środowiska)

W roku 2010 ww. programy nie były realizowane przez Ministerstwo Środowiska i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej prowadzi szereg programów priorytetowych, których celem jest m.in. ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko. Oprócz programów związanych z rozwojem odnawialnych źródeł energii i wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnym wykorzystaniem energii (szczegółowo opisanych powyżej w dokumencie), NFOSiGW realizuje m.in. programy: „Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin”, „Współfinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i planów działania”, „Ekologiczne formy transportu”.

6. PROPOZYCJE ZMIAN W DZIAŁANIACH WYKONAWCZYCH

Modyfikacja treści „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.” oraz sposobu realizacji działań wykonawczych, może zostać dokonana jedynie w formie uchwały Rady Ministrów.

W 2010 r., w toku bieżącego i rocznego monitorowania przez Ministra Gospodarki realizacji *Polityki energetycznej Polski do 2030 r.*, nie zgłoszono propozycji istotnych zmian do *Programu działań wykonawczych na lata 2009-2012*, które powodowałyby konieczność rozpoczęcia odpowiedniej procedury legislacyjnej.